Programmarapportage November 2025

P&C cyclus 2025:

April: Rapportage op hoofdlijnen ✓

Mei: Programmarapportage ✓

Juli: Perspectiefnota en jaarrekening ✓

September: Rapportage op hoofdlijnen ✓

November**:** Begroting ✓

November: Programmarapportage

December: Budgetoverhevelingen

Inhoudsopgave:

1. Inleiding 4
2. Samenvatting 4
3. Programma's 8
   - 3.0 Programma 0 Bestuur en ondersteuning 8
   - 3.1 Programma 1 Veiligheid 16
   - 3.2 Programma 2 Verkeer en Vervoer 19
   - 3.3 Programma 3 Economie 23
   - 3.4 Programma 4 Onderwijs 27
   - 3.5 Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie 30
   - 3.6 Programma 6 Sociaal Domein 36
   - 3.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu 51
   - 3.8 Programma 8 Wonen en bouwen 58
4. Bouwgrond 61
5. Projecten 62
   - 5.1 Wijchen West 62
   - 5.2 MFA Westwijzer 64
   - 5.3 Hart van Zuid 65
   - 5.4 Tussen kasteel en Wijchens Meer 66
   - 5.5 Verduurzaming Mozaïek 67
   - 5.6 Investeringsbudgetten 68
   - 5.7 Uitvoeringsprogramma openbare werken 69
6. Begrotingswijziging 70

1. Inleiding

Voor u ligt de Programmarapportage november 2025. We rapporteren de jaareindeverwachting ten opzichte van de actuele begroting 2025 en stellen de begroting voor het lopende jaar hierop bij. Het doel van de rapportage is om snel inzicht te krijgen in de stand van zaken voor het lopende jaar, met de financiën als uitgangspunt.
In 2025 rapporteren we vier keer aan het college en de raad. Twee van de vier rapportages zijn uitgebreider qua vorm en inhoud. Daarin wordt ook op programmaniveau de stand van zaken over de beleidsvoornemens gerapporteerd. Dit noemen we de Programmarapportage, waarvan dit de tweede in 2025 is.

In deze rapportage geven we eerst een samenvatting van het verwachte resultaat ten opzichte van de begroting. Vervolgens geven we per programma de stand van zaken weer over de voorgenomen beleidsvoornemens uit de Programmabegroting 2025 en presenteren we een analyse op de verwachte budgetafwijkingen. Een aantal thema's hebben we daarbij uitgebreider toegelicht. Vervolgens geven we inzicht in de projecten van grote omvang of politieke betekenis.

2. Samenvatting

In de primitieve begroting 2025 is rekening gehouden met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Dat is met de Perspectiefnota bijgesteld naar € 0,8 miljoen positief. Met de huidige jaareindeverwachtingen komen we uit op een positief resultaat van € 1,8 miljoen. Van dat resultaat schatten we nu in € 1,1 miljoen te bestemmen voor budgetoverhevelingen (activiteiten die doorschuiven naar 2026). Daarmee is het verwachte eindresultaat na eerste bestemming € 0,7 miljoen, wat € 150k lager is dan begroot.

Bedragen x 1.000		**2025**
Primitieve begroting		€ 197
Bijstelling Perspectiefnota		€ 613
Actuele begroting		**€ 810**
Jaareindeverwachting baten exclusief inzet reserves	€ 150.764	
Jaareindeverwachting lasten exclusief inzet reserves	-€ 147.901	
Totaal saldo exclusief inzet reserves		€ 2.863
Inzet reserves		-€ 1.103
Verwacht jaarrekeningresultaat		**€ 1.760**
1e bestemming: Budgetoverhevelingen		-€ 1.100
Eindresultaat		**€ 660**
Verwacht verschil t.o.v. begroting		**-€ 150**

In deze rapportage beoordelen we alle budgetten op afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de tabel op pagina 7 zijn de verwachte afwijkingen van grote omvang opgenomen, met een verwijzing naar het programma waarin we dit nader toelichten. In de programma's geven we minimaal een toelichting op alle afwijkingen groter dan € 10k. In december werken we de budgetoverhevelingen uit tot een definitief voorstel.

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting lichten we hier in het kort toe.

Reservering pensioenoverdracht ABP (-/- 1.220k)
Voor de overdracht van de pensioenen wethouders naar het ABP is een eenmalige kapitaalstorting vereist. Dit wordt berekend op basis van de rekenregels individuele waardeoverdracht. Deze berekening wijkt af van de actuariële berekening voor de bepaling van de hoogte van de voorziening om toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Het verschil tussen de beide berekeningen reserveren we aanvullend voor het moment van overdracht o.b.v. de opgaaf van het ministerie.

Septembercirculaire (€ 779k)
Uit de septembercirculaire maken we op dat we bijna € 2,7 miljoen meer gaan ontvangen dan opgenomen in de meicirculaire. Dat heeft voor een groot gedeelte te maken met compensatie voor de jeugdzorgtekorten in 2023-2024. Deze middelen storten we in de reserve jeugd ter afdekking van extra kosten om de hervormingsagenda mogelijk te maken. Daarnaast zijn we onder andere gecompenseerd voor de extra verkiezing in oktober. Per saldo houden we € 779 over ten gunste van het resultaat 2025. Zie voor meer informatie het thema Algemene uitkering, septembercirculaire in paragraaf 3.0

Werkorganisatie Druten Wijchen (€ 738k)
Op basis van de tweede Bestuursrapportage van de WDW verwachten we een positieve afrekening van zo'n € 5 ton bij de jaarrekening. Deels komt dit door een voordeel op personele invulling en deels door achterblijvende ICT kosten. Ook op wijkbeheer verwacht de WDW een voordeel te realiseren. Zie voor meer informatie het thema WDW in paragraaf 3.0.

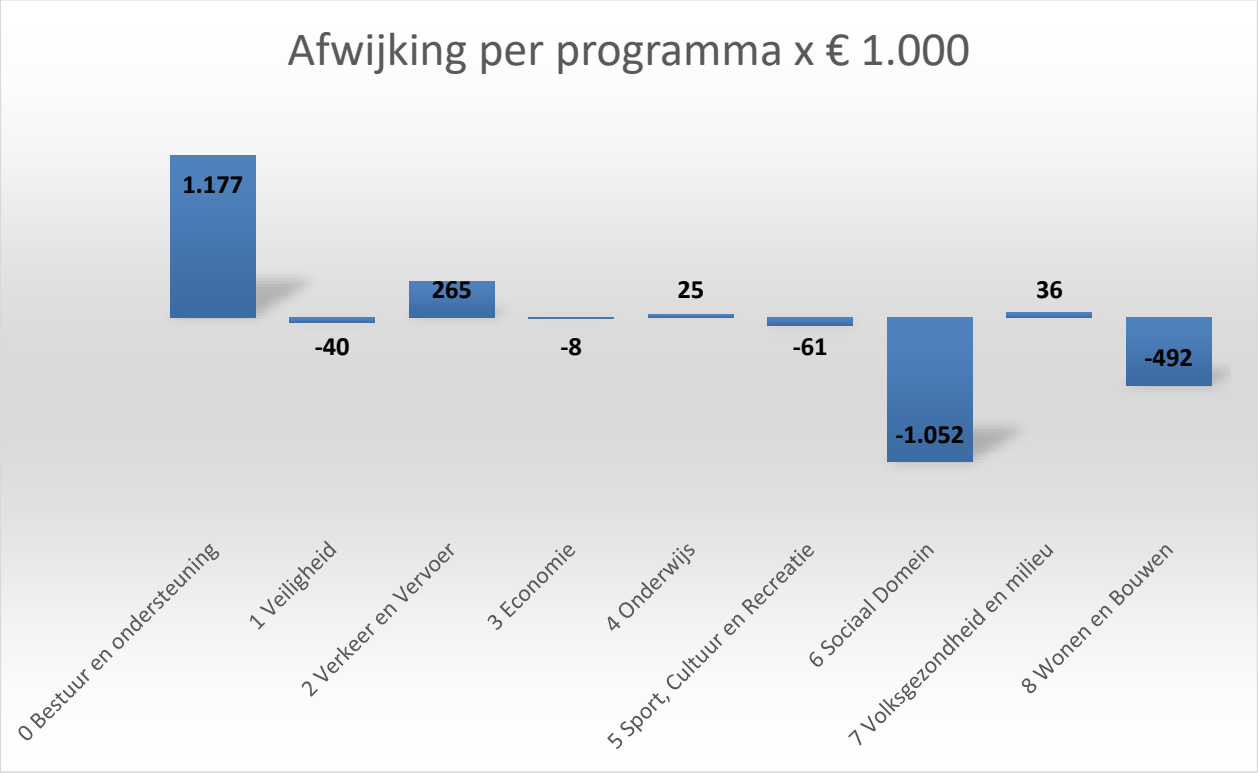
Jeugdzorg (€ 412k)
De verwachting op de budgetten Jeugdzorg is op basis van het zorggebruik t/m augustus tot stand gekomen en sluit aan op de informatienota 2d's die wordt gepresenteerd aan de raad in januari. Op dit thema verwachten we nu een voordeel ten opzichte van de begroting van € 0,4 miljoen, wat we egaliseren met de daarvoor bestemde reserve. Het voordeel bij deze categorie vinden we vooral terug in ambulante zorg, binnen het product Orthopedagogische behandeling. Zie voor meer informatie het thema jeugd in paragraaf 3.6.

WMO (€ 393k)
Op de huishoudelijke hulp en vanwege het uitstel op de wetswijzigingen in de eigen bijdragen voorzien we een voordeel op de WMO kosten. Aangezien de egalisatiereserve WMO aan het plafond zit, valt het voordeel vrij in het resultaat. Zie voor informatie het thema WMO in paragraaf 3.6.

Inzet algemene reserve (-/- € 1.037)
In de begroting hebben we ter afdekking van incidentele posten 2025 een onttrekking uit de algemene reserve begroot van ruim één miljoen euro. Gezien bovenstaande verwachte voordelen, is deze onttrekking niet benodigd om tot een sluitend begrotingsresultaat te komen.

Afwijkingen per programma
In onderstaande grafiek geven we de afwijkingen ten opzichte van de begroting per programma weer. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen we naar de analyses in de programma's uit hoofdstuk 3.

In de programma's hebben we ook een aantal thema's integraal uitgewerkt. Specifiek voor de thema's Jeugd, WMO en BUIG, bijzondere bijstand en stand van zaken vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting verwijzen we naar de thema's in paragraaf 3.6. In paragraaf 3.0 lichten we de uitkomsten van de septembercirculaire toe, de jaareindeverwachting op de Werkorganisatie Druten Wijchen toe en de stand van zaken bij Munitax. In 3.7 geven we een nadere toelichting op de klimaatmiddelen en in 3.8 laten we zien dat de verwachte opbrengsten Bouwleges in de buurt van de begroting uitkomen.

In bovenstaande grafiek valt de afwijking op in programma 0 en 6. Dit wordt vooral veroorzaakt door extra middelen in het gemeentefonds (programma 0), wat in programma 6 als uitgaven één op één terugkomt in de vorm van een dotatie aan de reserve sociaal domein. Over het geheel gezien is dat budget neutraal. In programma 8 nemen we een voorschot op de te treffen voorziening bij het vaststellen van de grondexploitatie Kraanvogel 1b. De overige programma's laten beperkte afwijkingen zien ten opzichte van de actuele begroting uit de Perspectiefnota.

(Bedragen x € 1.000)					**Programma**				
Onderwerp	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
Reservering pensioenoverdracht ABP	-€ 1.220								
Inzet algemene reserve t.b.v. incidenteel niet benodigd	-€ 1.037								
Extra verkiezing	-€ 124								
Opbrengst verkoop Antoniusschool	€ 457								
WDW verwacht voordeel	€ 553								
Bijdrage Munitax	€ 142								
Renteomslag, minder rente toerekenbaar aan activa	-€ 144								
Algemene uitkering septembercirculaire	€ 2.693								
Leges kabels en leidingen			€ 144						
WMO huishoudelijke hulp							€ 221		
WMO eigen bijdrage							€ 210		
Reservering hervormingsagenda jeugd							-€ 1.602		
BUIG: Bijstandsverlening							-€ 333		
BUIG: loonkostensubsidie							€ 102		
MGR Arbeidsmatige dagbesteding							€ 164		
WMO vrijval abonnementstarief							€ 245		
GGD								€ 95	
Bijdrage ODRN								-€ 100	
Exploitatievergoeding omgevingswet									€ 136
Kraanvogel 1b verliesvoorziening									-€ 583
Overig	-€ 143	-€ 40	€ 121	-€ 8	€ 25	-€ 61	-€ 59	€ 41	-€ 45
Totaal	**€ 1.177**	**-€ 40**	**€ 265**	**-€ 8**	**€ 25**	**-€ 61**	**-€ 1.052**	**€ 36**	**-€ 492**

3. Programma's

3.0 Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Speerpunten:

0.a Vertrouwen in elkaar *Het vertrouwen in de politiek en overheid staat overal onder druk. In Wijchen willen we deze ontwikkeling keren. De gemeente wil dichter bij haar inwoners staan. De gemeente moet nog beter benaderbaar, aanspreekbaar en zichtbaar zijn.*	
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We keren deze ontwikkeling door in 2025 aan de slag te gaan met de verdere uitvoering van het Participatie en Cocreatie kader van de gemeente Wijchen. Onderdelen hiervan zijn: a) Van buiten naar binnen halen b) Inwonersinitiatieven c) Wijkgericht werken	In 2025 geven we uitvoering aan het Participatie- en cocreatie kader. Hierbij zetten we in op het versterken van het participatieproces door medewerkers hierin proactief te adviseren en te helpen. Ook wordt er gewerkt aan een structurele verbetering en duurzame verstandshouding met actieve inwoners en leefbaarheidsgroepen. Zoals in de nota "gevolgen amendement pas op de plaats" van februari 2025 is benoemd, is de uitvoering van overheidsparticipatie door dat amendement getemporiseerd. Voorbereidingen zijn getroffen om in 2026, met de komst van de gebiedscoördinatoren, een directe doorstart te maken met het mogelijk maken van maatschappelijke initiatieven (overheidsparticipatie, Participatie- en cocreatie kader).
We versterken onze inzet op participatie o.a. met een nieuw digitaal participatieplatform. Met dit platform betrekken we inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk bij onze opgaven.	In 2024 is gestart met de nieuwe digitale participatie tool OpenStad die in juli 2024 live is gegaan. Na de eerste ervaringen is in 2025 gestart met het verder uitbreiden van de inzet van ons participatieplatform. De eerder behaalde successen worden nu bij projecten door de hele organisatie ingezet. Momenteel lopen er 15 projecten in ons participatieplatform. Ook hebben we in 2025 gewerkt aan technische doorontwikkelingen van het platform die onder andere integratie in onze gemeentewebsites nu mogelijk maakt.
We onderzoeken in 2025 wat er nodig is om met een inwonerspanel te werken. We starten met experimenteren. We willen dat onze inwoners (en ondernemers) meedoen en meedenken over beleidsvorming en onze dienstverlening.	De mogelijkheden van een inwonerspanel zijn onderzocht. Met een inwonerspanel kunnen we inwoners op een laagdrempelige en structurele manier betrekken bij het toetsen en maken van beleid. Een inwonerspanel wordt voorgesteld in de nieuwe agenda dienstverlening.
Met de WDW-academie investeren we in het ontwikkelen van goede dienstverlenende vaardigheden, houding en gedrag voor onze medewerkers.	In 2025 zijn een aantal trainingen in de WDW-academie gegeven, zoals Werken vanuit de bedoeling/ Dienstverleningsprincipes; aanpak inwonersinitiatieven; inwonersparticipatie en digitale participatie via OpenStad.
We starten in 2025 met twee gebiedscoördinatoren en breiden dit vanaf 2026 uit naar drie, vanuit het in september 2024 vastgestelde beleidskader participatie en cocreatie.	De wijkfunctionaris is in 2025 gestart. In 2026 starten drie gebiedscoördinatoren in Wijchen.

0.b	***Betrouwbare dienstverlening*** *Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord gemakkelijk online. Of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Ook als dat antwoord is dat er meer tijd nodig is om de vraag te beantwoorden. Zo weet je waar je aan toe bent. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. De gemeente neemt zorgen serieus en denkt in oplossingen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In de eerste helft van 2025 geven we vorm aan de nieuwe agenda dienstverlening (Dienstverlening Dichtbij). Dit doen we op basis van de evaluatie van de agenda dienstverlening die eind 2024 plaatsvindt evenals de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling. Dit vormt de basis voor verdere verbetering van onze dienstverlening.	De evaluatie van de oude agenda Dienstverlening Dichtbij is afgerond. De ontwikkeling van de nieuwe agenda dienstverlening 2025-2028 is gestart. De nieuwe agenda met deelprojecten is eind 2025 gereed.
We investeren in digitale vernieuwingen en gaan aan de slag met de doorontwikkeling van de livechat. Ook gaan we stap voor stap met beeldbellen aan de slag.	De Livechat en Chatbot worden in 2025 doorontwikkeld. De investering voor beeldbellen is aanzienlijk en daarom kiezen we voor beeldbellen via Microsoft Teams.
We evalueren de pilot monitoren klantsignalen.	We ontvangen veel directe feedback van inwoners die gebruik hebben gemaakt van onze dienstverlening. Met deze input kunnen we de dienstverlening snel en gericht verbeteren. Monitoring klantsignalen is belangrijk voor onze dienstverlening en wordt daarom opgenomen in de nieuwe Agenda Dienstverlening 2025-2028.
We onderzoeken door wie en hoe de kantoren en openingstijden nu gebruikt worden. En we kijken naar het verwachte gebruik in de toekomst. We gebruiken hiervoor de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling 2024 en zetten een extra onderzoek intern en extern uit. De resultaten van dit onderzoek verwachten we in de eerste helft van 2025.	We hebben het inplannen van een fysieke afspraak makkelijker gemaakt voor inwoners. We blijven klantsignalen monitoren en verbeteringen doorvoeren waar mogelijk.

0.c	***Krachtige partner in de regio*** *In onze regio is de gemeente Wijchen een sterke gemeente en een goede buur. Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid en is een teamspeler in de regio.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
1. Groene Metropool Regio Met de Groene Metropool Regio werken we aan de regioagenda 2024-2028 en de vijf opgaven. Verder houden we nauwlettend de ontwikkelingen zoals netcongestie, uitvoeringscapaciteit en de drinkwaterproblematiek in de gaten in relatie tot de ambities in de regioagenda. Binnen de GMR worden de Verstedelijkingsstrategie en het Regio Arrangement Groen Blauw Raamwerk (Groene Mantel) op subregionaal niveau uitgewerkt tot een gebiedsprogramma Rijk van Nijmegen (RvN). Ons gebiedsprogramma is gebaseerd op beleidsambities van de zeven gemeenten, de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland. Wijchen levert bestuurlijk en ambtelijk één van de trekkers voor het gebiedsprogramma RvN. Het groenblauw raamwerk is een verbinding en dooradering van stad en landschap met natuur	Het college van Wijchen heeft ingestemd met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling GMR naar een gemengde regeling. Deze wijziging houdt in dat, onder voorbehoud van instemming door alle deelnemende gemeenten, de GMR de verordenende bevoegdheid krijgt om subsidieregelingen vast te stellen. Daarmee wordt het mogelijk om zelfstandig subsidies te verstrekken voor het uitvoeren van haar specifieke opgaven. De zaken uit de Regioagenda 2025-2028 zijn daarnaast in uitvoering. Er zijn geen afwijkingen tot dusver op basis van de geplande activiteiten. Voortgang opgaven in het geactualiseerde gebiedsprogramma RvN in 2025: - Wonen: de woningbouwproductie ligt iets voor op schema van Woondeal 2.0 (bouw tot 2030). Dit jaar is een addendum op deze Woondeal vastgesteld voor de regionale productie tot en met 2034. - Energie: De Regionale Energie Strategie 2.0 (R.E.S) is gereedgekomen. Inpassing van het

en water. Hiervoor stellen we samen met de regiogemeenten het plan Groene Mantel rondom Nijmegen op. Aansluitend daarop start de uitvoering.	hoogspanningsstation valt hier buiten, maar de Wijchense belangen worden in samenwerking met Provincie en GMR in een gebiedsvisie uitgewerkt. - Economie: Er is een nieuw Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028 (R.P.W.) vastgesteld. Hierin is zijn ambities voor herstructurering en economische clustering opgenomen. Eind 2025 volgt onderzoek naar actuele uitbreidingsbehoefte per gemeente. - Mobiliteit: het Regionaal Mobiliteitsprogramma 2030 is vastgesteld (R.M.P). Hieruit is een koersdocument afgeleid voor het Rijk van Nijmegen met 10 speerpunten voor de subregio. - Leefomgeving, groenblauw raamwerk en landschap: * Er is een pre-verkenning blauwe motor opgesteld t.b.v. integrale gebiedsaanpak. * Er zijn 6 gebiedsverhalen opgesteld voor de groenblauwe ambities in de Groen Mantel. * Een uitvoeringsprogramma en een intentieovereenkomst Blauwe Motor/Groene Mantel zijn opgesteld. Bij vaststelling komt €700K aan procesgeld beschikbaar. * Er is een ruimtelijk perspectief opgesteld voor het landschap tussen Druten-Beuningen Wijchen-Nijmegen om landschap en verstedelijkingsambities beter in balans te brengen.
2. Rijk van Nijmegen Met de gemeenten van het Rijk van Nijmegen (RvN) werken we samen om Wijchen en deze regio sterker neer te zetten. Voor deze samenwerking stellen de colleges RvN een integrale Visie en een Samenwerkingsagenda RvN op. Wijchen trekt zowel ambtelijk (WDW) als bestuurlijk de totstandkoming van de Visie en Samenwerkingsagenda. Het LEADER programma (2024-2028) wordt uitgevoerd. De regio heeft 1,7 miljoen euro gekregen die via de zogenaamde Lokale Actiegroep (= bestuur) wordt verdeeld. De WDW is namens LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal de penvoerder.	Op 18 maart hebben de zeven colleges van RvN de Visie en Samenwerkingsagenda (VSA) vastgesteld. De volgende stap is het opstellen van een nieuw uitvoeringsprogramma, waarin de ambities uit de VSA worden geconcretiseerd. De gemeenteraden zijn op 6 mei 2025 hierover geïnformeerd en betrokken bij de visie en samenwerkingsagenda. Parallel aan de uitwerking van het uitvoeringsprogramma vindt een verkenning plaats naar een passende samenwerkingsvorm (governance-opdracht). Daarbij wordt onder meer onderzocht of de bestaande MGR RvN als platform kan dienen voor deze samenwerking. Het LEADER-programma verloopt voorspoedig. Er zijn meer projectinitiatieven ingediend dan er binnen het beschikbare budget kunnen worden gehonoreerd. Er bestaat een mogelijkheid dat de provincie extra middelen beschikbaar stelt om meer initiatieven te ondersteunen, maar hierover is nog geen zekerheid.
3. Euregio Rijn Waal We bekijken kritisch op welke strategische dossiers we samen kunnen en willen werken met Duitse gemeenten en of we daarvoor INTERREG subsidie kunnen binnenhalen.	Er zijn geen afwijkingen of nieuwe initiatieven ten opzichte van de voornemens voor 2025.
4. Public Affairs strategie We geven uitvoering aan het Public Affairs Plan. Hierin richten we ons binnen strategische dossiers op beleidsbeïnvloeding, het binnen halen van financiële middelen en het versterken van de samenwerkingen ten gunste van de leefbaarheid in Wijchen.	Op bestuurlijke, strategische dossiers zetten we capaciteit in met als doel beleidsbeïnvloeding, het binnen halen van financiële middelen en het versterken van de samenwerkingen ten gunste van de leefbaarheid in Wijchen. In 2025 hebben we dat onder andere gedaan op de strategische dossiers Hoogspanningsstation en Masterplan Das.

5. M50 Netwerk In 2025 verstevigen we onze positie binnen de M50 (Netwerk voor Middelgrote Gemeenten) en sluiten we zowel ambtelijk als bestuurlijk aan waar Wijchense belangen gediend worden; denk aan overheidsfinanciën, behoud van voorzieningen, bereikbaarheid en knelpunten in de ruimtelijke ordening.	Wijchen participeert in de M50 om bij te dragen aan grote landelijke lobby-opgaven (denk aan het ravijnjaar), maar ook om te kunnen sparren met vergelijkbare gemeenten op thema's zoals onderwijshuisvesting, veiligheid en vluchtelingen. In 2025 is burgemeester Renske Helmer - Englebert lid geworden van de pijler Veiligheid.

0.d Financieel gezond

De financiën van de gemeente Wijchen zijn op orde. We gaan zorgvuldig met belastinggeld om en zijn daar transparant over. Onze woonlasten behoren tot de laagste van de regio en daar zijn we trots op. Maar we zijn ons ervan bewust dat onverwachte ontwikkelingen kunnen vragen om lastige financiële keuzes.

In 2025 doen we (begroting)	Verantwoording
We bieden binnen de gestelde termijnen de begroting, jaarrekening en rapportages aan. De begroting moet structureel sluitend zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. De onroerendezaakbelasting (OZB) gebruiken we daarbij niet als sluitpost. We ontkomen er echter niet aan de OZB meer dan trendmatig te verhogen, om de bestaande voorzieningen in stand te kunnen houden.	We liggen hiervoor op schema. De dashboardrapportages zijn in afstemming met auditcommissie en college afgeschaft. We een P&C tool geïmplementeerd v.w.b. de begroting 2026 en gaan hiermee verder richting de jaarrekening 2025. Daarmee bouwen we de rapportages nog meer geautomatiseerd op en kunnen we ook een webversie publiceren van de begroting en de jaarrekening voor raad en inwoners. De webversie van de begroting 2026 staat inmiddels online.

0.e Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)

Het strategisch kompas Wijchen 2035 geeft de koers aan in wat we in de verschillende opgaven willen bereiken de komende jaren.

In 2025 doen we (begroting)	Verantwoording
De genoemde acties in het strategisch kompas worden uitgevoerd. Periodiek wordt de stand van zaken gemonitord en jaarlijks wordt deze gecommuniceerd. Het Strategisch Kompas wordt elke 4-jarige raadsperiode 1 keer geëvalueerd in het midden van de raadsperiode. In 2028 vindt de eerste evaluatie plaats. In 2025 starten we met de koppeling van het Strategisch Kompas en de Global Goals en sluiten we aan bij GlobalGoals4Gemeenten van de VNG.	De omgevingsvisie, aansluitend bij de speerpunten uit het strategisch kompas, is in mei 2025 vastgesteld, waardoor de koers van Wijchen fysiek gezien geborgd is onder de omgevingswet. Wijchen is sinds begin 2025 Global Goal gemeente. We zijn daarbij lid van de community GlobalGoals4Gemeenten en we koppelen de Global Goals beleidsmatig aan de speerpunten in het strategisch kompas.

Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW)

In de Perspectiefnota zijn de effecten van uit de eerste Bestuursrapportage 2025 van de WDW vertaald. Daarbij hebben we een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen van de nieuwe cao. Voor 2025 gingen we uit van een voordeel van € 680k op de bijdrage van Wijchen aan de WDW, omdat de loonsverhoging uit de cao lager uitpakt, dan de indexering van de personeelskosten, waar we in de begroting van de WDW rekening mee hielden. Nu hebben we de gevolgen van de cao definitief uitgewerkt en blijkt het Wijchense voordeel € 59k hoger te liggen. Uit de onlangs vastgestelde tweede bestuursrapportage van de WDW blijkt dat de WDW een voordeel verwacht van € 730k op de reguliere taken binnen de verdeelsleutel. Dit betekent voor Wijchen een voordeel van € 496k. Dit voordeel wordt deels veroorzaakt door ruimte binnen het personele bedrijfsvoeringbudget en door uitgestelde investeringen op het gebied van ICT. Daarnaast verwacht de WDW een voordeel van € 185k op het wijkbeheer Wijchen (buiten de verdeelsleutel).

Munitax
Munitax voert voor ons de belastingoplegging uit. De aanslagen voor de verschillende belastingsoorten (OZB, afval, riool etc.) zijn tijdig verstuurd. Het aantal bezwaren valt dit jaar mee ten opzichte van voorgaande jaren. Wel heeft Munitax veel extra inzet gepleegd om de beroepsschriften (volgend op een deel van de afgewezen bezwaren waar de indieners het niet mee eens zijn) af te wikkelen. Daar was in de begroting ook op geanticipeerd. Per saldo verwacht Munitax € 385k binnen de bijgestelde begroting te blijven. Voor Wijchen betekent dit een verlaging van de bijdrage t.o.v. de eerdere inschatting van € 142k.

Het vervolgonderzoek naar de mogelijke overgang naar een andere belastingsamenwerking (BSR) is afgerond. Er is een projectgroep geformeerd die zich heeft gericht op nadere uitwerking van de incidentele kosten en die het proces begeleidt in afstemming met de BSR om tot besluitvorming te komen.
Regionaal is een beslisnota voor de raden in december 2025 geagendeerd over de toetreding tot de BSR en latere opheffing van Munitax. De totale incidentele kosten die met de overgang naar de BSR gemoeid zijn, worden op dit moment ingeschat op € 2,1 miljoen voor Wijchen. In de begroting is hiervoor al een reserve gevormd. We monitoren en rapporteren de komende periode de ontwikkelingen hierop.

Algemene uitkering, septembercirculaire
Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires voor het gemeentefonds. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. In onderstaande tabel presenteren we de uitkomsten van de septembercirculaire 2025 ten opzichte van de meicirculaire 2025. Na verwerking van de taakmutaties, resteert een positief saldo ten gunste van het begrotingsresultaat.

(Bedragen x € 1.000)	**2025**
Meicirculaire 2025	89.646
Septembercirculaire 2025	92.339
Mutatie	**2.693**
Af Taakmutaties	
Implementatie Participatiewet in balans	-69
Hervormingsagenda Jeugd, storting in reserve jeugd	-1.602
Extra verkiezing	-124
Spreidingswet	-41
Participatie	-78
Saldo na taakmutaties	**779**

Toelichting taakmutaties:

Implementatie participatie in balans
Het wetsvoorstel Participatiewet In Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In totaal wordt er € 58,1 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd, verspreid over meerdere jaren. We labelen de beschikbaar gestelde middelen binnen het taakveld van de Participatiewet.

Hervormingsagenda Jeugd
Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG, heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen van het Rijk die ze kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Het gaat dan om het versterken

van de sociale basis en stevige lokale teams, met tevens aandacht voor het verbeteren van kind- en gezinsbescherming en de bredere integrale aanpak sociaal domein. Voorstel is om deze middelen toe te voegen aan de reserve sociaal domein en op basis van planvorming in 2026 en latere jaren te benutten ter dekking van uitgaven voor de stevige lokale teams.
Extra verkiezing
We worden gecompenseerd voor de extra uitgevoerde tweede kamer verkiezingen in oktober.

Spreidingswet
Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken om zo tot een evenwichtigere spreiding van asielzoekers te komen over gemeenten en provincies. Zij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er in 2025 een bijdrage van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente. Voor Wijchen bedraagt de uitkering afgerond € 41.000.

Participatie
In de periode 2025-2027 wordt in totaal € 110 miljoen beschikbaar gesteld om de werking van loonkostensubsidies (LKS) bij beschut werk te verbeteren. Voor werknemers met een indicatie beschut werk zal een forfaitaire loonkostensubsidie (vaste vergoeding voor gemiste loonkosten) worden ingevoerd. Deze maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden de extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage beschut werk via de Integratie Uitkering participatie.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Budget overheveling	Saldo
0.10	Mutaties met reserves	-2.674	-1.636	0	-1.038
0.1	Bestuur	3.352	4.635	47	-1.329
0.2	Burgerzaken	-312	-180	0	-131
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	82	-206	0	288
0.4	Overhead	36.416	35.583	0	833
0.5	Treasury	-2.245	-2.092	0	-153
0.61	OZB woningen	-7.710	-7.741	0	31
0.62	OZB niet-woningen	-5.058	-5.032	0	-27
0.64	Belastingen overig	-379	-380	0	1
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	-89.646	-92.339	0	2.693
0.8	Overige baten en lasten	7	0	0	7
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	13	12	0	2
	Resultaat	**-68.154**	**-69.377**	**47**	**1.177**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
0.1	Op grond van besluitvorming door de Algemene ledenvergadering van de VNG, dient de bijdrage aan de VNG voor gezamenlijke gemeentelijke activiteiten (de zogenaamde GGU-bijdrage) te worden verhoogd. De bijdrage is op basis van een bedrag per inwoner en is bedoeld voor diverse projecten, programma's en diensten. Dit ter verbetering van de dienstverlening van gemeenten en de gemeentelijke organisaties doelgerichter en efficiënter op te zetten.	-94	0
0.1	Door eenmalige aanschaf van relatiegeschenken, welke voor meerdere jaren bestemd zijn, zal de post representatie naar verwachting worden overschreden.	0	-7
0.1	Op basis van de realisatie t/m oktober schatten we de kosten voor het bestuur (vergoedingen college / raad, inclusief inhuur externe expertise en opleidingskosten) hoger in.	0	-47

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structu-reel	Inciden-teel
0.1	Voor de overdracht van de pensioenen wethouders naar het ABP is een eenmalige kapitaalstorting vereist. Dit wordt berekend op basis van de rekenregels individuele waardeoverdracht. Deze berekening wijkt af van de actuariële berekening voor de bepaling van de hoogte van de voorziening om toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Het verschil tussen de beide berekeningen reserveren we aanvullend voor het moment van overdracht o.b.v de opgaaf van het ministerie.	0	-1.220
0.1	Van de Groene Metropool Regio hebben we een restitutie ontvangen, het betreft het teveel in rekening gebrachte bedrag aan inwonersbijdrage over 2024.	0	37
0.10	Onttrekking uit de algemene reserve ter afdekking van het incidenteel perspectief is niet benodigd.	0	-1.037
0.2	Voor de gerechtelijke procedures burgerzaken loopt er nog een beslissing op een bezwaar en er lopen advies aanvragen bij een externe adviseur. Maar per saldo blijft er toch nog € 10k over van het budget van € 30k.	0	10
0.2	De inkomsten uit leges voor rijbewijzen vallen iets lager uit dan begroot. Het betreft nog een schatting waarbij is uitgegaan van een gemiddelde aan inkomsten over het geheel van 2025.	0	-28
0.2	Voor de reisdocumenten zijn de uitgaven (€ 73k) en de inkomsten (€ 79k) juist een stuk hoger dan geraamd. Per saldo blijft er nog een klein voordeel over.	0	6
0.2	De uitgaven van de vervroegde verkiezingen was niet opgenomen in de begroting, de uitgaven nemen we hier op. De dekking van de kosten voor de extra verkiezingen is verwerkt in de verhoogde algemene uitkering.	0	-124
0.2	Minder overige kosten basisregistratie personen.	0	3
0.3	Opbrengsten uit verkoop van de Antoniusschool.	0	457
0.3	Exploitatiekosten (tijdelijke) gemeentelijke gebouwen in beheer.	0	-27
0.3	De kosten voor waterschapslasten over 2025 liggen redelijk dicht bij de begroting 2025. De afwijking komt met name door afrekeningen over 2023 en 2024. De trend die we zien in de afgelopen jaren is dat de afrekeningen over voorgaande jaren flink stijgen. In de perspectiefnota 2026 gaan we dit voor een deel structureel bijstellen.	-30	-14
0.3	Betreft incidentele kosten voor Didam-procedures en boetebedingen. In de perspectiefnota 2026 beoordelen we of we hiervoor een structureel bedrag op moeten nemen.	-30	0
0.3	Kosten voor grondzaken op basis van gerechtelijke uitspraak, dit is incidenteel en wordt niet structureel begroot.	0	-15
0.3	Op dit moment zijn we niet actief bezig met het verkopen van groenstroken en zijn de opbrengsten op basis van aanvragen, deze vallen wat lager uit dan begroot.	0	-25
0.3	Door de vervroegde afkoop van een lening op basis van huurkoop, ontvangen we structureel minder huurkoop inkomsten. In de perspectiefnota 2026 gaan we een deel structureel aframen.	-15	0
0.3	Er is een pachtovereenkomst beëindigd medio 2025. In de perspectiefnota 2026 zullen we deze inkomsten structureel aframen.	-11	0
0.4	Van het budget voor schade-uitkeringen zal naar verwachting een deel niet behoeven te worden aangewend.	0	7
0.4	Uit de bestuursrapportage WDW blijkt een voordeel van € 730k op de kosten binnen de verdeelsleutel. Het aandeel van Wijchen hierin is € 496k.	0	496
0.4	In de Perspectiefnota is een inschatting gemaakt op het voordeel van de loonontwikkeling in de vastgestelde cao t.o.v. de index uit de begroting van de WDW (€ 680k). De WDW heeft de cao nu verwerkt in een begrotingswijziging, daaruit blijkt nog een voordeel te resteren.	0	57
0.4	Op de kosten wijkbeheer rapporteert de WDW een verwacht voordeel van €185k voor Wijchen.	0	185
0.4	Terugbetaling aan de Euregio van niet benodigde wachtgelden voor personeel dat in loondienst was binnen de gemeente Wijchen. Deze betaling hadden we geparkeerd in de reserve frictiekosten personeel,	0	-83

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structu-reel	Inciden-teel
	maar deze reserve hadden we al vrij laten vallen.		
0.4	Voordeel op de bijdrage aan de GR Munitax op basis van de q3 rapportage van Munitax, waarin vermeld wordt dat de inhuurkosten meevallen i.v.m. afname van te verwerken bezwaar- en beroepsschriften.	0	142
0.4	We voorzien meer inkomsten uit te verhalen invorderingskosten belastingen.	0	17
0.4	Overig	0	12
0.4	Onderhoud aan de gemeentewerf is uitgesteld tot 2026. Hierdoor wordt minder uit de reserve onttrokken.	0	137
0.4	Lagere onttrekking uit de reserve onderhoud gebouwen.	0	-137
0.5	Minder opbrengsten uit door te bereken rente op het taakveld rente vanwege uitgestelde investeringen. Hier tegenover zien we ook lagere rentelasten op de overige taakvelden.	0	-144
0.61	Op grond van de juli-rapportage 2025 van Munitax kan de geraamde OZB-opbrengst van woning-eigenaren worden verhoogd.	31	0
0.62	Op grond van de juli-rapportage 2025 van Munitax dient de geraamde OZB-opbrengst uit niet-woningen neerwaarts te worden bijgesteld.	-27	0
0.7	Op grond van de September-circulaire 2025 kan de raming voor de algemene-uitkering worden verhoogd. In het thema algemene uitkering lichten we de taakmutaties toe, waarvan we de kosten die tegenover deze extra inkomst staan opnemen op de betreffende taakvelden.	0	2.693
	Overig	0	2
	TOTAAL	**-176**	1.353
		1.177	

3.1 Programma 1 Veiligheid

Speerpunten:

1.a	***Samen opletten*** *Politie en gemeentelijke boa's hebben een belangrijke taak in de handhaving. Zij kunnen niet altijd overal aanwezig zijn. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen elkaar kunnen aanspreken op gedrag. En dat buurtbewoners samen een oogje in het zeil houden. Goed gedrag is de norm; ongewenst gedrag pakken we aan.*

In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We professionaliseren het team toezicht en handhaving. Dit doen we door te investeren in opleiding en trainingen en te werken met taakvelden, zoals ondermijning, alcoholwet en jeugdoverlast. Hierdoor ontstaat er een taakvolwassen team die zichtbaar, wijkgericht en vanuit een goede informatiepositie aan handhavingszaken werkt. We zorgen dat de boa's gericht handhaven. Dit doen we door meer informatie en data gericht te werken en ze in te zetten op de meest belangrijke onderwerpen.	We investeren in opleiding en training om het team toezicht en handhaving te versterken. Met specifieke focus op taakvelden zoals ondermijning, de alcoholwet en jeugdoverlast. Dit resulteert in een taakvolwassen, wijkgerichte en goed geïnformeerde organisatie die effectief handhaaft. De boa's worden daarbij gerichter ingezet, met behulp van data en relevante informatie, zodat zij zich kunnen concentreren op de meest urgente kwesties. Het team is uitgebreid met straatcoaches, zodat we gerichter kunnen inzetten op de problematiek rondom jeugd en effectief kunnen inspelen op de specifieke behoeften en uitdagingen in de wijken.
We willen dat buurtbewoners beter voor zichzelf opkomen. We moedigen initiatieven die bijdragen aan veiligheid en ondersteunen deze. We zetten campagnes in om de zichtbaarheid van veiligheidspartners (straatcoaches en wijkagenten) en de meldingsbereidheid van inwoners te vergroten.	In april zijn er twee straatcoaches in dienst gekomen van de Werkorganisatie Druten en Wijchen. Samen met wijkagenten en Boa's gaan zij op pad om meldingsbereidheid te vergroten. De campagne 'Meld Misdaad Anoniem' is afgerond. Op 2 april is de actiedag tegen digitale criminaliteit geweest. De politie heeft samen met partners waaronder de gemeente, mkb'ers, jongeren, ouderen en nieuwkomers geholpen om weerbaarder te worden tegen digitale criminaliteit. We blijven ieder jaar uitvoering geven aan de Week van de Veiligheid om aandacht te vragen voor het thema dat centraal staat. Ook hebben we jaarlijks een bijeenkomst met buurtbemiddeling, om met partners te bekijken waar en hoe de buurtveiligheid vergroot kan worden.
We zetten in op een integrale en gebiedsgerichte aanpak van overlast. Zo verbeteren we de samenwerking tussen veiligheidspartners en collega's. Waar nodig zetten we (bestuursrechtelijke) maatregelen in.	Steeds vaker zet de gemeente bestuursrechtelijke maatregelen in om overlast te stoppen. Denk hierbij aan buurtoverlast of jongerenoverlast. Er is een gebiedsgericht project opgestart in een aantal wijken in Wijchen. We nemen deel aan het Regieteamoverleg waarbij zorg- en veiligheidscasuïstiek besproken wordt. Samen met partners werken we aan het aanpakken van overlast.

1.b	***Stevige aanpak van criminaliteit*** *Samen staan we sterk tegen criminaliteit. Samen met ondernemers en inwoners werken we aan onze veiligheid en gaan we strafbare activiteiten door bedrijven tegen.*

In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zetten, samen met het Ondermijningsteam Tweestromenland, in op een integrale aanpak om strafbare activiteiten tegen te gaan. In 2025 gaat onze aandacht uit naar ondermijnende criminaliteit, zoals drugscriminaliteit en vastgoedfraude. Dit doen	Net zoals in 2024 hebben we ook in 2025 bewustwordingssessies georganiseerd voor collega's om de weerbaarheid van de organisatie te vergroten. Door interventies op het gebied van preventie blijven we ons inzetten voor een weerbare

we door informatie gestuurd te werken. Ook gaan we meer aandacht vestigen op de leefbaarheid en veiligheid in het buitengebied. Dit doen we door in te zetten op controles in het buitengebied (zoals de groene nacht) en in contact te gaan met ondernemers en inwoners in het buitengebied. Verder zetten we in op een weerbare werkorganisatie door bewustwordingssessies te organiseren voor collega's op het gebied van ondermijning. Dit is naar aanleiding van de weerbaarheidsscan die in 2023 is uitgevoerd.	samenleving. Zo zijn meerdere campagnes gevoerd om ondermijningssignalen te herkennen en de meldingsbereidheid te vergroten. We voeren doorlopend (integrale) controles uit bij signalen van ondermijning en/of mensenhandel. In het kader van proces schoon, heel en veilig buitengebied zijn nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt en acties opgesteld. Er zijn boerenlunches georganiseerd om zo in contact te komen met de agrariërs in het buitengebied. Het uitvoeringsplan 2025 - 2026 is besproken met de partners. ZLTO organiseerde in oktober 2025 een boerinnenborrel.
In de aanpak tegen strafbare activiteiten door bedrijven zetten we de wettelijke maatregelen die het bestuur heeft in, waaronder het Bibob-beleid. Het Bibob-beleid wordt eind 2024 begin 2025 regionaal geactualiseerd.	In de aanpak tegen strafbare activiteiten door bedrijven zetten we de wettelijke maatregelen die het bestuur heeft in, waaronder het Bibob-beleid. Het Bibob-beleid is in 2025 regionaal geactualiseerd. Deze actualisatie richt zich op het verbeteren van de uitvoeringspraktijk, het vergroten van de bewustwording bij vergunningverleners en het versterken van de integrale samenwerking binnen de regio. De verwachting is dat dit leidt tot een effectievere inzet van de beschikbare capaciteit en een stevigere bestuurlijke positie bij het weren van onbetrouwbare partijen. Tegelijkertijd vraagt een goede toepassing van het Bibob-beleid om voldoende deskundigheid en structurele personele inzet. Bij de actualisatie van het beleid wordt daarom ook gekeken naar benodigde inzet en bijbehorende middelen, zodat de ambities realistisch en uitvoerbaar blijven. We zijn gestart met het actualiseren van Bibob-informatie op de gemeentelijke websites. Inwoners en ondernemers worden daardoor beter geïnformeerd over het proces, de reikwijdte en wat er van hen verwacht wordt. Dit draagt bij aan transparantie en bewustwording. In november is het project Feniks gestart. Dit is een initiatief van de provincie Gelderland om de ondermijnende criminaliteit krachtiger aan te pakken via intensiever gebruik van de Wet Bibob. De gemeente krijgt ondersteuning van ervaren Bibob-onderzoekers. Zij helpen bij het bestrijden van ondermijnende criminaliteit.
We nemen deel aan de regionale werkgroep cybercrime. We communiceren actief over cyberdreigingen en digitale veiligheid. We maken inwoners en ondernemers bewust van de gevaren, bijvoorbeeld middels Hackshield. Dit is een online game voor jongeren die hen leert om hun omgeving cyberweerbaar te maken.	We zijn in 2025 voorzitter van de regionale werkgroep digitale veiligheid. Er is een gezamenlijk projectenplan opgesteld. Hierin staan concrete projecten om de digitale weerbaarheid van inwoners te vergroten. En bewustwording te creëren in de samenleving en bij het bestuur. Dit plan wordt in 2025 en 2026 verder uitgerold.

1.c	***Crisisbeheersing op lange termijn*** *Om te voldoen aan onze wettelijke plicht en om goede keuzes en prioritering te kunnen maken in waar en hoe we handhaven, werken we aan een nieuw VTH beleidskader en VTH uitvoeringsprogramma.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In 2025 wordt het nieuw VTH beleid over Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving vastgesteld en uitgevoerd. Naast het VTH beleid maken we ook een uitvoeringsprogramma. Daarin laten we zien hoe we de beschikbare uren inzetten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.	Beleid wordt opgesteld en tegelijk wordt het VTH-proces ingericht. Om tot een goed proces te komen is periodiek risicoanalyse nodig. Budget hiervoor is aangevraagd. In november heeft het college de uitvoerings- en handhavingsstrategie VTH 2026-2030 vastgesteld. Een informatienota is hierover aan de raad verzonden.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Budget overheveling	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.221	3.221	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	153	186	7	-40
	Resultaat	**3.374**	**3.407**	**7**	**-40**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
1.2	De juridische ondersteuning bij processen valt hoger uit met name door het plan Balgoij West.	0	-10
1.2	Extra kosten op het gebruik van portofoons/mobilofoons voor aansluiting op het C2000 netwerk van de politie.	0	-10
1.2	Meer uitgegeven voor opvang van zwerfdieren door stijging van de aantallen opgevangen dieren.	0	-19
	Overig	0	-1
	TOTAAL	**0**	**-40**
		-40	

3.2 Programma 2 Verkeer en Vervoer

Speerpunten:

2.a	***Ruimte voor fietsers en voetgangers*** *Langzaam vervoer past bij uitstek goed bij de grootte en het dorpse karakter van Wijchen. Het is ook nog eens gezond en milieuvriendelijk. Daarom willen we fietsen en wandelen aantrekkelijker maken.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers. Dit nemen we mee in de projecten en ons advies.	Dit is onderdeel van onze werkwijze geworden.
We zorgen er steeds voor dat de openbare ruimte toegankelijk is voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.	Dit pakken we op als reguliere advisering. Dit wordt aangevuld met gesprekken met de BTB vereniging (Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid) van Wijchen.
We spannen ons in voor een fietsroute langs Niftrik naar Oss en het fietspad dat vrij ligt langs de Ravensteinseweg. Het onderzoek naar de fietsroute is afgerond in 2023. Verdere uitwerking is gedaan in 2024. We pakken de fietsroute in 2025 in gedeeltes aan.	Het plan ligt klaar. Vanwege de vertraging bij de MIRT-A50, en de koppeling aan de nieuw te maken fietsbrug, ligt het plan momenteel stil. Er wordt bij provincies en rijk gezocht naar budget voor de realisatie.
Het verder uitwerken van de fietsverbinding Batenburg – Niftrik is in 2024 gebeurd. Wegens personele onderbezetting bij het Waterschap Rivierenland gaan projecten rondom de dijk langzamer dan gehoopt. We streven er naar om in 2026 te starten met het aanleggen van de fietsverbinding.	Vanwege gebrek aan animo bij de grondaankoop is het momenteel niet mogelijk het fietspad te realiseren.
We willen de route Leemweg – Acaciastraat – Lindenstraat omvormen tot fietsstraat. Hierdoor ontstaat er voor fietsers een duidelijk, herkenbaar en veilige fietsroute vanuit Alverna naar het centrum van Wijchen. In 2025 ronden we het vervolgonderzoek af en vragen we het krediet aan voor realisatie. We starten daarna de projectvoorbereiding voor de realisatie op.	Zie informatienota Z/25/291363. Het aanleggen van een fietsstraat tussen Alverna en TKWM vanaf de Graafseweg via de Leemweg, Acasiastraat en Lindenstraat naar de Meester van Coothlaan.
De in het rapport 'onderzoek hoogwaardige fietsroute Alverna – TKWM' genoemde adviezen voor route 2 Valendrieseweg en route 3 Oosterweg zijn in 2024 nader onderzocht. In 2025 vragen we budget aan voor de realisatie en voeren we de aanbevelingen uit.	Zie informatienota Z/25/291363. Het aanpakken van diverse kleine knelpunten op de fietsroutes via de Valendrieseweg en de Oosterweg. Dit wordt Q4 2025 of Q1 2026 uitgevoerd.

2.b	***Gastvrij voor de auto*** *Wijchen is goed bereikbaar met de auto en heeft gratis parkeermogelijkheden. Dat willen we behouden, terwijl we proberen het autogebruik terug te dringen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zorgen ervoor dat het centrum goed bereikbaar is met voldoende gratis parkeerplekken. Dit nemen we mee in de planvorming van TKWM. Het centrum van Wijchen krijgt in 2025 een dynamisch parkeerverwijssysteem.	Het uitvoeren van het dynamisch is vertraagd en zal naar verwachting in 2027 gereed zijn.
Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we anders om kunnen gaan met parkeren. Hiervoor zijn de 'Parkeervisie Wijchen' en 'Beleidsregels Parkeernormen Wijchen' vastgesteld in 2024.	Afgerond.
We zetten ons in voor voldoende openbare laadpalen voor elektrische auto's. We laten ons adviseren over locaties en plaatsen actief laadpalen.	Dit is onderdeel geworden van onze reguliere advisering.

We blijven ons inzetten voor het verbeteren van verkeersknelpunten zoals knooppunt Bankhoef. Dit heeft doorlopend onze aandacht. We leveren actief inbreng bij de MIRT-A50, maar ook bij de N845 en de A326.	Ambtelijk en bestuurlijk zijn we aangehaakt bij de A50 en andere regionale projecten. De A50 is momenteel nog gepauzeerd. Voor de N845 en A326 zijn we met de Provincie en Gemeente Nijmegen in overleg over verbetermaatregelen.
We vinden het belangrijk dat bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost goed bereikbaar zijn.	De Edison- en Einsteinstraat is dit jaar aangepakt. De aansluitingen op het Palkerplein en de Schoenaker worden samen met de Provincie en gemeente Nijmegen onderzocht.

2.c	***Goed bereikbaar met openbaar vervoer*** *Ook met trein en bus is Wijchen goed te bereiken.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Elk kwartier een trein richting Den Bosch blijven we op de regionale en landelijke agenda zetten.	Vanuit de GMR is hier aandacht voor gevraagd.

2.d	***Veilig verkeer en minder overlast*** *Iedereen moet veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Of je nu naar school gaat, op weg naar je werk bent, of een ommetje maakt. Overlast door geluid, stank en trillingen pakken we aan.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.	Dit is onderdeel geworden van onze reguliere advisering.
We zetten ons in voor een variant van de A50 met de minste overlast voor omwonenden.	Ambtelijk en bestuurlijk zijn we aangehaakt bij de A50 en andere regionale projecten. Dit is aangekaart bij de keuze bij de verschillende varianten. Er is ook een zienswijze ingediend.
We geven extra aandacht aan verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs. Dit heeft steeds onze aandacht en sluit aan op maatregel 28 MUP.	Dit pakken we op met de reguliere advisering. Eind 2025 wordt schoolzone bij Batenburg opgepakt met de school.
In 2025 komen we met oplossingsrichtingen ter verbetering van de verkeerssituatie op en rondom het kruispunt Schoenaker – Randweg Noord.	Het onderzoek is van start. Begin september zijn er tellingen gehouden. De resultaten van het onderzoek worden in Q1 2026 gedeeld met de gemeenteraad.

2.e	***Verkeersveiligheid*** *Wijchen is in 2030 nog meer verkeersveilig, zowel objectief (het aantal geregistreerde ongevallen) als subjectief (de beleving van inwoners en bezoekers). Hiervoor is structurele aandacht nodig door middel van preventie, educatie en evaluatie van ongevallen. Waarbij we extra aandacht besteden aan de kwetsbare deelnemers in het verkeer.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Snelheid buiten bebouwde kom (MUP-5). De komende jaren passen we de snelheid van wegen buiten de bebouwde kom aan naar de snelheidsregels in het wegencategoriseringsplan. Maatregelen bestaan uit onder andere het toepassen van bebording of het realiseren van maatregelen die de snelheid remmen (verkeersdrempels en/of verkeersplateaus) in het buitengebied.	Dit pakken we op met de reguliere advisering. Dit wordt altijd gecombineerd met beheer. In 2025 zijn hier geen projecten uit voorgekomen.
Onderhoud N845 (*). De provincie voert het normale onderhoud uit op de N845. Op verzoek van gemeente Wijchen wordt een rotonde aangelegd bij de Van Cittersweg, ter verbetering van het kruispunt.	De N845 is onderhouden en de rotonde bij de Van Cittersweg is aangepakt.
Regionale afstemming verkeersveiligheid (MUP-27). We blijven de komende jaren met de regio afstemmen hoe we samen ongelukken kunnen voorkomen.	We blijven met de regio afstemmen om de verkeersveiligheid te vergroten om mogelijk ongelukken te kunnen voorkomen.

2.f	***Leefbaarheid in de kernen*** *We zetten binnen Wijchen in op de fietser en voetganger, waarbij we ervoor zorgen dat voorzieningen goed met de auto bereikbaar blijven. In (nieuwe) woonwijken maken we meer ruimte voor fietsers, voetgangers, openbaar groen en verblijfsruimte. Hierdoor rijden er minder auto's op straat.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Aanpak grijze wegen (MUP-4a): Grijze wegen zijn wegen waarbij de inrichting niet aansluit bij het gebruik van de weg. Uit MUP maatregel 3 (de wegcategorisering) wordt bekend welke 'grijze wegen' er binnen de gemeente zijn. Hierna kan een reële inschatting worden gemaakt van de investeringskosten die nodig zijn en wat we als eerste gaan oppakken. We willen dit zoveel mogelijk tegelijk met het normale onderhoud doen.	Het onderzoek naar de wegcategorisering is afgerond. Deze wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.g	***Bereikbaarheid tussen kernen*** *We willen dat de kernen voor iedereen bereikbaar zijn. Elke deelnemer aan het verkeer moet goed tussen de kernen kunnen reizen. Hierbij willen we betere fietsverbindingen, maar ook dat Wijchen goed bereikbaar blijft voor de auto.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Upgrade fiets- en wandelnetwerk (9a). Er is een werkbudget van € 25.000 per jaar voor kleine aanpassingen. Hiermee investeren we in de verbetering van het fiets- en wandelnetwerk dat niet past bij het normale onderhoud.	Dit pakken we op met de reguliere advisering. In 2025 zijn er diverse kleine aanpassingen gerealiseerd langs de Stationslaan (belijning) en zijn er fietsbeugels bijgeplaatst bij de Tunnelweg.
Fietspad Ravensteinseweg (11b). We gaan een fietspad langs de Ravensteinseweg aanleggen tussen de Drutenseweg en de Maasbandijk.	Het fietspad is gerealiseerd.

2.h	***Verbonden met de regio*** *In 2030 worden het openbaar vervoer en de fiets, eerder dan de auto, gekozen voor reizen van en naar de belangrijkste bestemmingen in de regio's in de buurt. Hierbij zetten we in op onder andere fiets- en OV-verbindingen, voldoende en veilige fietsenstallingen bij overstappunten en toegankelijke OV-haltes. Inwoners zijn hierdoor minder afhankelijk van de auto.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Fietsverbinding Druten – Wijchen (10). In 2024 is een eerste onderzoek gedaan, met de herijking van het fietsnetwerk van Druten en Wijchen. In 2025 werken we de fietsroute Druten-Wijchen verder uit.	Het onderzoek naar de herijking van het fietsnetwerk is afgerond. Het onderzoek voor de fietsverbinding Druten - Wijchen wordt na de zomer opgestart. Zowel gemeente Druten als Wijchen hebben hiervoor budget gereserveerd. Zie startnotitie Z/25/322077.

2.i	***Duurzaam verplaatsen*** *In 2030 is voor iedereen (inwoners, bezoekers, werknemers etc.) een duurzaam vervoersmiddel beschikbaar. Hierdoor kan men zich betrouwbaar en comfortabel binnen en buiten Wijchen verplaatsen. Met als doel, het aandeel duurzame verplaatsingen (lopen, (e)fietsen, speed pedelecs, openbaar vervoer, elektrische auto en nieuwe vormen van e-mobility) dat binnen de eigen gemeente duurzaam plaatsvindt, te verhogen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Monitoring duurzame mobiliteit (20b). De Strategie Elektrisch Rijden is op 24 juni 2021 vastgesteld. Hierin is een gewenst resultaat opgenomen voor het aantal laadpalen in 2025. We spannen ons in om ervoor te zorgen dat er in 2025 in totaal 126 laadpalen zijn gerealiseerd (Dit is op basis van prognoses uit 2021).	We gaan dit jaar de Strategie Elektrisch Rijden actualiseren. Voor wat betreft de prognose uit 2021; Er zijn op dit moment (per 1-5-2025) 68 openbare laadpalen gerealiseerd in Wijchen. Daarnaast zijn er 53 laadpalen gepland. Deze hebben de procedure doorlopen, maar zijn nog niet geplaatst.
Werkgeversaanpak bedrijventerreinen (24). We zijn steeds in gesprek met bedrijventerreinen over de mogelijkheden en informeren ze over	Dit pakken we op met de reguliere advisering.

successen binnen en buiten gemeente Wijchen. Voor de uitvoering van de maatregelen moet per bedrijf gekeken worden wat de oplossing is. Het bedrijf betaalt zelf de kosten voor de maatregel.	

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Budget overheveling	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	3.336	2.852	268	216
2.2	Parkeren	540	490	0	50
2.5	Openbaar vervoer	34	35	0	-1
	Resultaat	**3.910**	**3.377**	**268**	**265**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structu-reel	Inciden-teel
2.1	Extra kosten op openbare verlichting vanwege incidenteel onderhoud. Dit kan uit de reserve openbare verlichting worden onttrokken.	0	-36
2.1	Onttrekking reserve openbare verlichting.	0	36
2.1	De opbrengsten uit de leges kabels en leidingen zijn hoger dan begroot. Deze leges worden ontvangen wanneer vanuit de netbeheerder kabels en leidingen in de grond dienen te worden aangebracht. Dit heeft relatief veel plaats gevonden in 2025.	0	144
2.1	Gedurende 2025 zijn diverse maatregelen ten gunste van de verkeersveiligheid uitgevoerd. Een deel van deze maatregelen heeft minder gekost dan begroot.	0	53
2.1	Er is in 2025 geen onderhoud nodig geweest aan de verkeersregelinstallaties.	0	29
2.1	Verhardingen - onderhoud minder dan begroot uitgevoerd en € 40k meer degeneratievergoeding, dit wordt geëgaliseerd met reserve wegen.	0	76
2.1	Mutatie reserve wegen.	0	-76
2.2	De structurele exploitatielasten voor de TKWM-parkeergarage zijn opgenomen in de begroting, echter is de garage nog niet is opgeleverd. Daarom vallen deze exploitatiekosten vrij.	0	50
	Overig	0	-11
		0	**265**
	Totaal	**265**	

3.3 Programma 3 Economie

Speerpunten:

3.a	***Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers*** *Ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de uit te voeren plannen. Denk aan inflatie, de dreiging van een loon-prijs spiraal en een mogelijke recessie. Het kan zijn dat we dan extra acties moeten uitvoeren.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost. In 2025 gaan we aan de slag met het vergroenen van het bedrijventerrein (Klimaatadaptief). Daarnaast participeren we in het Techniekloka al Wijchen.	Het op kansrijke plekken vergroenen van het terrein is uitgewerkt en bijna klaar voor realisatie. Hiermee verhogen we die biodiversiteit en dragen we bij aan klimaatadaptatie. De uitvraag voor het maken van een geactualiseerd omgevingsplan wordt voorbereid.
Ondersteunen duurzaamheids- en circulaire initiatieven met ondernemers. Ondersteunen lokale initiatieven in de ruil- en deeleconomie, mede door de Stimuleringslening Verduurzaming Zakelijk en het Energieloket Zakelijk. We zijn in 2024 begonnen met de mogelijkheden te onderzoeken om energy-hubs te realiseren. Dit doen we in samenwerking met ondernemers, bedrijvenverenigingen en een expertiseteam. We zetten dit voort in 2025.	Er zijn bij diverse bedrijven op Bijsterhuizen en Wijchen Oost inventarisaties gedaan van huidig en toekomstig stroomverbruik. Op basis daarvan zijn knelpunten in beeld gebracht. In 2025 doen we verdiepend onderzoek om tot oplossingen te komen. Zoals voor Bijsterhuizen wordt er gekeken naar de mogelijkheden om een energie coöperatie op te richten en Wijchen-Oost heeft de SPUK-subsidie aangevraagd bij VNO-NCW voor vervolg onderzoek.
Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen, zoals bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost.	Ondernemers en bedrijvenvereniging zijn betrokken bij de biodiversiteitsvergroening van Wijchen oost. Daarnaast groeit het aantal bedrijven dat betrokken is bij de techniekdag en Junior Technovium Wijchen.

3.b	***Vitale winkelcentra*** *Sinds 2023 hebben we in het centrum van Wijchen een accountplan, dat opgesteld is met de vereniging van pandeigenaren en het Centrummanagement. Dit gezamenlijke uitvoeringsplan heeft de centrumvisie als onderlegger en heeft tot doel het Wijchense winkelcentrum verder te versterken.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In samenwerking met ondernemers en het CMW (Centrummanagement Wijchen) voeren we de Detailhandelsstructuurvisie uit.	Er is in april een congres georganiseerd, samen met het CMW en de vereniging van Pandeigenaren.
We voeren de aanbevelingen uit het onderzoek over de toekomst van de warenmarkt uit. (bijv. een zomeropstelling i.v.m. de terrassen, aanwezigheidsregistratie).	Eind 2024 is er een evaluatie geweest onder de marktkooplieden en de horecaondernemers. In 2025 wordt gekeken naar de mogelijkheden van een andere opstelling van de markt.
We stellen een horecavisie op, in samenwerking met KHN Afdeling Wijchen, horeca ondernemers en CMW. We streven ernaar om deze eind 2024 voor te leggen aan de gemeenteraad. In 2025 gaan we aan de slag met de aanbevelingen die voortkomen uit de visie. Met "Wijchen=Samen" versterken we elkaar, de aantrekkelijkheid en branding van Wijchen. Dit is een belangrijke aanbeveling uit de detailhandelsstructuurvisie.	Het deelplan/visie zal half 2026 in compactere vorm voorgelegd gaan worden het college omdat de vraag en de behoefte veranderd is.
We helpen mee om het centrum van Wijchen bruisender te maken door het CMW 3 jaar financieel te ondersteunen (t/m 2025). Er wordt jaarlijks een accountplan gemaakt in afstemming met de gemeente om de aantrekkelijkheid van het centrum te optimaliseren. Er wordt	Begin dit jaar is de actielijst voor 2025 afgestemd tussen CMW en gemeente. Afgesproken acties zijn ingezet en worden dit jaar afgerond.

geïnvesteerd in professionalisering van de werkgroepen en uitbreiding van activiteiten en evenementen.	

3.c	***Economische en toeristische visie*** *We willen een levendige, vernieuwende en duurzame economie. Dit bereiken we door samen te investeren in een goed ondernemers- en vestigingsklimaat. Door samen te werken en duurzaam te ondernemen, kunnen ondernemers, inwoners en bezoekers van gemeente Wijchen prettig ondernemen, werken, wonen en recreëren. Deze ambitie willen we waarmaken aan de hand van de volgende vier strategielijnen: vernieuwing, aantrekkingskracht, samenwerking en duurzaamheid.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken samen met ondernemers om leegstand in het centrum en op bedrijventerreinen tegen te gaan. Hiervoor overleggen we met pandeigenaren van centrum Wijchen en beleggers op bedrijventerrein Wijchen-Oost.	Samen met CMW en de verenigde pandeigenaren is er een conferentie georganiseerd met als thema; Toekomst Centrum Wijchen. Elk kwartaal komt de projectgroep bij elkaar om vervolgacties te monitoren.
We ronden de onderzoeken naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen af. Voor Breekwagen is het aan de initiatiefnemer of uitbreiding doorgezet wordt. Het proces om tot uitbreiding van Bijsterhuizen te komen is gepauzeerd omdat onderzocht wordt of verplaatsing van Wijchense bedrijven naar deze uitbreidingslocatie mogelijk is.	Voor de uitbreiding van Bijsterhuizen is een ontwerp omgevingsplan in voorbereiding.
We hebben een actieve rol in het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden in onze gemeente.	Wijchen=promotie heeft trainingen georganiseerd en een verdere uitrol van het spaarsysteem verzorgd.
We dragen bij aan projecten om het bedrijfsleven op bedrijventerrein Wijchen Oost, de onderwijsinstellingen en Maaswaalcollege met elkaar te verbinden. Denk hierbij aan het initiatief SPARK! en de start van het Techniekloka al Wijchen. In samenwerking met StartUp bouwen we de hulp voor startende ondernemers en zzp'rs in 2025 verder uit. We voeren het aantal workshops op, wat ondernemers helpt om succesvol te zijn in hun onderneming. Startende ondernemers kunnen zich aanmelden voor netwerkevenementen en sparringsessies met ervaren ondernemers en team EZ. Daar waar het kan zoeken we de publiciteit op zodat we meer naamsbekendheid genereren bij de doelgroep.	Dit is een continu proces. Alle beschreven acties zijn lopende.
We moedigen het gebruik van recreatievoorzieningen aan en spreiden de recreatie. Denk daarbij aan het recreatief wandelroutenetwerk en het promoten van het netwerk online.	Het wandelroutenetwerk is 17 maart 2025 officieel geopend. De online routeplanner is beschikbaar.
Het recreatieve verkeersnetwerk versterken we door in 2027 een vrij liggend fietspad langs de Maas tussen Batenburg en Appeltern aan te leggen.	In voorbereiding. Afstemming vindt plaats met West Maas en Waal, Natuurmonumenten en Waterschap.

3.d	***Energietransitie elektrische laadinfrastructuur*** *Dit gaat over elektrificatie wagenparken (GO RAL).*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Er loopt een proef met het opstellen van een plankaart voor bedrijventerreinen. Gezien de perikelen wat betreft de stroomleverantie,	De nieuwe laadvisie wordt eind dit jaar aangeboden aan college en raad. De nieuwe versie bevat betere prognoses en richt zich

verwachten we niet dat wij in 2025 een plankaart voor bedrijventerreinen kunnen gaan opstellen. Dit schuift door naar 2026.	(o.a.) meer op de (on)mogelijkheden voor het elektrificeren van het wagenpark van bedrijven en de logistiek.

3.e Human capital agenda	
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
De uitvoering van de Human Capital Agenda wordt in 2025 bij de Economic Board belegd door de GMR. In 2024 is er een Techniekdag georganiseerd i.s.m. het bedrijfsleven en gefinancierd door de provincie Gelderland. Het is de ambitie om dit in 2025 voort te zetten. Daarnaast is eind 2024 het Junior Techniekokaal op Wijchen Oost geopend. De betrokkenheid zetten we in 2025 voort.	De Economic Board heeft de uitvoering van de Human Capital Agenda voortvarend ter hand genomen. Er is commitment met het onderwijs bedrijfsleven dat de techniekdag een vervolg krijgt in 2025, zonder financiële bijdrage van de gemeente. Het Junior Technovium Wijchen is een succes wat onder andere blijkt uit toenemende reserveringen.

3.f Nieuw evenementenbeleid	
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In 2025 stellen we nieuw Evenementenbeleid op. Er spelen veel ontwikkelingen in de evenementenbranche waardoor er telkens nieuwe vragen, opgaven ontstaan en nieuw beleid noodzakelijk is. O.a. om een goed vervolg te geven aan het onderzoek over de Dorpskermissen en de opgave om in de toekomst goede toekomstbestendige evenementen in de kernen te organiseren terwijl de organisatiekracht in de kernen afneemt. Daarnaast zijn we als gemeente soms zelf de organisator van evenementen waaronder 4-daagse, Kermis en Carnaval. Ook hier merken we een toename in vragen, regels en vereisten evenals vragen hoe we dit het beste in de toekomst kunnen organiseren.	Het opstellen van het evenementenbeleid schuift door naar 2026. Helaas zijn er een aantal personele wisselingen geweest waardoor we het evenementenbeleid even moeten temporiseren. Onze tijd en aandacht was nodig voor lopende werkzaamheden op evenementen en vergunningen. Denk bijvoorbeeld aan vergunningverlening en dringende casuïstiek. De voorbereiding in het nieuw evenementenbeleid is wel opgestart. Ook loopt de werving voor een nieuwe beleidsadviseur evenementen en vergunningen zodat deze persoon begin 2026 hiermee aan de slag kan gaan.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Budget overheveling	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	549	552	0	-3
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-483	-487	0	4
3.4	Economische promotie	316	243	81	-9
	Resultaat	**382**	**308**	**81**	**-8**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
3.3	Op grond van de juli-rapportage 2025 van Munitax kan de geraamde opbrengst uit de reclamebelasting met € 13 k worden verhoogd.	0	13
3.3	Het bestuur van de lifeport@ heeft in 2025 besloten om de toegestane uitgaven voor 2025 éénmalig naar boven bij te stellen en vast te stellen op de werkelijke uitgaven van 2024. In de begroting was een lager bedrag opgenomen.	0	-16
3.4	Op grond van de juli-rapportage 2025 van Munitax dient de geraamde opbrengst uit de toeristenbelasting te worden verlaagd.	0	-13
3.4	Met name door verscherpte veiligheidsmaatregelen zal het budget voor kermissen worden overschreden.	0	-24
3.4	Wijchen herdenkt: we verwachten dit jaar nog middelen te ontvangen vanuit de Provincie voor Wijchen herdenkt. Daar hadden we nog geen rekening mee gehouden.	0	11
3.4	Aanname is vooralsnog dat we 50% van het budget Vergroenen Bedrijven Terrein Wijchen Oost in 2025 betalen. Het restant wordt dan in 2026 betaald en nu overgeheveld. Van het algemene budget voor Economie algemeen valt er zoals het er nu uit ziet een deel van het budget vrij.	0	17
	Overig	0	4
	Totaal	**-8**	

3.4 Programma 4 Onderwijs

4.a	***Fijn opgroeien met goed onderwijs***
	Kinderen en jongeren verdienen het om les te krijgen in goede en fijne schoolgebouwen. Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting investeren we blijvend in onze schoolgebouwen. Bij die schoolgebouwen worden ruime speelplaatsen gerealiseerd, want we geven onze jeugd graag alle ruimte om te leren en te spelen.

In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We actualiseren de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en herijken het Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs. Beide documenten vormen de basis voor onze keuzes op het gebied van onderwijshuisvesting.	Het integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs wordt geactualiseerd. De verwachting is dat het IHP begin 2026 wordt vastgesteld. Actualisering van de Verordening vindt plaats op basis van nieuwe wetgeving, waarop de verordening aansluit.
We zijn een voorstander van het behoud van scholen in de kleine kernen. We moedigen dit ook aan bij onze belangrijkste onderwijspartner Kans en Kleur.	De ambitie om scholen in de kleinen kernen zoveel mogelijk te behouden is nog steeds actueel. Om deze ambitie in de toekomst waar te kunnen maken is het voor het schoolbestuur van belang dat de kleine scholentoeslag door het Rijk wordt gehandhaafd. Als die toeslag verdwijnt is er sprake van een nieuwe situatie, waarover het gesprek moet worden gevoerd.
We realiseren nieuwe scholen binnen het project Hart van Zuid en in de nieuwe wijk Groene Geest. We gaan door op de ingeslagen weg van nieuwbouw van MFA Westwijzer.	De planning en voorbereiding van de nieuwe scholen in Hart van Zuid en Wijchen-West worden meegenomen in het IHP, waarin de kaders voor onderwijshuisvesting worden vastgesteld. De realisatie van MFA Westwijzer loopt volgens planning. Ingebruikname is medio 2026 voorzien.

4.b	***Onderwijs ondersteuning voor iedereen***
	Ongeacht de stand van de economie is er altijd een groep jongeren die moeite heeft om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Op 1 augustus 2025 treedt de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk in werking. De wet beoogt om voor deze groep jongeren een vloeiende overgang te creëren van school naar werk. Het gaat om jongeren uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, jongeren met een MBO-opleiding op niveau 1 en 2 en vroegtijdig schoolverlaters. Naast deze nieuwe wet continueren we bestaande maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en langdurig thuiszitten te voorkomen. Dat doen onder meer onze leerplichtambtenaren samen met de scholen, leerlingen, ouders en schoolmaatschappelijk werk.

In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Het voortgezet onderwijs blijft samen met de gemeente betrokken bij het regionale programma 'Aanpak ziekteverzuim VO'. Evaluatie van deze aanpak in 2025, inclusief regionale besluitvorming over periode na 2025.	De evaluatie is inmiddels uitgevoerd. Er wordt nu gewerkt aan een plan voor de komende jaren om deze aanpak te borgen.
Regionaal werken we samen voor een betere instroom en doorstroom van leerlingen, aan de versterking van de zorgteams in het VO en MBO en aan een sluitend aanbod van tijdelijke opvangvoorzieningen.	We zijn met het Maaswaal College in gesprek over het continueren van de tijdelijke opvangvoorziening op hun school. In het MBO wordt de toekomstige vorm van de tijdelijke opvangvoorziening onderzocht in relatie tot het regionaal programma Jongeren naar school of werk.
De inzet van leerplichtambtenaren is gericht op terugkeer naar school. Er is voldoende aanbod van schoolmaatschappelijk werk in het primair en voortgezet onderwijs.	De leerplichtambtenaren behandelen cases om te zorgen dat kinderen en jongeren weer gaan deelnemen aan het onderwijsproces.
Een nieuw regionaal programma in het kader van de Wet van school naar duurzaam werk. We verkennen de mogelijkheden van een lokale aanpak en geharmoniseerde werkwijzen samen met Druten.	Aan het nieuwe regionaal programma wordt nu gewerkt.

4.c	***Een aanbod voor alle peuters*** *Het aanbod voordat kinderen naar school gaan, draagt bij aan de brede ontwikkeling van het jonge kind. We zien graag dat peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst, is er een gesubsidieerd aanbod. Peuters met (een risico op) een taalachterstand krijgen een extra aanbod voorschoolse educatie om hun kansen op een succesvolle en geschikte schoolcarrière te vergroten.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We subsidiëren De eerste stap voor een aanbod peuteropvang. Hierdoor kunnen ook peuters van ouders die geen recht hebben op KOT voor 2 dagdelen in de week naar de peuteropvang (vroeger peuterspeelzaal genoemd).	Subsidie is verstrekt. De eerste stap heeft voldoende aanbod voor peuters. We zien dat er minder gebruik gemaakt wordt van de reguliere peuteropvang
We voeren het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit in de beleidsperiode 2023-2026. Hiervoor hebben we een uitvoeringsagenda vanuit het vastgestelde OAB. Dit doen we samen met de educatieve partners in de VVE-werkgroep, die onderdeel is van de Lokaal Educatieve Agenda. In deze beleidsperiode zetten we extra in op het verbeteren van de educatieve kwaliteit. Daarbij gaan we ook samenwerken met kinderdagverblijven en de bibliotheek. Interventies zijn in 2025 onder meer boekstart en voorleesexpress.	In uitvoering volgens voornemens. We zien een toename van het aantal doelgroep peuters.

4.d	***Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen*** *Wie beschikt over voldoende basisvaardigheden zoals kunnen lezen, schrijven, rekenen en met een computer werken, staat sterker en gezonder in het leven. Daarom willen we laaggeletterden bereiken en hun basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden verhogen. Dit doen we zowel lokaal als samen met onze partners in de regio.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Samen met onze partners, de Bibliotheek Wijchen, MeerVoormekaar, ROC Nijmegen en Stichting Lezen en Schrijven, werken we aan het DigiTaalhuis Wijchen. We gaan uitvoering geven aan de afspraken die we in 2024 gezamenlijk hebben vastgelegd in het convenant. Voor het coördineren van de activiteiten en begeleiding van de medewerkers van de betrokken organisaties, wordt een DigiTaalhuiscoördinator aangesteld. Gezamenlijk werken we aan meerjarenbeleid. In 2025 gaan we een audit aan voor certificering van het DigiTaalhuis Wijchen.	De DigiTaalhuiscoördinator is door middel van een subsidie aangesteld. De coördinator heeft, in samenwerking met de partners, gezorgd voor een goede basis van het DigiTaalhuis.

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)	
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Budget overhevelingen**	**Saldo**
4.1	Openbaar basisonderwijs	10	-9	0	20
4.2	Onderwijshuisvesting	2.002	2.014	40	-52
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.045	988	0	58
	Resultaat	**3.058**	**2.993**	**40**	**25**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structu-reel**	**Inciden-teel**
4.1	Voordeel op passend onderwijs vanwege minder afgegeven sociaal medische indicaties.	0	39
4.1	Nadeel op bewegingsonderwijs, de toegepaste indexatie is hoger uitgevallen dan begroot.	-19	0
4.2	Nadeel op onderwijshuisvesting, door subsidie aan Pro college voor tijdelijke huisvestingskosten.	0	-52
4.3	Voordeel op leerlingenvervoer.	0	8
4.3	Peuterspeelzalen: voordeel op subsidie aan De Eerste Stap met name door verschuiving van reguliere subsidie naar subsidie VVE, dat bekostigd wordt met SPUK-onderwijsachterstandenbeleid.	0	50
	Overig	0	-1
	Totaal	**-19**	**44**
		25	

3.5 Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie

5.a Samen actief en sportief *Sport is belangrijk voor lichaam en geest. We zijn daarom trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Die blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om sporten en bewegen aan te moedigen. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen hier gebruik van kan maken, ongeacht leeftijd, inkomen, of een eventuele beperking.*	
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
1. Lokaal sportakkoord. Naast de doelen uit het Lokaal sportakkoord kunnen initiatiefnemers aanvragen indienen die bekostigd kunnen worden uit het uitvoeringsbudget (dit budget is van de Wijchense gemeenschap, niet van de gemeente). In de kerngroep zitten mensen van lokale(sport)-verenigingen, maatschappelijke instellingen en de gemeente. Deze kerngroep beoordeelt deze aanvragen. In 2023 hebben we het lokaal sport akkoord herijkt en hebben we nieuwe afspraken gemaakt. Naast de aanvragen gaan we een andere werkwijze hanteren om de concrete doelen uit te voeren. Dit loopt door in 2025 en de jaren daarop.	Dit loopt nu door in het reguliere werkproces, geen nieuwe ontwikkelingen.
2. Buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner. Sinds april 2024 zetten we een buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner in die stimuleert dat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden en de sportverenigingen hierin worden ondersteund. Dit zal onder de Brede Regeling Combinatiefuncties gaan vallen, dat weer deel uitmaakt van de brede SPUK. Hieronder valt het Lokaal Sportakkoord, Brede Regeling Combinatiefuncties en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Deze zetten we voor 3 jaar in. Daarna evalueren we dit en bekijken we of we het GALA verlengen.	Dit loopt nu door in het reguliere werkproces, geen nieuwe ontwikkelingen.
3. Speelruimtebeleid. We gaan het speelruimtebeleid opnieuw beoordelen. De uitvoering wordt gedaan door een extern bureau. Dit vindt in 2024 plaats. Dit zal eind 2024, begin 2025 aan de raad worden voorgelegd en hier geven we vervolgens uitvoering aan in 2025.	Dit heeft inmiddels plaats gevonden. Het Is aan de raad voorgelegd en hebben ingestemd met het speelruimtebeleid 2025-2034. We geven hier vervolgens uitvoering aan.
4. Voor kinderen ontwikkelen we een klim- en speelbos. Het onderzoek naar de ontwikkeling van een klim- en speelbos (opgenomen in het coalitieprogramma) nemen we mee bij de herijking van het speelruimtebeleid (zie punt 3 Speelruimtebeleid). We komen in 2024 met een locatiekeuze en ontwerp. Uitvoering zal in 2025 plaats gaan vinden.	Met een informatienota (30 januari 2025) is de raad geïnformeerd over het proces waar we nu in zitten en welke stappen er nog ondernomen moeten worden om tot een definitief ontwerp te komen met een definitieve kostenraming. De raad heeft inmiddels budget beschikbaar gesteld voor het speelbos bij de integrale afweging van de perspectiefnota, Op dit moment worden de eerste stappen gezet om te komen tot een uitgewerkt ontwerp met behulp van burgerparticipatie. Voor nu is de planning dat de uitvoering in 2026 plaats vindt.
5. Volgens het raadsbesluit van 20 juni 2024 gaan we een nieuw zwembad De Meerval bouwen. In 2025 leveren we een stappenplan ter vaststelling door de raad. We voeren de benodigde voorbereidende onderzoeken uit, vooral voor de meest wenselijke locatie van het zwembad.	We hebben een onderzoek naar de mogelijkheid van een zogenaamd intergemeentelijk zwembad in samenwerking met de gemeente Beuningen afgerond. Dat geldt ook voor het locatie-onderzoek. Beslisnota aan de raad volgt voor dec-2025.

5.b	***Zuinig op onze kunst, cultuur en historie*** *In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We beschermen onze cultuur en geschiedenis en steunen ideeën die de plaatselijke geschiedenis in beeld brengen: Ø We gaan door met het plan voor cultuur en geschiedenis. Ø De beleidsnota cultuurhistorie en de kerkenvisie nemen we mee in de omgevingsvisie. Ø We onderzoeken Erfgoed uit het Post ’65 tijdperk. Ø We lichten monumenteneigenaren actief voor en begeleiden hen met het verduurzamen van hun monument.	De kerkenvisie nemen we mee in het uitvoeringsprogramma van de omgevingsvisie. We komen met een subsidieregeling voor het verduurzamen van monumenten en lichten monumenteneigenaren actief voor.
De subsidieverordening Monumenten 2016 wordt herzien.	Dit wordt nog opgepakt.
We maken een plan waarmee we de cultuur, geschiedenis en groene longen in onze gemeente beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese Heuvels. De komende jaren verzamelen we informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie. Het RAAP-rapport 3040 en de cultuurhistorische inventarisatie (actualisatie) gemeente Wijchen zijn hierbij de basis. Dit doen we samen met het team Gebiedsontwikkeling	Het onderwerp Groene Longen is integraal met de beleidsvelden Cultuurhistorie en Gebiedsontwikkeling behandeling.
Wijchen herdenkt 80 jaar vrijheid. We vieren en herdenken 80 jaar vrijheid. We organiseren en ondersteunen activiteiten in dit kroonjaar.	Afgerond. We hebben activiteiten georganiseerd en ondersteund om extra aandacht te geven aan 80 jaar vrijheid.

5.c	***Wijchen als trekpleister*** *Naast kunst en cultuur heeft onze gemeente afwisselende landschappen met mooie hoogtepunten. Van de Bergharense berg tot de Berendonck. Wijchen is een mooie bestemming. Bovendien biedt toerisme kansen voor de lokale werkgelegenheid en economie.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Een uitkijkpunt over onze gemeente is een aantrekkelijke toevoeging. We bekijken waar dit een plek kan krijgen en als dit kan in combinatie met een klimbos. We komen in 2025 met een locatie keuze en ontwerp.	Nog niet gestart. Het uitkijkpunt wordt niet in het klimbos geplaatst.

5.d	***Groene en gezonde wijken en dorpen*** *Groen om ons heen draagt bij aan onze gezondheid en ons geluk. In onze gemeente hebben we gevarieerde natuur met ruimte voor mens en dier en dat behouden we. Waar mogelijk versterken we het groen in de wijken die er al zijn. En we zorgen voor groen binnen nieuwbouwprojecten.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zijn terughoudend met het kappen van bomen vanwege overlast. Voor elke gekapte boom planten we er binnen onze gemeentegrenzen in principe twee terug. Uitwerking hiervan gebeurt in het op te stellen Groenbeleidsplan c.q. boombeheerplan. Daarmee wordt begin 2025 gestart.	De uitwerking hiervan is nog niet gestart. Op dit moment zijn we bezig met de eerste stappen te zetten voor een (Omgevings-)Programma waarin het beleidsveld Groen een plek zal krijgen. Dit *Programma Leefomgeving* is de beoogde vervanger van een sectoraal/thematisch beleidsplan. De planning is dat we dit Programma in 2026 gaan opstellen.
Als groen ergens verdwijnt, zorgen we dat het op een andere plek terugkomt. We kijken in de openbare ruimte waar we stenen kunnen vervangen voor groen.	Dit is doorlopend in uitvoering. Realisaties zijn in het najaar.
We ontwikkelen beleid om cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente te beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese heuvels. De komende jaren verzamelen we de informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie**.**	Het onderwerp Groene Longen is integraal met de beleidsvelden Cultuurhistorie en Gebiedsontwikkeling behandeling.

5.e	***Cultuur- en erfgoedparticipatie*** *We stimuleren cultuur- en erfgoedparticipatie. Het gaat om de mogelijkheid om deel te nemen aan culturele activiteiten enerzijds en om cultuur en erfgoed te beleven en te ervaren anderzijds. Hierbij geven we extra aandacht aan jeugd en jongeren en ouderen. We trekken op met het sociaal domein om meer verbinding te leggen door aan te sluiten op het programma van het Gezond en Actief Leven Akkoord Wijchen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zorgen dat de basis van de culturele infrastructuur op orde is.	We hebben subsidies verstrekt aan de culturele organisaties in de basis culturele infrastructuur zodat zij in staat zijn hun activiteiten uit te voeren.
We hebben een nieuwe visie op het bibliotheekwerk in 2024 vastgesteld. We anticiperen op de zorgplicht voor de bibliotheek die we vanaf 2026 hebben op grond van de bibliotheekwet.	Het meerjarenplan dient nog te worden opgepakt en het is de bedoeling dat het in 2026 afkomt, liefst voordat de Wsob daadwerkelijk gaat worden gewijzigd en de zorgplicht echt van kracht gaat. Verwachting is 1 januari 2027.
We verbeteren de bestaande beperkte bibliotheekvoorziening in Bergharen en breiden deze vestiging voor Bergharen/Hernen/Leur/Batenburg uit naar een volwaardige bibliotheekvoorziening met de ontvangen Rijksmiddelen (SPUK) voor 'herstel en zorgplicht'.	De raad verleent een subsidie uit de ontvangen SPUK. De bibliotheek kan vervolgens aan de slag. Uiterlijk 1 juli 2026 dient het werk gereed te zijn.
We voeren het uitvoeringsprogramma 2024-2028 van de Cultuurnota uit. Concrete maatregelen in 2025 zijn o.a.: * Cultuurverbinder en Verenigingsondersteuner zijn actief. * Subsidieregeling voor verbinding cultuur en sociaal domein. * Subsidie voor 3 initiatieven klassieke muziekfestivals. * deelname aan Kunstbende (cultuurparticipatie jongeren) * deelname aan Max Vitaal (cultuurparticipatie ouderen).	In uitvoering: * de cultuurverbinder en verenigingsondersteuner zijn in april 2025 begonnen. * de subsidieregeling cultuurparticipatie in het sociaal domein is opengesteld. * We ondersteunen 3 klassieke muziekfestivals. * We nemen deel aan kunstbende en Max Vitaal.

5.f	***Ontspannen regio*** *In de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMR) werken we met de gemeenten aan versterking voor een langere tijd voor de structuur van de culturele keten in de hele regio. Dat betekent dat de acties een blijvend effect moeten hebben op de keten van top- en middensegment, cultuureducatie, kunstvakonderwijs en amateurkunst in de regio.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Provincie Gelderland heeft aan de GMR € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld om activiteiten uit te voeren in de periode 2022-2025. Wij stellen ambtenaren beschikbaar om de uitvoering te ondersteunen. Onder regie van de GMR worden de onderstaande acties uitgevoerd in 2025:	In uitvoering. Zie https://www.gmr.nl/projecten/sterke-culturele-infrastructuur/. Eind 2025 loopt de uitvoering af.
Meer onderwijs in cultuur en stimuleren dat er voldoende en goed geschoolde kunstvakdocenten zijn.	Afgerond (pilot Meester Gezel) Zie https://www.gmr.nl/projecten/meester-gezel-leertraject/
Ondersteuning van verenigingen, stichtingen en vrijwilligers in de amateurkunst- en erfgoedsector. Hierbij aan te sluiten bij Meedoen is de Kunst en het Nationaal Akkoord Amateurkunst.	In Uitvoering. ER zijn 3 fieldlabs in de regio gestart en er wordt gewerkt aan een digitaal ondersteuningsplatform door Cultuur Oost.
Het Romeinse verleden en in het bijzonder de Romeinse Limes (UNESCO werelderfgoed) - in samenhang - meer zichtbaar en beleefbaar maken. Hiervoor is het Masterplan Romeins verleden in 2024 vastgesteld met uitvoeringsagenda, die vanaf 2025 wordt uitgevoerd.	In uitvoering. Een van de concrete acties is het voorbereiden van een Interreg subsidieaanvraag. Hieraan neemt Wijchen deel om het Romeins verleden in Wijchen zichtbaar te maken. Daarnaast is er een digitaalplatform Romeins verleden voor de erfgoedinstellingen. De GMR werkt aan een Romeinse belevingskaart.
Voor de GMR zijn vanuit OCW eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor talentontwikkeling cultuur jongeren.	Afgerond. Bestaande projecten in de regio zijn ondersteund.

5.g	***Meer biodiversiteit en natuur*** *Goed onderhoud is belangrijk. We willen dat het past bij de (in het ibor) vastgestelde beeldkwaliteit. Maar ook dat het bijdraagt aan de ontwikkeling van de biodiversiteit. Dan levert het een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij het onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Speerpunt 1. Overgang naar groenbeheer waarbij rekening wordt gehouden met dieren en planten in hun eigen omgeving: a. Invoeren beheerplan Spoorzone waarbij rekening wordt gehouden met de dieren en planten die daar al zijn; b. Opstellen plan om te zorgen voor ecologisch beheer; c. Een locatie inzaaien met een kruidenmengsel voor verschillende planten.	De onderdelen van dit speerpunt zijn op dit moment in voorbereiding. Op enkele locaties zijn we gestart met het ecologisch maaien.
Speerpunt 2. Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema: a. Een scan maken voor de kansen voor natuur bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Dit onderwerp komt in één van de volgende jaren aan bod.
Speerpunt 3. Natuurlijke bestrijding overlast gevende plant- en diersoorten: a. We pakken de eikenprocessierups (epr) in de stedelijke omgeving aan door ander maaibeleid en de ontwikkeling van natuurlijke vijanden aan te moedigen. We zoeken plekken waar we deze aanpak kunnen uitvoeren.	Dit is opgenomen in de werkwijze van het dagelijks beheer van de openbare ruimte.
Speerpunt 4. Versterken groenblauw raamwerk: a. Binnen de GMR samenwerken aan de ontwikkeling van het groenblauw raamwerk. Het groenblauw raamwerk is een verbinding en	Met alle betrokken partijen wordt momenteel gewerkt aan een programma van eisen voor uitvoering van de Groene Mantel.

dooradering van stad en landschap met natuur en water. Hiervoor stellen we samen met de regiogemeenten het plan Groene Mantel rondom Nijmegen op. Aansluitend daarop start de uitvoering.	
Speerpunt 5. Stimuleren van initiatieven en samenwerking: a. Plaatsen informatiebord(en) over biodiversiteit in de wijk; b. Plaatsen van nestkasten voor vleermuizen en/of stadsvogels.	Er zijn enkele informatieborden geplaatst.

5.h	***Recreatieve visie Loonse Waard*** *Ons rivierenlandschap is een unieke eigenschap. In onze plannen voor het toerisme leggen we de nadruk op ons landschap, cultuur en geschiedenis.* *We onderzoeken de mogelijkheden om meer te doen met recreatie op en rond het water. Zo biedt de Loonse Waard mogelijk kansen om recreatie op en aan het water te versterken. Hiermee speelt het in op de behoefte aan stedelijk uitloopgebied voor onze inwoners.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Het ontwikkelen van een visie op de Loonse Waard en de mogelijkheden voor dat gebied zijn onlosmakelijk verbonden aan de grote ruimtelijke opgaven waar we voor staan. In 2025 gaan we deze ruimtelijke opgaven voor Wijchen richting de toekomst concreter in beeld brengen. Daar hoort ook het buitengebied, de uitloopgebieden en de visie op de Loonse Waard bij.	Op dit moment zijn er meerdere strategische dossiers die het buitengebied van Wijchen raken. De toekomstige ontwikkeling van de Loonse Waard is daar indirect onderdeel van. Denk hierbij aan de mogelijkheden voor uitloopgebieden en recreatie.

Financieel:

	(Bedragen x € 1.000)				
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Budget overhevelingen**	**Saldo**
5.1	Sportbeleid en activering	245	245	0	0
5.2	Sportaccommodaties	3.086	3.056	78	-48
5.3	Cultuurpresentatie, cultuur- productie en cultuurparticipatie	612	604	0	8
5.4	Musea	343	352	0	-9
5.5	Cultureel erfgoed	55	55	0	0
5.6	Media	1.077	1.078	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.750	2.463	300	-13
	Resultaat	**8.169**	**7.852**	**378**	**-61**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structu-reel**	**Inciden-teel**
5.2	Door intensiever gebruik van de gym- en sportzalen en meer dan trendmatige prijsstijgingen, is meer budget nodig voor schoonmaak/reiniging van die accommodaties.	-12	0
5.2	Het negatieve resultaat 2024 van het zwembad de Meerval BV valt hoger uit dan ingeschat bij de jaarrekening 2024. Dat wordt verrekend in 2025.	0	-17
5.2	Nadeel op sportaccommodatie Wijchen West, vanwege nagekomen kosten van 2024.	0	-28
5.2	Nadeel op buitensport. Daar tegenover staat een voordeel op facilitair management, dat benodigd is ter afdekking van de subsidie Noorderlicht uit taakveld 6.1.	0	9
5.2	Onderhoud aan o.a. de Arcus, gymzaal de Slingert en gymzaal de Buizerd zijn uitgesteld tot 2026. Hierdoor wordt minder aan de reserve onderhoud gebouwen onttrokken.	0	338
5.2	Lagere onttrekking reserve onderhoud gebouwen.	0	-338
5.2	Met het liquideren van Stichting exploitatie zwembaden is het zwembad weer in eigendom van de gemeente gekomen, inclusief het bestaande vermogen van de stichting. Dat vermogen wordt gestort in de reserve voor het nieuwe zwembad.	0	2.199
5.2	We storten het vermogen in de afschrijvingsreserve voor het nieuw te bouwen zwembad.	0	-2.199
5.3	Activiteiten beeldende kunst: meevaller op bestaande budget.	0	6
5.4	We verhogen de subsidie aan het museum eenmalig, vanwege aangescherpte regels omtrent extra beveiligde vitrinekasten voor tentoonstellingen.	0	-10
5.7	Betreft in 2025 ontvangen betaling als eindafrekening van de subsidie voor Landschap&Biodiversiteit, die liep van 2020-2024.	0	21
5.7	Er wordt meer aan ongediertebestrijding uitgegeven dan begroot. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de rattenoverlast, dit is een landelijk probleem. Daarnaast worden ook taken m.b.t. ongediertebestrijding uitgevoerd welke buiten de wettelijke taak van de gemeente vallen. Ook daarover zal een beleid voor de bestrijding moeten worden opgesteld.	0	-40
5.7	Minder uitgegeven aan onderhoud groen dan begroot conform het vastgestelde IBOR beleid, een deel van de werkzaamheden zal in 2026 worden uitgevoerd. Het bedrag dat minder is uitgegeven wordt in de reserve groen als dotatie verwerkt.	0	34
5.7	Dotatie reserve groen.	0	-34
	Overig	0	10
	Totaal	**-12**	**-49**
		-61	

3.6 Programma 6 Sociaal Domein

Speerpunten:

6.a	***Gezonde en vitale samenleving*** *Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle leeftijden. Door gezond te eten en te bewegen, blijf je lichamelijk en geestelijk fit. Ook blijft het belangrijk om mensen te ontmoeten en van betekenis te zijn. Iedereen moet kunnen werken aan gezondheid en meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Activiteiten die helpen bij een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We werken bijvoorbeeld aan een ketenaanpak gezond gewicht, een rookvrije generatie en het verminderen van alcoholgebruik. Dit doen we samen met onze partners binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor inwoners met weinig geld. We organiseren een Gezond en Actief café voor professionals en inwoners.	Met de GALA-subsidieregeling voor lokale initiatieven zijn ongeveer vijftien projecten ondersteund in 2025. In november wordt er een Gezond en Actief café georganiseerd.
We gaan verder aan de slag met de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord. We zetten in op een brede aanpak voor gezondheid met de onderwerpen sporten, bewegen, cultuur, gezondheid en de sociale basis.	Uitvoering loopt. We bereiden ons in 2025-2026 voor op de overgang naar het AZWA (Aanvullen Zorg en Welzijnsakkoord)
We zetten ons in om eenzaamheid bij alle leeftijdscategorieën te voorkomen of te verminderen. Dit doen we bijvoorbeeld samen met de Kerngroep Eenzaamheid en MeerVoormekaar. Laagdrempelig en zo veel mogelijk in de buurt.	Uitvoering loopt. Meerdere partijen hebben een activiteit in de week van de ontmoeting georganiseerd.
We organiseren met onze partners de week van de gezondheid. Met als doel om inwoners in de gemeente Wijchen te inspireren om gezonde keuzes te maken.	De week staat begin 2026 gepland.

6.b	***Vitaal ouder worden*** *Mensen worden steeds ouder en blijven langer actief. Vitale ouderen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of als mantelzorger voor een naaste. Of door hun kennis en ervaring op een andere manier te delen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.	*We hebben een* vrijwilligersbedankdag georganiseerd om onze waardering uit te spreken voor de inzet van alle vrijwilligers. Ter ondersteuning is het Vrijwilligerspunt beschikbaar, en wij zorgen ervoor dat alle vrijwilligers goed verzekerd zijn.
We streven naar een dementievriendelijke gemeente. Samen met de Kerngroep Dementie werken we hier steeds aan.	De Kerngroep Dementie heeft dit jaar een week van dementie georganiseerd, met twee optredens van Music Care. Ook hebben er Alzheimercafes plaatsgevonden. De dagbestedingen besteden in de week van de mantelzorg extra aandacht aan mantelzorgers.
We ontwikkelen nieuwe zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie en sluiten aan op de behoefte aan meer beweging en cultuur. Hierbij hebben wij ook aandacht voor mensen met een migratieachtergrond en bieden we handvatten voor mantelzorgers om de zorg thuis langer vol te kunnen houden.	De ZonMw- subsidie voor 'zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie' is eind juni 2025 gestopt. Succesvolle pilots continueren wij.

6.c	***Preventie en goede zorg*** *Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we alles in op preventie en makkelijk bereikbare hulp. Soms kunnen mensen al veel zelf, met een klein duwtje in de rug. Bovendien bespaart voorkomen van zorgkosten op de lange termijn. Mensen die professionele zorg nodig hebben, moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken aan preventie met een laagdrempelig aanbod. Als dat mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociale netwerk de voorkeur.	Inzet van preventie heeft voortdurend aandacht.
Mantelzorgers zijn belangrijk en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning voor mantelzorgers. We kijken naar de behoefte vanuit de mantelzorger zelf, zoals bijvoorbeeld logeren of opvang functies. Vanaf 1 augustus 2023 is er een Consulent Mantelzorg toegevoegd in het Sociaal Team als pilot. Vanwege de behaalde resultaten, is deze pilot verlengd.	Ook dit jaar is er weer veel doorontwikkeld op het gebied van mantelzorg. Zo is de website geüpdatete en vindt dit jaar voor het eerst de week van de mantelzorg plaats. Ook is een vraaggericht aanbod ontwikkeld.
We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding volgens de aanscherping van de jeugdwet volgens de Hervormingsagenda Jeugd.	We volgen de uitwerking van de hervormingsagenda jeugd waarin een van de actie lijnen is reikwijdte jeugdwet. We wachten op een nadere uitwerking om deze te kunnen toepassen in onze verordening.
Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg. De toegang is laagdrempelig en efficiënt ingericht. We halen de wettelijke termijnen bij vragen van burgers aan het Sociaal Team.	Na het onderzoek gericht op toekomst bestendige sociale teams gaan we nu de fase in waarin we een implementatie plan gaan schrijven hoe de verbeteringen door te voeren. We rapporteren over deze vorderingen in de nota stand van zaken sociaal domein in december 2025.
Voor goede zorg aan onze jeugd en volwassenen werken we samen in de regio. In de programma's op jeugd en Wmo voor de regio staan duidelijke doelen en resultaten die verwacht worden. Het lokale beleid stemmen we hierop af.	De regio is nu bezig met het beschrijven van de resultaten tot nu toe en de dooronwikkeling die noodzakelijk is van het regio programma jeugd. Indien dit gereed is zullen we de lokale aansluiting op dit onderdeel weer gaan maken. Binnen Wmo werken we gericht samen op onderdelen zoals aanbesteding huishoudelijke hulp. dit continueren we.
We streven ernaar om kinderen zoveel mogelijk thuis op te laten groeien. Waar veilig opgroeien in een gezinssituatie niet vanzelfsprekend is, bieden we steunvormen aan, zoals steungezinnen. Wanneer thuis wonen niet meer gaat, bieden we pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistische instellingen aan.	Dit is een continu proces waar we aan blijven werken. In 2026 starten we met Buurtgezinnen. We denken hierbij meer kinderen en ouders steun te kunnen beiden waardoor uithuisplaatsing minder nodig zal zijn.
De ondersteuning en zorg is van goede kwaliteit en zorgen dat deze betaalbaar zijn. We werken samen met het Sociaal Team (ST) en MeerVoormekaar aan het vrij toegankelijk aanbod en we gaan door met een dorpsondersteuner in Bergharen, Hernen / Leur en Alverna. We meten steeds of de klant tevreden is. De resultaten gebruiken we om ons te verbeteren. Het contractmanagement van de regio stelt eerlijke prijzen vast en gaat voor kwaliteit.	Het verstevigen van een solide sociale basis is een continu proces. We zorgen dat het aanbod van Mvmk en sociaal team goed past in dit aanbod wat vrij toegankelijk voor burgers beschikbaar moet zijn. De klant tevredenheid meten we jaarlijks en bekijken of hier verbeter tips uit voortkomen en nemen deze ter harte. Het ROB zorgt voor reële tarieven die we aanpassen waar nodig en passend bij de beschreven bouwsteen.
We willen dat mensen, die het echt nodig hebben, hulp bij het huishouden kunnen krijgen. We leveren maatwerk als dat nodig is. We gaan in 2025 nieuwe raamovereenkomsten	De in 2024 gestarte Europese aanbesteding Hulp bij het huishouden is afgerond. De raamovereenkomsten met 8 nieuwe aanbieders is op 1 juni 2025 ingegaan.

aan met aanbieders voor het leveren van hulp bij het huishouden.	
Fraude met zorg pakken we stevig aan. In 2023 startte een onderzoek naar regionale samenwerking hiervoor. Eind 2024, begin 2025 verwachten wij hieruit aanbevelingen voor samenwerking binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Hierin werken we nu samen met gemeenten in de regio. We toetsen alle aanbieders (zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB)) op kwaliteit bij de start van de contractering van de betreffende partij. We zorgen dat onze plannen voor woonzorg passen bij het verhuren van panden door anderen aan zorgpartijen binnen Wijchen. Op deze wijze houden we zicht op de partijen die zich vestigen in onze gemeente en kunnen we signalen in samenspraak met Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) en handhaving oppakken.	In regionaal verband (schaal van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid) wordt gewerkt aan de implementatie van de voorgestelde maatregelen om zorgfraude te bestrijden. De kosten die hierop betrekking (deelnemersbijdrage) hebben zijn voor de jaarschijven 2025 en 2026 verwerkt in de (meerjaren)begroting. Het Instituut Bijzonder Onderzoek neemt in de implementatie deel uit van de werkgroep die betrekking heeft op handhaving.
6.d Iedereen draagt een steentje bij *We willen dat iedereen mee kan doen. Door werk of door zich op een andere manier in te zetten voor de samenleving. Iedereen is van waarde en kan iets kunnen bijdragen.*	
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We willen een inclusieve samenleving. Dit betekent dat iedereen mee mag en kan doen. Dit bereiken we door samen te werken met onze inwoners en ketenpartners aan een actielijst, die hoort bij het vastgestelde inclusie programma. We willen meer mensen met een afstand tot werk ondersteunen om ervaring op te doen. Het ontbreken van voldoende scholing, lichamelijke en geestelijke klachten zijn enkele voorbeelden waarom mensen niet mee kunnen in deze maatschappij. Met de inzet van participatiecoaches zetten we kleine stapjes om de mensen uit het sociaal isolement te halen. Zonder deze inzet blijven deze mensen veelal tot de AOW gerechtigde leeftijd een bijstandsuitkering ontvangen. Zo maken we hen werkfit voor de arbeidsmarkt. In overleg met ons WerkBedrijf Rijk van Nijmegen bekijken we welke toegevoegde waarde plaatselijke ideeën hebben. We zorgen dat deze passen bij de arbeidsbemiddeling in de regio. Daarnaast houden we ook in 2025 aandacht voor jongeren die binnen de Participatiewet vallen en die op meerdere punten kampen met problemen.	Over de bijdragen aan het inclusieprogramma vanuit WerkBedrijf rapporteert de MGR periodiek naar de raad in zijn Factsheet, Jaarrekening en halfjaarrapportage. Daarbij gaat het ondermeer over plaatsingen van mensen met een beperking en (zorg) jongeren en de wijze waarop we daar regionaal vorm aan geven. Lokaal kijken we ook naar de rol die Wijchen als werkgever daarin kan nemen.
Goede ideeën die mensen trainen of helpen bij het zoeken naar werk, ondersteunen we. We overleggen regelmatig met plaatselijke partijen. Daarnaast organiseren onze participatiecoaches diverse (groeps-) activiteiten. Deze activiteiten gaan over persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en voeding, gezondheid en beweging, financiën, stress en (chronische) pijn, regelingen en de sociale kaart. Jaarlijks ontvangt u een verslag over de	Sinds de laatste dienstverleningsovereenkomst financieren wij onze inzet van participatiecoaches uit het budget voor lokale afspraken met WerkBedrijf. Zijn ondersteunen op dit moment circa 100 inwoners uit Wijchen die een beroep op de Participatiewet in stappen naar een voor hun maximaal participatieniveau. De raad heeft in september 2025 een rapportage over het jaar 2024 ontvangen. De verwachting is dat vanaf 2025 deze rapportage zal lopen via de periodieke rapportages van

resultaten die de participatiecoaches gehaald hebben.	WerkBedrijf.
We gaan meer samenwerken met de plaatselijke ondernemers om mensen met een uitkering sneller aan het werk te krijgen. Hierbij stemmen we af met ons WerkBedrijf, zodat we aansluiten bij de vraag van onze ondernemers. We overwegen, in samenwerking met WerkBedrijf, plannen voor "jobcarving".	Op 7 mei 2025 organiseerde 'HetWerktWijchen!' in samenwerking met WerkBedrijf de Wijchense banenmarkt. Daar waren ruim 20 (lokale) ondernemers. De markt werd door ruim 350 werkzoekenden bezocht.
In 2024 stelde de raad een nieuw beleidsplan 'Arbeidsmarkt en re-integratie, Klaar voor nieuwe kansen!' vast. Voor de uitvoering hiervan in 2025 is een Dienstverleningsovereenkomst aangegaan, waarin regionale en lokale afspraken geactualiseerd zijn.	Over de voortgang wordt de raad rechtstreeks door WerkBedrijf geïnformeerd in zijn periodieke rapportages (jaarrekening en halfjaarrapportage).
Alle mensen met een plicht om in te burgeren, doen snel en volledig mee in de maatschappij. Liefst via betaald werk. We zorgen ervoor dat zij een zo hoog mogelijk taalniveau (eis is B1) behalen. En dat zij, naar wat zij kunnen, vanaf het begin van het traject voor inburgering deelnemen. Het liefste door betaald werk.	Uitvoering loopt.

6.e We laten niemand vallen

In deze financieel onzekere tijden kunnen de laagste inkomens op onze steun blijven rekenen. Als mensen in de knel komen is er een vangnet. We bieden steun bij financiële zorgen en zien daarbij een belangrijke rol voor charitatieve instellingen. Armoede bestrijden we door hulp op maat.

In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We houden extra aandacht voor kindregelingen in het armoede- en minimabeleid. In het schooljaar 2024/2025 zullen we in overleg met de Wijchense scholen een aantal activiteiten uitvoeren op het terrein van ondersteuning, bereiken van ouders en hoe omgaan met geld.	Het rekenkamerrapport heeft geresulteerd in een integraal plan om het armoedebeleid bij te stellen. De kindregeling maakt daar onderdeel van uit. Uit oogpunt van preventie is met een middelbare school contact gelegd voor een samenwerking.
We zetten nieuwe initiatieven in om een groter bereik te krijgen in de ondersteuning die we kunnen bieden aan mensen met geldzorgen, door een intensieve samenwerking met maatschappelijke partijen, een communicatie-campagne en één telefoonnummer voor de doelgroep. Dit doen we o.a. op basis van een evaluatie van het effect van het nieuwe telefoonnummer 'Geldzorgen'. Ook onderzoeken we hoe we de toegankelijkheid van de diverse inkomensregelingen kunnen vergroten en de aanvragen kunnen vergemakkelijken. We werken aan de vindbaarheid van de juiste instantie: "in één keer raak" en de soepele opvolging van binnengekomen vragen en signalen.	Met onze maatschappelijke partners bestaat een intensieve samenwerking. Gezamenlijk hebben we de Geldzorgenlijn geïntroduceerd. Deze wordt steeds meer gevonden en het nummer wordt vaker gebeld. In Q4 leggen we de raad een integraal plan voor met verschillende initiatieven om te te komen tot een betere vindbaarheid en toegankelijkheid van onze regelingen, eenvoudiger aanvragen en een structurele leer- en verbetercyclus. Dit gaan we in 2026 uitvoeren. Ook zijn we dit jaar gestart met ons praktijkonderzoek met de Voedselbank en haar klanten om te onderzoeken hoe zij uit de armoede kunnen komen en hoe het gemeentelijk beleid en de ondersteuning daarbij kan helpen.
We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Dat doen we door middel van deskundigheidsbevordering aan de groep inkomensconsulenten. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze handelingen, of van een menselijke vergissing, die vervolgens leidt tot een overtreding van de	De wet is oktober ook in de Eerste Kamer aangenomen. De daadwerkelijke invoering is uitgesteld naar 2027. Vooruitlopend hierop zijn en worden uitgangspunten ten aanzien van menselijke maat uit dit wetsvoorstel binnen de uitvoeringspraktijk geïmplementeerd.

regels.	
Mensen met financiële zorgen of schulden helpen we vroegtijdig om grip op hun huishoudboekje te krijgen. Initiatieven uit de samenleving zijn daarbij zeer waardevol. We benaderen de inwoners waarover we een signaal van betalingsachterstand ontvangen. We benaderen deze inwoners actief met een hulpaanbod door ze te bellen of een sms of brief te sturen. Met de inkomenskaart laten we concreet zien wat we kunnen bieden.	Maandelijks nemen we actie richting inwoners naar aanleiding van signalen van achterstanden vaste lasten die we ontvangen. De Financiële hulpkaart wordt 2x per jaar geactualiseerd.
We vinden het belangrijk om gezinnen met een kleine beurs beter te ondersteunen. In 2025 zullen we een vervolg geven aan de uitkomst van een verdere uitwerking van de inwonerspas (combinatie met 'digitaal platform', specificering kosten), op basis van besluitvorming in de raad.	Er is tot op zekere hoogte altijd ruimte voor verhoging van het bereik. In principe doen we het in Wijchen goed met een gemiddeld bereik van 80% en een uitstekend bereik van ouders die een beroep doen op de Kindregeling van 91%. N.a.v. het rekenkamerrapport is een integraal plan opgesteld waarin we aanbevelingen uitwerken. We werken mee aan de Agenda Dienstverlening waarin onze voorbeeldstukken ook kunnen worden behandeld.
We streven naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen. In 2025 gaan we verder met het uitvoeren van de 'Iedereen doet mee agenda'. Ook starten we in 2025 een pilot met de Voedselbank om mensen die langdurig voedsel afnemen minder afhankelijk te maken.	Om iedereen mee te kunnen laten doen is het belangrijk te weten wat de drijfveren en belemmeringen zijn. Het onderzoek met de Voedselbanken is van start gegaan. Hier zijn 2 ervaringsdeskundigen bij betrokken. We verwachten met de uitkomsten te kunnen inschatten i.h. 'Iedereen doet mee' haalbaar en wenselijk is.
We versterken onze (herstelgerichte) inloop GGZ en werken met een WijkGGZ team. We zorgen ook voor meer betaalbare woningen voor psychisch kwetsbare inwoners.	Uitvoering loopt.
We evalueren onze nieuwe werkwijze met één integrale wijze van adviseren vanuit betrokkenen in het sociaal domein.	Uitvoering loopt.

6.f	***Zorg en veiligheid***
	We zorgen voor een veilige leefomgeving. Inwoners en professionals weten waar zij signalen en zorgen over onveilige situaties kunnen delen. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan. Zorgmijders die een gevaar zijn voor zichzelf of voor anderen, bieden we ondersteuning. Huiselijk geweld en kindermishandeling signaleren we tijdig met onze ketenpartners en zetten hier passende hulp voor in.

In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken samen met onderwijs, politie, jongerenwerk, regieteam, boa's, straatcoaches, veilig thuis en zorgpartijen. Hiervoor hebben we diverse overlegorganen. Met bovenstaande partners werken we samen om overlast gevende jeugdigen en volwassenen te voorkomen of te beheersen.	Doordat we geen personele bezetting hebben op dit onderdeel zetten we in op behouden wat we hebben. Nadat we een volledige bezetting hebben dit onderwerp weer oppakken.
Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en bij inwoners met complexe problematiek.	Doordat we geen personele bezetting hebben op dit onderdeel zetten we in op behouden wat we hebben. Nadat we een volledige bezetting hebben, dit onderwerp weer oppakken.
Met het regionale en lokale plan huiselijk geweld en kindermishandeling als leidraad, werken we aan het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling.	Doordat we geen personele bezetting hebben op dit onderdeel zetten we in op behouden wat we hebben. Nadat we een volledige bezetting hebben dit onderwerp weer oppakken.

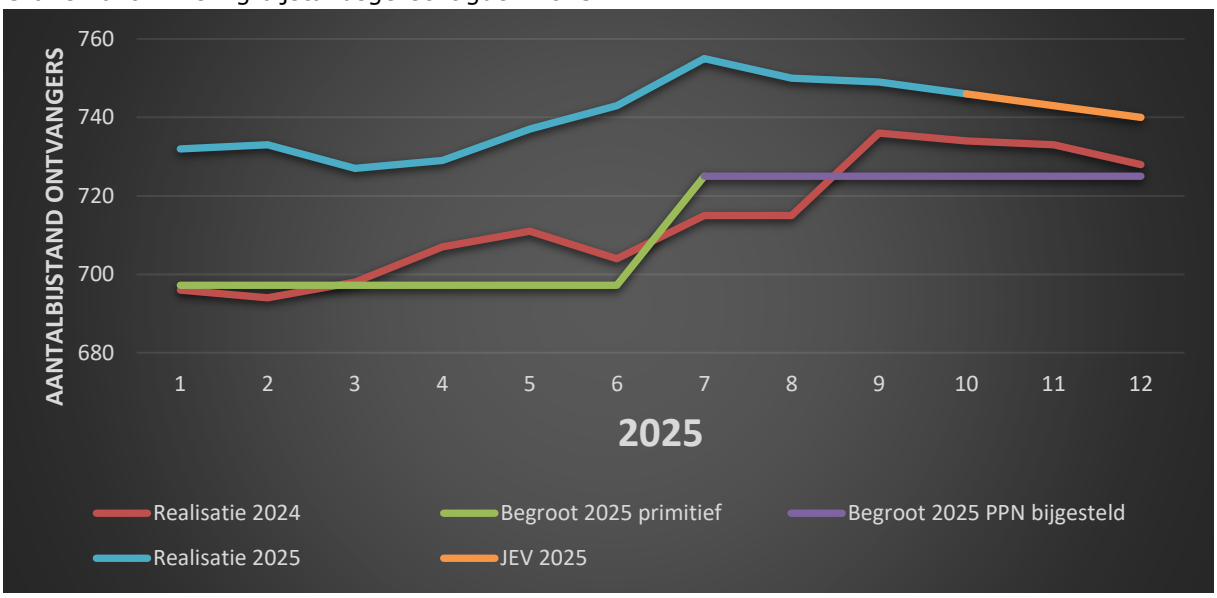
BUIG
In de primitieve begroting van 2025 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal van 697 bijstandontvangers. We zijn gestart in 2025 met 732 bijstandsgerechtigden. In de loop van het eerste kwartaal van 2025 zagen we neutrale ontwikkeling van het bestand. In het tweede en derde kwartaal groeide het bestand naar 750 per eind augustus. Deze ontwikkeling komt voort uit een aanhoudend hoge instroom en teruglopende uitstroom van uitkeringsgerechtigden, waarbij uitstroom naar werk een kleiner aandeel heeft. Deze ontwikkeling past in een regionale en landelijke trend.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?
In de primitieve begroting 2025 is uitgegaan van gemiddeld 697 bijstandsgerechtigden. Dit hebben we bij de Perspectiefnota 2025 bijgesteld naar gemiddeld 725 bijstandsgerechtigden.
We passen op basis van de bestandsontwikkeling in het derde kwartaal de jaareindeverwachting aan naar 740 gemiddeld uitkeringsgerechtigden. We zien zowel in de kosten, als in de bijgestelde rijksbijdrage een behoorlijke indexatie terug van de vergoedingen. Dit resulteert per saldo in een uitzetting van €231.000, waarvan €150.000 al was gemeld in de septemberrapportage.
Op basis van deze verwachting bereid het college een aanvraag voor de Vangnetuitkering Participatiewet voor. Deze aanvraag wordt met voor het zomerreces 2026 aan de raad voorgelegd.

Tabel BUIG 2025 inkomsten en uitgaven

x € 1000	Begroot actueel (perspectiefnota)	JEV 2025 September Rapportage	JEV 2025 November Rapportage	Saldo
Opbrengsten	11.523	11.523	12.282	759
Kosten	13.829	13.979	14.819	-990
Totaal	**-2.307**	**-2.457**	**-2.537**	**-231**

Grafiek ontwikkeling bijstandsgerechtigden 2025

Bijzondere bijstand
De voorgaande jaren kenmerkten zich vooral door een stijging van de uitgaven aan incidentele kosten (met name woninginrichting) en de individuele studietoeslag. Dat is dit jaar niet anders. Er is over heel 2025 sprake van een overschrijding van deze budgetten ten opzichte van de begroting 2025. Deze overschrijding wordt opgevangen binnen de overige regelingen bijzondere bijstand.

De stijging is een direct gevolg van de taakstelling huisvesting van vergunninghouders (ook wel statushouders). De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar hoeveel vergunninghouders gemeenten een plaats moeten geven om te wonen. We hebben dit jaar (tot ten met september) in Wijchen 45 volwassenen en 21 kinderen gehuisvest waarvan minimaal 7 gezinsuitkeringen. Er volgen er waarschijnlijk nog enkele dit jaar. Dit betekent dat opnieuw een overschrijding op de post incidentele kosten wordt verwacht. Evenzo moet rekening worden gehouden met een overschrijding op de post individuele studietoeslag. Over het aantal uitkeringen en de hoogten ervan kunnen wij op dit moment geen informatie geven.
Belangrijk is te vermelden dat uitkeringen op grond van de incidentele kosten voor woninginrichting worden gedaan via kredieten. Een groot deel hiervan vloeit in 3 jaar weer terug via aflossing op deze kredieten.

Bij de overige regelingen zien we ruimte ontstaan in het budget voor bewindvoering. Mogelijk is dit een gevolg van de verkorte termijn van een schuldhulpverleningstraject. Deze ging in 2023 van 3 jaar naar 1,5 jaar. Hier zien we nu de effecten van. Op dit moment verwachten we ook geen ontwikkelingen die direct gevolgen hebben voor de overige budgetten bijzondere bijstand. Vooralsnog gaan we op totaalniveau uit van een overschrijding van € 51k t.o.v. de begroting.

Jeugd
In Q1 van 2025 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2025 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2025 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld.

In dit thema komt het onderdeel *Jeugd* aan de orde. In voorliggende rapportage brengen we de laatste ontwikkelingen in het zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten in beeld (zorggebruik stand t/m augustus 2025).

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2025 verwachten we een **voordeel** ad € 412k ten opzichte van de actuele begroting. NB> in de septemberrapportage was dit een verwacht voordeel van € 18k.
Dit verwachte resultaat leidt tot een storting in de egalisatiereserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2025
Dagbehandeling	-193
Verblijf	-353
Ambulant	890
GGZ zorg	-109
Bescherming/reclassering	147
PGB	-15
Overig	45
Totaal	**412**

Hieronder per categorie de inhoudelijke toelichting:

Dagbehandeling
Vanaf 2025 worden de producten berekend in uren. We dachten dat dit een voordeel zou opleveren. In de praktijk is het lastiger, omdat de groepen zijn ingericht op dagdelen en we niet een lager aantal uren kunnen toekennen.

In 2025 zien we een stijging bij de dagbehandeling. Dit komt doordat we aan het begin van 2025 een inschatting moesten maken over de verdeling van de nieuwe producten. De verdeling over de duurdere producten pakte anders uit. Ook zien we dat de jeugdigen de producten langer gebruiken.
Bij het lokale product bij de Eerste Stap zien we een voordeel. Instroom is afgenomen nadat we duidelijk hebben gekaderd dat dit product enkel ingezet kan worden als het nodig is voor de jeugdige, en niet enkel om de ouders te ontlasten.

Verblijf
We zien de afgelopen jaren het aantal jeugdigen in verblijf dalen, zo ook in 2025. We hebben echter toch een nadeel omdat jeugdigen met een goedkoper arrangement zijn uitgestroomd, en jeugdigen met een duurder arrangement zijn ingestroomd. We zien dat jeugdigen in verblijf intensievere zorg nodig hebben en er sprake is van maatwerk. Dit betekent op maat gemaakte zorg met hoge individuele begeleidingsnorm. Bij deze casussen is er weinig beïnvloedbaarheid. Verwijzingen verlopen vaak via medisch specialisten en gecertificeerde instellingen. Ook blijkt de zorg dermate intensief en complex dat er geen bestaande zorgvormen zijn die aansluiten. Het vraagt een lange inzet om tot vermindering van de intensieve zorgvraag te komen. We blijven als gemeente actief betrokken, stellen kritische vragen en denken mee over de afbouw van zorg. Bij deze zeer intensieve maatwerk casussen zijn ook de specialisten vanuit de regio betrokken zoals contractmanagers van het ROB en RET (Regionaal Expertise Team).

Ambulant
Het voordeel bij deze categorie wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het eerder vermelde voordeel bij het product Orthopedagogische behandeling. Vanaf 2025 mag bij deze categorie indirecte tijd worden gedeclareerd. Het uurtarief van het zorgproduct, is daarop aangepast, lees verlaagd. Over de verwachte effecten hiervan hebben we in de vorige rapportage aannames gedaan. Op basis van het halfjaarbeeld, blijkt de verhouding tussen de verwachte toename van inzet aantal eenheden (q) *versus* de prijs (p) van deze bouwsteen, voordelig uit te vallen. Belangrijke oorzaak hiervan is dat de grootste zorgaanbieder op dit product vanaf 2025 geen hoger (aanbieder- specifiek) tarief mag hanteren. We monitoren hoe de component indirecte tijd zich gaat ontwikkelen.
Daarnaast is de kanteling naar essentiële functies nog volop in gang. Een verwacht effect van de essentiële functies is minder zorgstapeling. Ook dit zouden we terug moeten gaan zien op deze categorie voor de ambulante inzet. Dit zien we nog maar beperkt in de cijfers terug.
Verder zien we ook het product reguliere en specialistische begeleiding dalen. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er minder uur per week ingezet wordt. Het Sociaal Team lukt het om bij nieuwe instroom het aantal uren per week te beperkten tot de noodzakelijke inzet.
In 2026 gaan we starten met het inzetten van ambulante begeleiding binnen het Sociaal Team. We verwachten dat het Sociaal Team een gedeelte van de begeleiding in 2026 zelf zal bieden.

GGZ zorg
Bij de GGZ zorg is behandeling basis GGZ gedaald. Daarnaast zien we een kleine stijging bij specialistische GGZ zorg. We zien dat er nog steeds een toenemende vraag is naar specialistische GGZ zorg. Daling basis GGZ komt vooral door minder uren inzet per week.
Groepsvoorzieningen basis en specialistische GGZ zijn dit jaar gestart. We zien dat er nog maar een paar jeugdigen gebruik van maken.

Bescherming / reclassering
De producten in de categorie jeugdreclassering laten een voordeel zien. Voordeel zien we voornamelijk bij de OTS (ondertoezichtstelling). Deze categorieën jeugdbescherming en jeugdreclassering fluctueren. Instroom is afhankelijk van beschikbaarheid. Door vermindering van de caseload hebben de werkers meer tijd met jeugdige. Dit komt de kwaliteit ten goede. Maar er worden minder casussen opgepakt.

PGB
Op basis van recente informatie van de sociale verzekeringsbank, verwachten we hogere kosten voor de pgb's Jeugd.

Overig
Genoemd voordeel bij deze categorie wordt veroorzaakt door het naar beneden bijstellen van de categorie Crisis. LTA zien we op dit moment geen bijzonderheden en wordt niet bijgesteld.

Inhoudelijke ontwikkelingen
Vanaf 2025 zijn een nieuwe set aan zorgproducten en bouwstenen gestart vanwege de aanbesteding 2025. Van deze nieuwe producten is er nog weinig realisatie bekend. Tijdens de

nulmeting aan het begin van 2025 zijn aannames gedaan op basis van de toen beschikbare informatie. Dit resulteert in bijstelling op een aantal producten, zoals hierboven aangegeven. Daarnaast hebben sommige ontwikkelingen zoals de Essentiële functies meer opstarttijd nodig. We zien nu in Q3 langzaamaan instroom in de Essentiële functies.

Lokale aanpak hervormingsagenda Jeugd
In de hervormingsagenda wordt gesproken over een sterke sociale teams en solide sociale basis. Voor de lokale implementatie is bij de PPN 2025 een eerste bestedingsplan voorgelegd (Robuuste toegang). Bij de begroting 2026 is aanvullend de rest van het bestedingsplan voor 2026 voorgelegd. Meerjarig bestedingsplan (2027 en verder) wordt bij de Begroting 2027 voorgelegd. De inzet die in de bestedingsplannen staat moeten we doen om te voldoen aan de wettelijke eisen voor een sterkt sociaal team en solide sociale basis, zoals beschreven in de hervormingsagenda jeugd. Deze inzet is volgens de Rijksoverheid nodig om de uitgaven binnen de zorgproducten te verlagen in de komende jaren.
In 2026 gaan we starten met het geven ambulante begeleiding binnen het sociaal team. Ook nemen zullen we gezinscoaches, POH (Praktijk ondersteuners Huisarten) en Buurtgezinnen beschikbaar hebben.

WMO
In Q1 van 2025 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2025 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2025 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld.

In dit thema komt het onderdeel *WMO* aan de orde. In voorliggende rapportage brengen we de laatste ontwikkelingen in het zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten in beeld (zorggebruik stand t/m augustus 2025).

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2025 verwachten we een **voordeel** ad € 393k ten opzichte van de actuele begroting. In de septemberrapportage was dit een verwacht voordeel van € 34k.
Dit verwachte resultaat leidt normaliter tot een storting in de egalisatiereserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO. Omdat deze reserve al op het maximale plafond zit, vervalt de storting.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2025
Huishoudelijke hulp	220
Begeleiding	-45
Hulpmiddelen	0
Dagbesteding	23
Woonvoorzieningen	0
PGB	-15
Overig	0
Stelpost Eigen bijdragen	210
Totaal	**393**

Hieronder per categorie, waar bijstelling plaatsvindt, de inhoudelijke toelichting:

Huishoudelijke Hulp
Bij huishoudelijke hulp stellen we het aantal eenheden naar beneden bij. In de eerste helft van 2025 zien we, geheel tegen de verwachting in, het aantal klanten licht dalen. De verwachte groei in uren blijft hierdoor uit. Om die reden kunnen we de raming naar beneden bijstellen en ontstaat er een positief resultaat.
Er is nog altijd sprake van arbeidskrapte. Aanbieders geven aan dat er een verjonging van het personeelsbestand optreedt met name door het aanbod van studenten. De loonstijgingen in 2025 en 2026 als gevolg van cao-onderhandelingen zijn verwerkt. Vanaf juni 2025 hebben we nieuwe contracten met acht organisaties voor het leveren van hulp bij het huishouden. Met deze

organisaties maken we afspraken over de wijze waarop de beschikbare hulpen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden. Ook onderzoeken we het instellen van een centrale wachtlijst.

Begeleiding
Bij begeleiding zien we de inzet van het product specialistische begeleiding nog steeds stijgen. De begin 2025 bij de nulmeting extra geraamde uren lijken onvoldoende. Een structurele verhoging van de hoeveelheid uren is nodig. Dit leidt in 2025 en meerjarig tot extra kosten. De stijging van het product specialistische begeleiding doet zich bijna in de hele regio voor. Verwijzers en zorgaanbieders geven aan dat situaties complexer worden en er meer zorg wordt ingezet.

Dagbesteding
Bij deze categorie valt het restant van de stelpost inloop en ontmoeten vrij. Dit levert genoemd voordeel op.

PGB
Op basis van recente informatie van de sociale verzekeringsbank, verwachten we hogere kosten voor de pgb's huishoudelijke hulp.

Stelpost eigen bijdragen
In de meicirculaire 2022 is vanuit het Rijk aan gemeenten een taakstellende besparing opgelegd als gevolg van de toen beoogde aanpassing van de eigen bijdrage huishoudelijke hulp per 2025 (macro € 95 miljoen). Destijds is deze taakstellende besparing, vanuit voorzichtigheidsprincipe, niet al concreet ingeboekt in de begroting Wijchen. De genoemde maatregel was geheel nog niet concreet, was in afwachting van een wetswijziging en er werd nog een aanzienlijke implementatietijd verwacht.
Dat blijkt nu ook, het beoogde ingangsjaar is al doorgeschoven naar 2027, ook is ondertussen de invoering van een eigen bijdrage breder getrokken dan alleen de huishoudelijke hulp (WMO breed). Als onderdeel hiervan heeft het Rijk bovengenoemde taakstelling teruggedraaid. Dit effect is destijds op een stelpost geparkeerd en kan nu incidenteel vrijvallen. Dit levert een voordeel op in 2025 van € 210k.

Vluchtelingen, Internationale werknemers en huisvesting

Continueren opvang ontheemden Oekraïne
We hebben een opvanglocatie in de Piusstraat voorzien van beveiliging, locatieleiders, maatschappelijk werkers en vluchtelingenwerk. De begeleiding is gericht op zo veel mogelijk zelfstandigheid en orde en rust in de voorziening. Met Talis hebben we afgesproken het huurcontract te verlengen tot einde RTB-maart 2027. Dit omdat de oorlog in Oekraïne nog steeds niet voorbij is en de vluchtelingen nog niet huiswaarts kunnen keren. We wachten op helder overheidsbeleid over de periode na het verlopen van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor vluchtelingen uit Oekraïne. Zodra dit duidelijk is zullen we hierop anticiperen.

Exploitatieoverzicht X1000	Begroting totaal	Werkelijk t/m okt	JEV
Sociale ondersteuning en zorg	541	0	462
Lokatieleiding/beveiliging	614	444	648
Huur flexwoningen	1.631	1.359	1.631
Overige kosten incl energie	633	301	400
Bijdragen van het Rijk	-3.683	-3.681	-3.681
Eigen bijdrage deelnemers	-156	-123	-164
Afdracht eigen bijdragen aan het Rijk	156	123	164
Leefgeld	125	105	130
Uitvoeringskosten wdw	139	98	139
Totale exploitatie	**0**	**-1.374**	**-271**
Egalisatie met reserve	0	0	271
Eindsaldo	**0**	**-1.374**	**0**

Continueren TussenThuis
We hebben sinds september 2024 een TussenThuis voor 28 statushouders.
We zetten in op het goed landen van de statushouders in onze gemeenschap door extra aandacht te besteden aan het samenleven in de buurt en het begrijpen van de normen en waarden in

Nederland. Ook starten we direct de inburgering, zodat statushouders zo goed mogelijk voorbereid uit kunnen stromen naar hun uiteindelijke woning of appartement. We werken intensief samen met Talis voor doorstroom naar definitieve huisvesting en met de Huischmeesters voor sociale samenhang in het TussenThuis en de buurt.

Exploitatieoverzicht x € 1000	Begroting totaal	Werkelijk t/m okt	JEV
Lokatieleiding/beveiliging/overige	508	166	280
Huur	192	179	212
Uitvoeringskosten wdw	50	1	50
Totale kosten	**410**	**346**	**542**
Bijdrage Rijk	-600	-656	-600
Huur	-150	-110	-135
Totale baten	**-750**	**-766**	**-735**
Totaal exploitatie	**-340**	**-420**	**-193**
Egalisatie	340	0	193
Saldo	**0**	**-420**	**0**

Realiseren asielzoekerscentrum (azc)
We hebben vertraging opgelopen in de ontwikkeling door aanvullende flora en fauna onderzoeken in het gebied. Met name het compensatieplan voor de das vraagt meer tijd. We zijn aan het onderzoeken en uitwerken op welke wijze het azc kan worden gebouwd waarbij we de compensatie voor de das meenemen. Dit is nog in een uitzoek- en uitwerkfase. Zodra we verder zijn zullen we uw raad informeren. De leden van de klankbordgroepen zijn geïnformeerd over de vertraging en de reden waarom. We gaan weer in gesprek met de klankbordgroepen zodra we helderheid hebben over het vervolg. In de tussentijd houden we hen via de mail op de hoogte.

Het lokale beleidskader huisvesting internationale medewerkers
In 2025 bieden we het lokaal beleidskader huisvesting internationale werkwerkers voor vaststelling aan de gemeenteraad. Daarnaast stellen we beleidsregels op waarmee we mogelijkheden voor realisatie van huisvestingslocaties creëren (we nemen zelf geen initiatief), stellen we kaders op voor de registratie en stellen we de internationale werknemer centraal. Daarnaast zorgen we voor kaders voor communicatie en participatie, controle en handhaving.

Statushouders
We spannen ons gezamenlijk met Talis in om te voldoen aan de taakstelling. Dit doen we onder andere door de inzet van het TussenThuis.
We zijn in oktober geconfronteerd met het sneller instromen van na-reizigers naar de gemeente. Zo hebben we hals over kop woonruimte moeten vinden voor 8 na-reizigers die niet pasten in het kleine appartement van het familielid dat al hier woont. We hebben deze personen tijdelijk onderdak kunnen bieden in de Piusstraat (noodopvang voor ontheemden uit Oekraïne). Met het COA hebben we inmiddels afspraken gemaakt over het doorsturen van na-reizigers indien de huisvesting van het familielid dat hier al woont hier niet voor geschikt is (te klein). We hebben een brandbrief gestuurd naar het ministerie over de gevolgen die het nieuwe beleid m.b.t. na-reizigers voor ons als gemeente heeft.

Regionale samenwerking vluchtelingen programma
Samen met het Rijk van Nijmegen intensiveren we de samenwerking met een regionaal expertiseteam. Dit wordt betaald uit de spreidingswetmiddelen die we vanuit het Rijk ontvangen. Verder werken we samen aan verschillende thema's in werkgroepen. Denk aan de duurzame opvang van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV) in de regio en uitwerking van veranderende beleidsregels zoals de inning van de eigen bijdrage voor ontheemden uit Oekraïne.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Budget overheveling	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.361	4.273	55	33
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	531	531	0	0
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	271	271	0	0
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	336	330	0	7
6.3	Inkomensregelingen	3.874	4.230	0	-355
6.4	WSW en beschut werk	4.335	4.395	0	-60
6.5	Arbeidsparticipatie	3.375	3.109	0	266
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.088	2.118	0	-30
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	4.909	4.479	0	430
6.712	Begeleiding (WMO)	3.387	3.432	0	-45
6.713	Dagbesteding (WMO)	922	900	0	23
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	90	90	0	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	263	1.865	0	-1.602
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	12.001	11.979	0	22
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	311	311	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.304	4.304	0	0
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	605	605	0	0
6.791	PGB WMO	136	151	0	-15
6.792	PGB Jeugd	154	154	0	0
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-8	-8	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	88	88	0	0
6.821	Jeugdbescherming	885	885	0	0
6.822	Jeugdreclassering	149	149	0	0
6.91	Coördinatie en beleid WMO	615	411	0	204
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	518	447	0	71
	Resultaat	**48.501**	**49.498**	**55**	**-1.052**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structu-reel	Inciden-teel
6.1	Nadeel op de exploitatie bij MFA accommodatie Noorderlicht.	0	-8
6.1	Voordeel op MFA accommodaties, omdat we in de begroting al rekening hielden met structurele exploitatielasten voor MFA, die nog op te leveren zijn.	0	102
6.1	Onderhoud aan o.a. het Ballegoyke, De Suikerberg en het Noorderlicht alsmede het reguliere onderhoud aan het Mozaïek zijn uitgesteld tot 2026. Hierdoor wordt minder aan de reserve onderhoud gebouwen onttrokken.	0	450
6.1	Lagere onttrekking reserve onderhoud gebouwen.	0	-450
6.1	Er is onvoorzien onderhoud gepleegd, welke niet was voorzien in het meerjaren onderhoudsplan vastgoed, aan o.a. het pand Huissteden 1401 te Wijchen.	0	-20
6.1	We verwachten een positief saldo op de exploitatie voor opvang van ontheemden, voor een nadere toelichting verwijzen we naar het Thema VIH. Dit wordt verrekend met de daarvoor bestemde reserve.	0	271
6.1	Het positieve saldo van de opvang van ontheemden wordt verrekend met de egalisatiereserve.	0	-271
6.1	We verwachten een positief saldo op de exploitatie van het Tussenthuis, voor een nadere toelichting verwijzen we naar het Thema VIH.	0	193
6.1	Het positieve saldo van het Tussenthuis wordt verrekend met de	0	-193

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structu-reel	Inciden-teel
	egalisatiereserve		
6.1	De ontvangen spreidingswetmiddelen uit de septembercirculaire worden ingezet voor de regionale samenwerking op het gebied van vluchtelingen.	0	-41
6.22	Thema Jeugd: op het onderdeel preventief justitieel kader wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-6
6.22	Thema Jeugd: op het lokale budget specialistische ondersteuning jeugd (SOJ) wordt een voordeel verwacht.	0	29
6.22	Egalisatie Jeugd: het verwachte voordeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	-23
6.23	We verwachten in 2025 minder juridische kosten / gerechtelijke procedures in het sociaal domein. Dit levert een voordeel op.	0	12
6.23	De NPO middelen zijn besteed. We nemen hier de werkelijke uitgaven op, conform eindverantwoording. Deze mutatie is in voorliggende rapportage budgetneutraal, de werkelijke inkomst is bij taakveld 4.1 (onderdeel passend onderwijs) verwerkt.	0	-6
6.3	Thema BUIG: nadeel op de bijstand vanwege stijgende aantallen in de bijstand door macro economische ontwikkelingen. Daarnaast vergoedt de verhoogde rijksbijdrage niet de volledige kostenuitzetting van de geïndexeerde bedragen voor bijstandsuitkeringen.	0	-333
6.3	Bijstand voor zelfstandigen: voordeel op BBZ, voornamelijk door extra ontvangen aflossingen en rentebetalingen.	0	29
6.3	Nadeel op Bijzondere bijstand met name door stijgende kredieten die verstrekt zijn voor de inrichting van nieuwkomers. Deze middelen vloeien de komende 3 jaar weer terug naar de gemeente.	0	-51
6.4	MGR Sociaal werkbedrijf: nadeel op dit budget o.b.v. halfjaarrapportage MGR 2025.	0	-60
6.5	Arbeidsmatige dagbesteding: voordeel op dit budget o.b.v. halfjaarrapportage MGR 2025. Vooral vanwege ontvangen compensatie op de herverdeling volgens het Berenschotmodel.	0	164
6.5	MGR Loonkostensubsidie: voordeel op dit budget o.b.v. halfjaarrapportage MGR 2025. Dit maakt onderdeel uit van het thema BUIG.	0	102
6.60	We hebben het voordeel op het WMO vervoer per abuis financieel-technisch twee keer gecorrigeerd, door middel van de mei rapportage en in het thema gemeenschappelijke regelingen binnen de Perspectiefnota 2025.	0	-30
6711	Thema WMO: op het onderdeel huishoudelijke hulp wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar het thema WMO.	0	221
6711	Thema WMO: op het onderdeel stelpost eigen bijdrage wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar het thema WMO.	0	210
6712	Thema WMO: op het onderdeel begeleiding wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar het thema WMO.	0	-45
6713	Thema WMO: op het onderdeel dagbesteding treedt een voordeel op als gevolg van de vrijval van de stelpost inloop en ontmoeten.	0	23
6751	Gemeenten zijn in de septembercirculaire 2025 (met terugwerkende kracht) gecompenseerd voor tekorten in de jeugdzorg over 2023 en 2024 (macrobedrag 728 miljoen). Gemeenten kunnen deze middelen inzetten t.b.v. de transformatie van de jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. We storten deze middelen in de reserve Jeugd voor dit doel. Deze middelen kunnen in 2026 en verder dienen als dekking voor de lokale aanpak hervormingsagenda. O.a. voor het vervolg op het bestedingsplan 2026 Stevige sociale teams en een solide sociale basis. Deze mutatie is in voorliggende rapportage budgetneutraal, de inkomst is bij taakveld 0.7 verwerkt, als onderdeel van de algemene uitkering.	0	-1.602
6751	Thema Jeugd: op de lokale producten dagbehandeling (Eerste Stap) wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we	0	21

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structu-reel	Inciden-teel
	u naar het thema Jeugd.		
6751	Egalisatie Jeugd: het verwachte voordeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	-21
6752	De bijdrage aan de GR DRAN (onderdeel vervoer Jeugdwet) is per abuis dubbel geactualiseerd in voorgaande rapportage. Dit corrigeren we in de voorliggende rapportage, dit levert een incidenteel voordeel op.	0	22
6752	Thema Jeugd: op het onderdeel begeleiding ambulant wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	189
6752	Thema Jeugd: Op het onderdeel kortdurend verblijf / logeren wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	18
6752	Thema Jeugd: op het onderdeel behandeling ambulant wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	701
6752	Thema Jeugd: op het onderdeel dagbehandeling wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-214
6752	Thema Jeugd: op het onderdeel GGZ behandeling zonder verblijf wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-182
6752	Thema Jeugd: op het onderdeel jeugdhulp crisis wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	67
6752	Thema Jeugd: op het onderdeel GGZ met verblijf wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	44
6752	Egalisatie Jeugd: het verwachte voordeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	-623
6753	Thema Jeugd: op het onderdeel LTA ambulant wordt een nadeel verwacht.	0	-22
6753	Egalisatie Jeugd: het verwachte nadeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	22
6762	Thema Jeugd: Op het onderdeel jeugdhulp met verblijf: pleegzorg wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	22
6762	Thema Jeugd: Op het onderdeel jeugdhulp met verblijf: gezinsgericht wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-29
6762	Thema Jeugd: Op het onderdeel jeugdhulp met verblijf inclusief behandeling: overig wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-426
6762	Thema Jeugd: Op het onderdeel jeugdhulp met verblijf exclusief behandeling: overig wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-164
6762	Thema Jeugd: Op het onderdeel jeugdhulp met verblijf inclusief behandeling: gesloten jeugdzorg wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	226
6762	Egalisatie Jeugd: het verwachte nadeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	371
6791	Thema WMO: op het onderdeel PGB huishoudelijke hulp wordt een nadeel verwacht. Dit op basis van de meest recente informatie van de sociale verzekeringsbank.	0	-15
6792	Thema Jeugd: op het onderdeel PGB Jeugd wordt een nadeel verwacht. Dit op basis van de meest recente informatie van de sociale verzekeringsbank.	0	-15
6792	Egalisatie Jeugd: het verwachte nadeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	15
6811	Niet bestede middelen beschermd wonen en extra verwachte inkomsten	0	227

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structu-reel	Inciden-teel
	vanuit de centrumgemeenten.		
6811	Dit egaliseren we met de egalisatiereserve beschermd wonen.	0	-227
6821	Thema Jeugd: op het onderdeel jeugdbescherming wordt een voordeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	189
6821	Egalisatie Jeugd: het verwachte voordeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	-189
6822	Thema Jeugd: op het onderdeel jeugdreclassering wordt een nadeel verwacht. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	-36
6822	Egalisatie Jeugd: het verwachte nadeel op dit taakveld egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.	0	36
6.91	Op het onderdeel WMO beleidsplan algemeen treedt een voordeel op. Grotendeels wordt dit veroorzaakt door het vrijvallen van de stelpost Invoering WMO abonnementstarief. Het Rijk heeft structureel middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten ter compensatie van gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief WMO. Dit budget staat gereserveerd op een stelpost om integraal te betrekken bij de wmo-brede invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage. Omdat deze wetgeving ondertussen (wederom) is uitgesteld kan dit bedrag in 2025 incidenteel vrijvallen.	0	245
6.91	De verdeling WMO versus Jeugd is bekend als het gaat om de dienstverlening vanuit het Regionaal ondersteuningsbureau. Deze actualisatie leidt tot een verschuiving en is budgetneutraal in voorliggende rapportage.	0	-41
6.92	De verdeling WMO versus Jeugd is bekend als het gaat om de dienstverlening vanuit het Regionaal ondersteuningsbureau. Deze actualisatie leidt tot een verschuiving en is budgetneutraal in voorliggende rapportage.	0	41
6.92	Er treedt een voordeel op als gevolg van een hogere positieve afrekening 2024 vanuit het Regionaal ondersteuningsbureau.	0	30
	Overig	0	-1
	TOTAAL	**0**	**-1.052**
		-1.052	

3.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Speerpunten:

7.a Omgaan met klimaatverandering *Ons klimaat verandert en dat heeft invloed op ons dagelijks leven. Perioden van hele erge hitte, neerslag en droogte komen steeds vaker voor. In bestaande en nieuwe wijken zorgen we ervoor dat we beter omgaan met de gevolgen van klimaatverandering. We richten de fysieke leefomgeving in tegen krachtig water en passen deze aan de verandering van het klimaat aan. Hierdoor hebben we minder wateroverlast, verdroging en hittestress.*	
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Dit doen wij door klimaatbewustzijn en zelfwerkzaamheid in de samenleving te stimuleren. We zetten de campagne Een groener Wijchen voort.	Op 14 en 21 mei 2025 zijn wijkacties gehouden in het kader van de campagne Een groener Wijchen. Het ging ditmaal om de wijken in Wijchen West, Wijchen Oost, het centrum en de kernen Niftrik, Balgoij en Batenburg en omgeving. Op 27 september is een gemeentebrede groenmarkt gehouden.
In wijken en dorpen en op bedrijventerreinen houden we rekening met gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen in de wijk en door water meer ruimte te geven, zoals bij de projecten Huurlingsedam en Rivierduin Bergharen.	Dit loopt via de desbetreffende projecten. Alle projecten worden getoetst op het waterbelang (voorheen watertoets). Ruimtelijke ontwikkelingen moeten klimaatbestendig zijn en water robuust.
In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) werken we samen met andere gemeenten aan klimaatbestendigheid en de communicatie daar omheen.	Maart 2025 heeft de gemeente Wijchen de samenwerkingsovereenkomst SKAN 2025-2035 ondertekend (Samenwerking Klimaatadaptatie en Afvalwaterketen regio Nijmegen) en ingestemd met het Regionaal uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2024-2030 (Z25 289652). Hiermee is afgesproken dat we op bepaalde onderdelen in de regio samenwerken. De meerwaarde voor de gemeente Wijchen is tot nu toe vooral gelegen in kennisdeling (in bijzonder over de borging van klimaatadaptatie binnen de gemeentelijke organisatie), instandhouding van de regionale website Verander jij mee (hiernaar verwijzen we op de gemeentelijke website en binnen de campagne Een groener Wijchen) en afstemming met het gebiedsproces Groenblauwe raamwerk.
Op 18 maart hebben de zeven colleges van RvN de Visie en Samenwerkingsagenda (VSA) vastgesteld. De volgende stap is het opstellen van een nieuw uitvoeringsprogramma, waarin de ambities uit de VSA worden geconcretiseerd. De gemeenteraden zijn op 6 mei hierover geïnformeerd en betrokken bij de visie en samenwerkingsagenda. Parallel aan de uitwerking van het uitvoeringsprogramma vindt een verkenning plaats naar een passende samenwerkingsvorm (governance-opdracht). D+G36rking. Het LEADER-programma verloopt voorspoedig. Er zijn meer projectinitiatieven ingediend dan er binnen het beschikbare budget kunnen worden gehonoreerd. Er bestaat een mogelijkheid dat de provincie extra middelen beschikbaar stelt om meer initiatieven te ondersteunen, maar hierover is nog geen	Het doel is om de regio klimaatbestendig te maken (in 2035). Gemeenten, Waterschap Rivierenland en Provincie Gelderland werken samen om dit te realiseren. Kennis wordt ontwikkeld en uitgewisseld. Via communicatie wordt eraan gewerkt dat inwoners en bedrijven bewust zijn van de risico's van klimaatverandering en weten wat ze zelf kunnen doen. Voor zowel het landelijk als stedelijk gebied worden de risico's van klimaatverandering elke 6 jaar bepaald (stresstest), st+G36e regio heeft een Regionale Adaptatiestrategie opgesteld waarin de doelen zijn opgenomen. In 2024 is het Regionaal Uitvoeringsplan geactualiseerd voor de acties van de komende 5 jaar. Via de jaarplannen wordt hier uitvoering aan gegeven en de voortgang bewaakt. Op dit moment is de constatering dat de regio op schema ligt. Daarnaast ronden we eind 2025 een onderzoek af over het landschappelijk gebied tussen Druten,

zekerheid.	Beuningen, Wijchen en Nijmegen. 'Water en bodems sturend' is een van de belangrijkste pijlers voor deze verkenning van het toekomstperspectief van dit gebied met het oog op kansen voor de Oude Wetering en Nieuwe Wetering. Het onderzoek is een samenwerking tussen de betreffende 4 gemeenten, provincie, GMR en het waterschap.

7.b Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Energieneutraal begint met energiebesparing: wat je niet verbruikt hoef je ook niet op te wekken. De komende jaren zetten we verder in op energiebesparing. Ook maken we de overstap naar duurzame energiebronnen, zoals zon en wind en mogelijk nieuwe technieken. Daarbij houden we aandacht voor de betaalbaarheid van de opgave voor alle inwoners. En nieuwe technieken bieden kansen voor onze economie. Dit alles kan Wijchen niet alleen, dus werken we lokaal en regionaal samen.

Wijchen heeft in haar Lokale energie strategie (LES) gekozen voor actieve inzet aan het werken aan de klimaat doelen. Wijchen neemt tav energie opwek haar verantwoordelijkheid in een regionale opgave, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Bij een nieuwe RES pakt Wijchen in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten in de regio daar haar aandeel in.
Windenergie, zoals de 3 windmolens op Bijsterhuizen, levert een belangrijke bijdrage aan de opgave. Daarbij is draagvlak van omwonenden en de rest van de samenleving van belang. Wijchen heeft besloten te gaan werken met de landelijke gedragscode voor windenergie en heeft drie mogelijke locaties bepaald voor windenergie in de toekomst. Er komt in 2025 meer duidelijkheid over de komst van een hoogspanningsstation.

Naast wind, is zonne-energie is noodzakelijk voor de energietransitie. Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur boven zonneparken. Als zonne-akkers nodig zijn, pakken we deze in een groene buffer, met aandacht voor goede landbouwgronden en biodiversiteit.

Ook ten aanzien van de transitie naar een aardgasvrije samenleving lopen diverse projecten. Naast de inzet van het energieloket en energiecoaches, is afgelopen jaar gestart met de Lokale Aanpak Isolatie. In 2025 komt er meer duidelijkheid over de haalbaarheid van een warmtenet voor Wijchen.

In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Uitvoeringsprogramma Lokale energiestrategie - In 2025 stellen we een uitvoeringsprogramma Lokale Energie Strategie vast waarin we de doelen, middelen en de interne en externe samenwerking handen en voeten geven. Ook hebben we uiterlijk medio 2025 een monitorings- en verantwoordingssysteem klaar voor het (controleren op het) behalen van de doelen.	De Lokale Energiestrategie is in juni vastgesteld door de raad. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma bevat een methodiek voor monitoring.
Elektriciteit - We verankeren de RES 2.0 en de zon- en windvisie in de Omgevingsvisie. - We gaan voor zonnepark Bankhoef helpen invulling te geven aan de participatie en het gebiedsfonds. Tevens gaan we helpen in de onder-handeling met Liander om de aansluiting op het elektriciteitsnet te verzekeren. - We gaan in pilots aan de slag met diverse oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld de inzet van buurtbatterijen of een smart energy hub bij bedrijventerrein Bijsterhuizen. - Ook zullen we in samenwerking met Liander in drie wijken in Wijchen het aantal transformatorhuizen uitbreiden en zwaardere	De Verrijking RES 1.0 is begin 2025 vastgesteld. De RES 2.0 wordt naar verwachting eind 2025 vastgesteld samen met de andere gemeentes uit de regio. In de 'Visie Zon & Wind: op weg naar 2035' (2024) is besloten een tweede windpark in Wijchen te gaan realiseren middels een tender. In twee van de drie zoekgebieden voor wind werkt TenneT echter aan de inpassing van een hoogspanningsstation. Daarom is de tenderprocedure gepauzeerd. De tender wordt hervat als er meer duidelijkheid is over de locatie van het hoogspanningsstation. We blijven in gesprek met zonnepark Bankhoef en Liander over de mogelijkheden voor een aansluiting om het park zo snel mogelijk te realiseren ondanks netcongestie.

kabels aanbrengen zodat het elektriciteitsnet toekomstproof wordt.	We zijn voornemens dit jaar met Liander een samenwerkingsovereenkomst te sluiten ten behoeve van de “Buurtaanpak”: een proactieve methode om het laagspanningsnet van alle buurten in Wijchen toekomstvast te maken. We blijven inzetten op oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet. Zo worden de mogelijkheden voor grootschalige batterijopslag onderzocht en worden bedrijven op Bijsterhuizen ondersteund in het realiseren van een Smart Energy Hub.
Wonen - Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Dat doen we in samenwerking met partners. We gaan voor een proactieve en gebiedsgerichte benadering en ontzorging. - Met het oog op de warmtetransitie worden het Warmteplan Wijchen en de actielijnen uitgewerkt in de Lokale Energiestrategie en voeren we die de komende jaren uit in een campagne, ontzorging en met wijkgerichte aanpak. - Voor de warmtetransitie stellen we een bronnenstrategie op. Hierin leggen we vast welke warmtebronnen en welke warmte-oplossingen voor welk deel van Wijchen gemaakt worden. Daarmee zal de bronnenstrategie de basis vormen voor de verdere uitvoering van de warmtetransitie in Wijchen. - Voor de buurten in het noordelijke deel van de kern van Wijchen onderzoeken we of het haalbaar is om een warmtenet te realiseren op basis van warmte van de ARN. In 2025 komt hier meer duidelijkheid over.	Wonen - We blijven met het energieloket, energiecoaches, energieadviezen en subsidies (gefinancierd vanuit de wijk) inwoners stimuleren. We werken daarbij aan een doorontwikkeling van de activiteiten van de energiecoaches en van het energieloket. Ook breiden we de activiteiten uit met VVE's en monumenten. - Communicatiecampagne 'Pak jouw moment', gericht op gedragsverandering van inwoners, is van start gegaan en wordt uitgebreid met nieuwe partners. - Voor de totstandkoming van het Warmteprogramma hebben we een routekaart opgesteld, die door de raad is aangenomen. Hiermee kunnen we het warmteprogramma vorm gaan geven en het warmtenet en alternatieven verder uitwerken.
Werken - We stimuleren besparing van energie en de opwek van groene energie en spreken bedrijven daarop aan. We zetten hiervoor faciliteiten in, zoals het Energieloket Zakelijk Wijchen, een zakelijke duurzaamheidslening en adviezen van het Regionaal Expertiseteam Energie van de Groene Metropoolregio. Daarnaast maken we met de ODRN afspraken voor handhaving bij bedrijven die maatregelen moeten uitvoeren van de Erkende Maatregelen Lijst (EML).	De adviezen door het REE zijn uitgevoerd en de zakelijke duurzaamheidslening is benut. Daarnaast informeren we bedrijven regelmatig over de beschikbare informatie, adviezen en netwerken. De handhaving bij bedrijven die maatregelen moeten uitvoeren van de Erkende Maatregelen Lijst is afgerond. In 2026 starten we met nieuwe energiecontroles. Ook hebben we bedrijven waarvoor dit relevant is geïnformeerd over de Label-C-verplichting voor kantoren.
- We gaan verder met verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen en organisatie aan de hand van de CO2-prestatieladder. Zo geven we het goede voorbeeld.	Er is in het eerste kwartaal van 2025 een energie coördinator aangesteld die zich richt op het in beeld brengen en monitoren van alle energieverbruiken. Daarnaast is er een medewerker aangesteld die zich richt op het terugdringen van het energieverbruik. De werkzaamheden ten behoeve van het verduurzamen van het Mozaïek zijn in april 2026 gereed.

7.c	***Afval: opgeruimd staat netjes*** *Gemeente en inwoners zorgen samen dat afval netjes opgeruimd wordt. We gaan door met het stimuleren van de huishoudelijke afvalscheiding. Hiermee willen we bereiken dat afvalstoffen weer als grondstof kunnen worden ingezet en de hoeveelheid te verbranden restafval wordt beperkt. Bij knelpunten zoeken we naar praktische oplossingen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Onze afvalinzameling blijven we verbeteren. Daarbij hebben we aandacht voor het stimuleren van afvalscheiding: kwalitatief en kwantitatief. Hiervoor is een communicatiecampagne opgezet. • In aangepaste vorm voortzetten van de campagne "Weet wat je achterlaat". Besluitvorming over voortzetting volgt eind 2024. • Uitwerken van een tweetal moties "afval onder de grond" en "Minder afval en mooier straatbeeld". Hierbij wordt uitgewerkt hoe de afvalinzameling van de toekomst er uit moet zien bij nieuwe projecten en wordt uitgewerkt hoe bestaande infrastructuur breder ingezet kan worden.	De communicatiecampagne "Weet Wat Je Achterlaat" is eind maart 2025 afgerond. Beantwoording moties heeft plaatsgevonden.
We werken uit hoe een proef met een tijdelijk roulerend inzamelpunt voor grofvuil in onze wijken kan werken. Hierbij wordt verkent hoe hiermee meer service kan worden verleend en dit binnen ons bestaande systeem kan passen.	De verkenning heeft een aantal aandachtspunten naar voren gebracht. In afstemming met de wethouder is besloten deze punten mee te nemen in een meningsvormende nota rondom afvalinzameling die aan de raad voorgelegd gaat worden. Dit om een bredere discussie over de uitdagingen en de uitgangspunten rondom afvalinzameling op te starten. De meningsvormende nota wordt voor eind 2025 aangeboden.
Zwerfafval gaan we tegen door in te zetten op bewustwording en het ondersteunen van initiatieven van inwoners om zelf zwerfafval op te ruimen. Voortzetten aanpak zwerfafval door inzet Beestenbende en vrijwilligers die zwerfafval opruimen etc.	De aanpak is voortgezet. Ook is een nieuwe coördinator/adviseur burgerparticipatie gestart die de relaties met vrijwilligers gaat coördineren en verdere ondersteuning biedt.

7.d	***Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg*** *We dragen zorg voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater. Samen met waterschap, provincie en rijk geven wij zo invulling aan het kwalitatief en kwantitatief duurzaam waterbeheer.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Van de riolering afkoppelen van 1 ha openbaar verhard oppervlak, in samenloop met reconstructies van de openbare ruimte.	Voor 2025 zijn er nog geen concrete verzoeken voor een kostenbijdrage ingediend. Wel wordt voor 2025 rekening gehouden met een bijdrage ad € 50.000 voor de reconstructie Esdoornstraat en € 65.000 voor de reconstructie Berkenhof.
Uitvoeren maatregelen Denkstappenmodel kern Wijchen.	Is als PM-post in de begroting opgenomen (nog geen concrete kosten geraamd). De kosten worden nader geconcretiseerd bij het opstellen van het SSW kern Wijchen (zie ook hieronder). Naar verwachting is het SSW kern Wijchen gereed eind 2026/begin 2027. Voor de uitvoering van de maatregelen wordt aansluitend een kredietaanvraag aan de raad voorgelegd. Bij instemming kunnen de voorbereidingen worden gestart en daaropvolgend de uitvoering.
Onderzoek H2S inprikpunten mechanische riolering.	Vanwege capaciteitsgebrek doorgeschoven naar 2026.
Actualiseren BRP's/SSW's.	Wordt opgestart zodra het Onderzoek

BasisRioleringsPlannen / Systeemoverzichten Stedelijk Water (SSW's) geven inzicht in het hydraulisch (bergings- en afvoercapaciteit) en milieutechnisch (vuiluitworp bij overstorting) functioneren van het stedelijk watersysteem (riolering, wadi's, e.d.).	denkstappenmodel is afgerond (naar verwachting 4de kwartaal 2025). Dan worden ook de beoogde maatregelen denkstappenmodel doorgerekend op het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van het stedelijk watersysteem van kern Wijchen.
Onderzoek waterkwaliteitspoor n.a.v. BRP's/SSW's.	Vanwege capaciteitsgebrek doorgeschoven naar 2026.
Digitaliseren huisaansluitingen: De kaartjes met gegevens van huisaansluitingen zijn nog 'analoog' (gescande handgetekende kaartjes) en worden gedigitaliseerd naar de GIS-omgeving (digitaal getekend en in een kaartlaag gezet).	De digitalisering van de huisaansluiting schetsen wordt een onderdeel van het nieuwe beheerprogramma. We zijn nu bezig met het corrigeren van de data, aansluitend wordt het digitaliseren van de huisaansluitingen opgepakt. De onderhandelingen(aanbesteding) met een aantal partijen die de digitaliseren kunnen realiseren zullen na de zomervakantie starten. Het invoeren van de data in het nieuwe beheersysteem is meer werk dan verwacht waardoor de digitalisering van de huisaansluitingen is uitgesteld. Op 1 december 2025 is het startoverleg voor het project digitalisering van de huisaansluitingen.

Klimaatmiddelen
De klimaatmiddelen besteden we voornamelijk aan de energietransitie. De kosten verdelen we over vier thema's: energietransitie overkoepelend, duurzame elektriciteit, duurzame warmte en ontzorging. We verwachten dat de uitgaven wat achterblijven op de oorspronkelijke begroting, door projecten die vertraging oplopen en kosten die meevallen.

CDOKE en programmagelden
De klimaatmiddelen bestaan uit de gemeentelijke programmagelden en rijksgelden die we ontvangen via de regeling voor capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Daarnaast ontvangt de gemeente ook specifieke uitkeringen (SPUKS) om energiebesparende maatregelen bij inwoners te stimuleren.

Hieronder volgt per onderdeel van de klimaatmiddelen een toelichting op de verwachte uitgaven:

- Energietransitie overkoepelend: deze post bevat voornamelijk de inzet voor personeel, zowel vaste medewerkers als inhuur. Daarnaast vallen hieronder projecten op het gebied van de Lokale Energiestrategie en de CO2-prestatieladder, verduurzaming vastgoed en verduurzaming bedrijven. De realisatie valt lager uit dan begroot, omdat er minder personeelskosten zijn dan verwacht.
- Duurzame elektriciteit: dit betreft advieskosten voor de marktconsultatie en tender voor een tweede windpark en juridische kosten rondom opwekprojecten. De kosten vallen lager uit omdat de tender voor een tweede windpark is gepauzeerd. Juridische kosten rond opwekprojecten zijn ook minder dan begroot.
- Duurzame warmte: dit betreft advies- en proceskosten voor de ontwikkeling van een warmtenet en ondersteuning voor warmte-initiatieven zoals in Batenburg. De kosten vallen lager uit omdat een deel van de expertise over warmtenetten wordt geleverd door de GMR, waar we geen kosten voor maken. Daarnaast wordt er door inwonersinitiatieven vooralsnog beperkt gebruikt gemaakt van de mogelijkheden voor financiële ondersteuning.
- Ontzorging: hieronder vallen de kosten voor het energieloket en de coaches, de campagne 'Pak Jouw Moment', de isolatieaanpak en het soortenmanagementplan. De kosten vallen lager uit omdat sommige kosten voor de isolatieaanpak grotendeels betaald worden vanuit de SPUK LAI (zie volgende alinea). Ook konden we nog geen start maken met een Soortenmanagementplan omdat de kaders vanuit de provincie nog niet zijn vastgesteld.

Tabel: Begroting en verwachting klimaatmiddelen per onderdeel

	Thema	Begroot 2025	Verwachting novemberrapportage
649025	Energietransitie	€ 902.309	€ 845.000
649004	Duurzame elektriciteit	€ 110.000	€ 95.000
649003	Duurzame warmte	€ 135.000	€ 95.000
649009	Ontzorging	€ 347.900	€ 272.000
Totaal:		€ 1.495.209	€ 1.307.000

Niet benutte middelen in 2025 worden gestort in de bestemmingsreserve Duurzaamheid voor komende jaren.

SPUK LAI en energiearmoede
Van het Rijk ontvangen we specifieke middelen voor het verduurzamen van woningen. Met de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI) ondersteunen we eigenaren en VVE's met slecht geïsoleerde woningen door middel van adviezen en subsidies. Met de SPUK Energiearmoede helpen we kwetsbare huishoudens. Begin dit jaar was de realisatie beperkt, omdat het bureau dat we hiervoor hadden aangesteld onverhoopt de opdracht moest staken. Dit najaar komen we op stoom met een nieuw bureau, dat de aanpak de komende jaren zal doorzetten. We hebben tot en met 2028 om deze middelen te benutten.

Tabel: Overzicht middelen SPUK LAI en Energiearmoede

	1 januari 2025	Verwachting realisatie novemberrapportage	Verwachting resterend 31 december 2025
SPUK LAI	€ 2.340.740	€ 110.000	€ 2.230.740
SPUK LAI, ontvangen in augustus 2025	€ 1.108.008		€ 1.108.008
Totaal SPUK LAI	**€ 3.448.748**	**€ 110.000**	**€ 3.338.748**
SPUK Energiearmoede	**€ 564.130**		**€ 564.130**

Voor de SPUK LAI zijn in 2025 tot nu toe 47 isolatiesubsidies aangevraagd, waarvan er 38 zijn verleend. De uitkering hiervan zal waarschijnlijk grotendeels in 2026 plaatsvinden, voor een totaalbedrag van tot nu toe maximaal 45.000 euro. Ondertussen komen ook weer nieuwe aanvragen binnen. Daarnaast maken we in 2025 kosten voor de inzet van het bureau dat huishoudens adviseert.

De SPUK Energiearmoede zetten we in zodat woningeigenaren met een smalle beurs een hogere subsidie voor isolatiemaatregelen kunnen aanvragen. De subsidie wordt in december opengesteld. In 2026 zullen we de eerste subsidies verlenen.

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)	
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Budget overhevelingen**	**Saldo**
7.1	Volksgezondheid	2.202	2.107	0	95
7.2	Riolering	-1.487	-1.487	0	0
7.3	Afval	-1.414	-1.414	0	0
7.4	Milieubeheer	1.145	1.080	125	-59
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	3	0	0
	Resultaat	**449**	**289**	**125**	**36**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structu-reel**	**Inciden-teel**
7.1	Op het budget van de GR GGD verwachten we een voordeel. Dit zit met name in het onderdeel facultatieve taken, waarvan de dekking in 2025 grotendeels vanuit GALA- middelen (Gezond en actief leven akkoord) plaatsvindt. Dit levert ruimte op in het reguliere budget van de GR GGD.	0	95
7.1	Een gedeelte van de regionale SPUK IZA middelen wordt vanuit Nijmegen verlegd naar de regiogemeenten. We ramen hier de aanvullende inkomst vanuit Nijmegen.	0	112
7.1	Een gedeelte van de regionale SPUK IZA middelen wordt vanuit Nijmegen verlegd naar de regiogemeenten. We ramen hier het geactualiseerde bestedingsplan.	0	-112
7.2	Op grond van de juli-rapportage 2025 van Munitax kan de geraamde opbrengst uit rioolrechten worden verhoogd.	15	0
7.2	Op het taakveld riolering is minder uitgegeven op onderzoek en daarnaast heeft ook niet de gehele geplande schoonmaak van het riool plaatsgevonden. Het bedrag dat hierop niet is uitgegeven wordt gedoteerd aan de voorziening tarief egalisatie riolering.	0	154
7.2	Dotatie voorziening tarief egalisatie riolering.	0	-169
7.4	Volgens het realtime inzicht van PowerBI van de ODRN op 30-09-2025, lijkt het erop dat de ODRN over het budget van 2025 zal gaan. Als we het bedrag extrapoleren, verwachten we dat het gaat van een overbesteding van rond de €100.000,- op het totaalbudget van €995.000,-. Deze overbesteding is als volgt te verklaren: - Ten eerste heeft de ODRN op aanvraag van de gemeente Wijchen krapper begroot dan voorgaande jaren. Dit omdat de afgelopen jaren de gemeente Wijchen op het einde van het jaar "geld terug" kreeg van de ODRN. Door het krapper begroten, nam de kans toe dat de ODRN dit jaar gedurende het jaar constateerde dat de middelen niet genoeg zijn voor de werkzaamheden. Dit risico is ook expliciet benoemd in de werkplannen 2025. - Ten tweede vonden er in 2025 een aantal casussen/processen plaats die (soms onverwachts) meer tijd kosten voor de medewerkers van de ODRN, bijv. een drugsdumping in Leur in mei 2025. - Verder zijn er een aantal agrariërs die meedoen met de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) regelingen vanuit het rijk, wat weer impact heeft op vergunningverleners + toezichthouders milieu.	0	-100
7.4	Naar verwachting vallen op een aantal milieubeleidsterreinen budgetten vrij. Het gaat o.a. om bodem, geluid en milieuvoorlichting.	0	45
7.4	Op geluidsonderzoek zijn minder verzoeken binnengekomen in 2025 dan begroot.	0	9
	Overig	0	-13
	TOTAAL	**15**	**21**
			36

3.8 Programma 8 Wonen en bouwen

Speerpunten:

8.a	***We gaan bouwen*** *De komende jaren bouwen we fors meer woningen. Zo snel mogelijk. Daarom geven we nu voorrang aan het realiseren van bestaande plannen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Voor de periode tot en met 2030 hebben we al voldoende plannen voor ruim 2.000 woningen. Voor de periode na 2030 verkennen we de opgave en werken we de strategie verder uit. Deze strategie sluit aan op de verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio. Er wordt gewerkt aan een 'addendum' op de Woondeal 2.0 waarin naar verwachting de gevraagde woningbouwaantallen verder worden verhoogd.	Het addendum Woondeal is ter informatie naar de raad gestuurd (Z/25/299738)
We houden koers op lopende projecten, zoals Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid.	Huurlingsedam fase 4 en Kraanvogel fase 1 is bouw woningen gestart, TKWM is de uitvoering (parkeergarage) gestart. Wijchen West en Hart van Zuid zijn de plannen in voorbereiding.
Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen. In Wijchen West willen we meer proactief zijn in het realiseren van ongeveer 100 woningen in vijf CPO's.	We werken de CPO aanpak Wijchen West verder uit.
We verkennen het verruimen van mogelijkheden voor woningsplitsing en woningdelen	De quickscan van de provincie voor regelgeving en beleid over woningsplitsen en -delen is gereed. Deze werken we komende periode lokaal uit.
In 2024 is een handreiking circulair bouwen opgesteld. Deze wordt de komende tijd vertaald in een werkwijze om circulariteit concreet handen en voeten te geven.	De handreiking circulair bouwen is opgenomen in het Handboek Inrichting openbare ruimte. Voor nieuwbouw signaleren we per initiatief kansen om circulariteit doelstellingen vast te leggen. Hierbij maken we gebruik van de handreiking circulair bouwen.

8.b	***Sterke en prettige dorpen en wijken*** *We bouwen niet zomaar. De kwaliteit van onze dorpen en wijken staat voorop. We bewaren het dorpse karakter van Wijchen en de kernen. Dat betekent leefbare buurten met voldoende groen, waarin mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar over hebben. Onze unieke en mooie dorpsgezichten en karakteristieke panden beschermen en behouden we.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken het Woonfonds bestaande wijken verder uit, met eerste prioriteit voor Wijchen-Zuid/Diepvoorde. Met het woonfonds kunnen we investeren in de woonopgaven van bestaande wijken en kernen.	Eind 2025/begin 2026 komt er een nota naar de raad over dit onderwerp
Uitvoering plan van aanpak Diepvoorde.	In Diepvoorde werken we aan de leefbaarheid door inzet op een fysiek spoor waarbij we in samenwerking met bewoners en wijkprofessionals de mogelijkheden onderzoeken om de kwaliteit van de leefomgeving te optimaliseren. Dit betreft o.a. afval, groen, het aangezicht van de wijk etc. Middels huisbezoeken en een integrale gebiedsgerichte aanpak bekijken we de mogelijkheden om bewoners via een maatwerk aanpak te ondersteunen en

	zodoende de sociale cohesie te vergroten.
We actualiseren de Woonzorgvisie.	De actualisatie van de woonzorgvisie is ter besluitvorming naar de raad gestuurd.

8.c	***Goede voorzieningen in de buurt*** *Voor een goede leefbaarheid is het belangrijk dat er voorzieningen in de buurt zijn. Denk aan ruimte voor groen, speelplekken en beweegplekken voor jong en oud en dorpshuizen of wijkcentra om elkaar te ontmoeten.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In Wijchen Zuid werken we aan een bruisend voorzieningenhart met een met voldoende groen en ruimte voor ontmoeting. Daarbij blijven we de inwoners betrekken. In 2025 wordt het masterplan ter besluitvorming voorgelegd.	Het masterplan is door de raad vastgesteld. Na vaststelling van het masterplan volgt de planologische procedure en wordt het omgevingsplan gemaakt. Dat wordt samen met de grondexploitatie aan de raad voorgelegd.
Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer biedt een kwaliteitsimpuls aan het centrum. We gaan door op de ingeslagen weg, met een bruisend centrum en voldoende parkeerplekken. Dit doen we samen met inwoners en ondernemers.	Hiervoor lopen we nog steeds op koers, de omgevingsvergunning is aangevraagd en we zijn gestart met het bouwrijp maken.

8.d	***Investeren in het buitengebied*** *Ons buitengebied is mooi en dat houden we graag zo. Dat doen we door de ruimte op een verstandige manier te gebruiken, waarbij we het landschap behouden en versterken en versnippering tegengaan.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Duurzame veehouderij stimuleren wij door duurzaamheidsinitiatieven te faciliteren.	Vanuit de Groene Mantel onderzoeken we samen met agrariërs welke mogelijkheden er zijn voor verduurzaming, verbetering waterkwaliteit, klimaat en natuur en een goed verdienmodel. Daarvoor worden de lopende projecten eerst in kaart gebracht.
We geven agrariërs ruimte voor nieuwe perspectieven voor de toekomst. We werken aan een gebiedsvisie voor het buitengebied, waarbij we nadrukkelijk oog hebben voor eventuele transformatie.	In afstemming met de Groene Metropool Regio en het gebiedsproces Beuningen, Druten, Wijchen en Nijmegen onderzoeken we hoe we de verschillende trajecten zo goed mogelijk op elkaar afstemmen en verbinden met het Groen Blauw Raamwerk.

8.e	***Inzetten op flexwoningen*** *We willen de druk op de woningmakrt verminderen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt. Bijvoorbeeld door het realiseren van flexwonen. Maar ook door kansen in de bestaande woningvoorraad te benutten en door transformatie van panden. In 2025 onderzoeken we hoe we de bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten (woningsplitsing, woningdelen, optoppen).	Woningsplitsing en woningdelen werken we komende periode uit, n.a.v. recent provinciaal onderzoek.

8.e	***Omgevingswet*** *De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. Deze nieuwe wet vraagt een nieuwe werkwijze en invulling van nieuwe kerninstrumenten. Dit vraagt om een samenhangende aanpak: samenhang in beleid (omgevingsvisie en omgevingsprogramma's), samenhang tussen beleid en regels en tussen regels onderling in het omgevingsplan. De komende jaren werken we hieraan om dit vorm te geven. De eerste stap, de Omgevingsvisie, is reeds vastgesteld voor de gemeente Wijchen.*
In 2025 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Onderzoek en start met Omgevingsprogramma's	Er is een aanbesteding afgerond voor de plansoftware omgevingsdocumenten.

Realisatie Omgevingsplan 2024-2030 Implementatie beleidscyclus Omgevingswet 2025-2026 Implementatie nieuwe werkwijze Omgevingswet 2023-2026	Er is een aanbesteding afgerond voor een bureau wat het omgevingsplan gaat maken, wat daarna uitgerold gaat worden vanaf ongeveer 2029 over de gehele gemeente.

Bouwleges
Belangrijkste ontwikkelingen beleid lopende jaar
In de primitieve begroting over 2025 was een bedrag opgenomen van € 1.372k aan legesinkomsten.
Via de Programmarapportage mei is dit bedrag verlaagd. Dit heeft te maken met de vertraging van de bouw van enkele grote projecten, dit betreft een bedrag aan leges van € 483k.
Daarnaast zijn er een aantal woningen doorgeschoven naar 2026 en zijn er extra inkomsten uit kleine projecten. Per saldo zijn de begrote leges verlaagd met € 441k naar € 931k.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?
In de eerste 10 maanden van 2025 is een bedrag aan bouwleges van ca. € 553k ontvangen.
Op basis van deze inkomsten lopen we achter op de verwachte € 931k aan het eind van het jaar.
Vooralsnog gaan we er echter van uit dat we de achterstand nog inlopen gezien de huidige werkvoorraad waarbij volgens planning nog ca. € 405k aan bouwleges in rekening gebracht zullen gaan worden dit jaar. Het ziet er dus naar uit dat we de € 931k ruimschoots gaan halen.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Budget overhevelingen	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	54	-91	75	71
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-21	553	0	-574
8.3	Wonen en bouwen	-532	-567	24	11
	Resultaat	**-499**	**-105**	**99**	**-492**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
8.1	De meeste onderhanden zijnde TAM-omgevingsplannen worden pas in 2026 vastgesteld. De legesopbrengsten vallen daarmee in dat jaar, waardoor we in 2025 een klein tekort verwachten.	0	-22
8.1	Naast enkele reguliere bijdragen uit exploitatieovereenkomsten zien we ook forse bijdragen vanuit bijvoorbeeld de projecten Beschermd wonen Veenhof (67K) en De Ploeg (37K), wat tot hogere inkomsten leidt.	0	136
8.1	De onttrekking uit de reserve Omgevingsplannen is hierdoor minder benodigd en schuift door naar 2026.	0	-46
8.2	Verwachte verliesneming op de grondexploitatie Kraanvogel 1b. Het inhoudelijke voorstel hierover is onderweg naar het gemeentebestuur. Zie ook de paragraaf Bouwgrond.	0	-583
8.3	De licentiekosten voor de digitale luchtfoto's en de abonnementskosten voor de vastgoedinformatievoorziening vallen goedkoper uit dan begroot.	0	8
	Overig	0	15
	TOTAAL	**0**	**-492**
		-492	

4. Bouwgrond

Op basis van de nota grondexploitaties bij de jaarrekening 2024 zijn de begrote winstnemingen begin 2025 als hieronder weergegeven berekend. Uitgebreide onderbouwingen zijn te vinden in de Meerjaren Prognose Bouwgrondexploitaties (MPG), die we gelijktijdig hebben aangeboden met de jaarrekening 2024.

Verwachte exploitatieresultaten uit vastgestelde bouwgrondexploitaties (x € 1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2025	2026	2027	>2028
1	TKWM	307				307
2	CPO Duurzaam Wonsick	41	41			
3	CPO Bergharen "de Steenuil"	197		197		
4	Wijchen-West	3.260				3.260
5	Afgewikkelde projecten	0				
	Totaal exploitaties	**3.805**	**41**	**197**	**0**	**3.567**
	Totaal voorzieningen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal Begroting	**3.805**	**41**	**197**	**0**	**3.567**

De verliesvoorziening Tussen Kasteel en Wijchens Meer is in de jaarrekening 2024 vrijgevallen, omdat we een klein positief eindresultaat verwachten. In voorbereiding zijn grondexploitaties Havenweg, Hart van Zuid, Kraanvogel 1b, Uitbreiding Bijsterhuizen en CPO Batenburg Noord.

In 2025 verwachten we de grondexploitatie Wonsick financieel af te sluiten. Daarnaast brengen we op korte termijn een beslisnota voor het vaststellen van de grondexploitatie Kraanvogel 1b naar het bestuur. De huidige berekeningen laten een tekort zien van € 583k. Voor dit tekort vormen we een verliesvoorziening ten laste van het resultaat 2025. Dat is meegenomen in de jaareindeverwachting binnen deze rapportage.

5. Projecten

In dit hoofdstuk worden enkel de grote projecten, of projecten met actuele financiële of bestuurlijke risico's toegelicht. Hierbij zoomen we in op de voortgang, de risico's en de financiën. In z'n algemeenheid zien we risico's vanwege de stijgende prijzen. Dit legt druk op de financiën van de lopende en in voorbereiding zijnde projecten, waarbij de bestaande financiële kaders onder druk komen te staan. We blijven dit volgen.

5.1 Wijchen West

Algemeen

Wijchen-West is een versnellingslocatie voor 1.300 woningen. De benodigde gronden zijn in bezit van de gemeente en de samenwerkende marktpartijen. Zomer 2023 is een anterieure overeenkomst getekend met de marktpartijen voor de ontwikkeling van het noordelijke deel, de Groene Geest. Hier kunnen 764 woningen worden gerealiseerd. In het zuidelijke deel, De Vormers, kunnen onder regie van de gemeente 536 woningen worden gerealiseerd. In oktober 2023 zijn door de gemeenteraad het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP) en de grondexploitatie vastgesteld. Hiermee is de start gegeven voor de verdere uitwerking van het project om tot de realisatie te komen.

Het ontwerp bestemmingsplan heeft van december 2023 tot eind januari 2024 ter inzage gelegen, we hebben 10 zienswijzen ontvangen. Het bestemmingsplan is in de raadsvergadering van 22 mei 2025 vastgesteld. Op het bestemmingsplan hebben we 2 bezwaarschriften ontvangen
Gelijktijdig met de publicatie van het ontwerp bestemmingsplan is ook de ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) aangevraagd. Over de inzet van compensatiegronden ten behoeve van de ontheffing Wnb hebben we (ambtelijk) overeenstemming bereikt met de marktpartijen en BVOB. Op basis hiervan is de ontheffingsaanvraag aangepast en zijn we in overleg met de provincie over de laatste punten. De ontwerpontheffing heeft ter inzage gelegen. Op een aantal onderdelen moet deze nog aangepast worden door de provincie. Er is 1 zienswijze van een derde ontvangen op de ontwerpontheffing. Met de provincie werken we aan een zo spoedig mogelijke vaststelling van de ontheffing Wnb.

Momenteel werken we aan de uitwerking van de zone rondom het spoor (geluidsschermen, tunnel tussen noord en zuid, en verkeersmaatregelen rondom de spoorwegovergang Westerdreef), uitwerking van de schoollocatie en verkeersonderzoeken voor de hoofdontsluiting van het project. De verkeersonderzoeken voor de hoofdontsluiting doorlopen we samen met de provincie, omdat de aansluiting van het project voornamelijk plaatsvindt op provinciale wegen.

We zijn gestart met het uitwerken van het VOSP naar een DOSP. In het DOSP worden de ontwerpvragen en opmerkingen nader uitgewerkt en werken we ook het beeldkwaliteitsplan verder uit. Het DOSP zal na vaststelling door het college dienen als uitgangspunt voor de verdere uitwerking van het inrichtingsplan en de woningen.

(x € 1.000)	Begroot eindsaldo	Verwachting eindsaldo	Verschil
Financiën	€ 3.652	€ 3.652	€ 0
Oplevering			Eind 2036

De grondexploitatie voor Wijchen-West is eind oktober 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarmee is de gemeentelijke cofinanciering voor de reeds ontvangen WBI-subsidie geregeld. Naast cofinanciering door de gemeente heeft ook de provincie een bijdrage in de cofinanciering beschikt. Met de vaststelling van de grondexploitatie en VOSP is de start gegeven voor de verdere uitwerking van het project en het hiervoor benodigde budget beschikbaar gesteld. In eerdere stukken heeft een inhoudelijke toelichting plaatsgevonden op de grondexploitatieberekening zoals deze is opgesteld voor de WBI-subsidie, met een positief saldo van € 61k. Aangezien de presentatie van de cijfers voor de WBI-aanvraag afwijkt van de geldende regels (BBV) van de gemeente, heeft er een vertaalslag plaatsgevonden. Vanaf heden zullen we rapporteren op de BBV voorschriften. De kosten zijn geknipt in een actieve grondexploitatie, een faciliterend deel en overige posten. Het betreft dus slechts een andere presentatiewijze. De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd. Na verrekening van de overige posten resteert een positief projectsaldo van € 3,6 mln. Dit saldo is vooralsnog nodig om de gewogen risico's uit deze projectfase te kunnen afdekken. Voor een nadere detaillering verwijzen we u naar de nota MPG.

Risico's

Technische oplevering	G	
Financiën	!	De GREX is in oktober 2023 vastgesteld en wordt jaarlijks geactualiseerd. De uitwerking van het VOSP vraagt nog steeds om rekenen en tekenen, die zal gezamenlijk op gaan. Zodra de ontwerpen voor de infra maatregelen langs het spoor zijn uitgewerkt, maken we daarvoor ook ramingen, om deze te kunnen vergelijken met de GREX. De ministeries hebben positief besloten over ons subsidieaanvragen 4e tranche WBI (€ 3.623K excl. btw) en de MIRT-Versnelling (€ 3.900K excl. btw). Subsidiebeschikking van beiden is ontvangen. Voor de MIRT-Versnelling is een gewijzigde beschikking ontvangen, zodat we de gelden kunnen inzetten t.b.v. de oostelijk spoortunnel. Provincie heeft €1,3 mln cofinanciering toegekend voor de WBI subsidie, die wordt gefaseerd uitbetaald. Er zijn nog veel onduidelijkheden en schuivende elementen die van invloed zijn op het resultaat van de grex, we denken hierbij onder andere aan de volgende onderdelen: haalbaarheid woonprogramma (past het?), hogere kosten voor de tunnels en ontsluiting van het plan, hogere kosten voor natuurcompensatie, onder druk staande opbrengsten. Hiermee staat de grex onder druk en blijft het een uitdaging om de grex positief te houden. Naarmate het project vordert komt hierin meer duidelijkheid en neemt de onzekerheid van de getallen af.
Organisatie	G	
Tijd	!	Er zijn op dit moment nog veel afhankelijkheden van derden ten aanzien van de start van de werkzaamheden, te denken aan de uitwerking van de noordelijke ontsluiting en het verkrijgen van de ontheffing Wnb door de provincie, de uitwerking van spoorzone (ProRail) en de behandeling van de bezwaarschiften door de Raad van State. Deze procedures zullen voor een groot deel bepalen hoe snel we kunnen gaan bouwen. Nadat we de ontheffing voor de Wnb hebben ontvangen, zullen de mitigerende maatregelen getroffen moeten worden, voordat de huidige habitat van de beschermde soorten kan worden aangetast. Ook de doorlooptijd van de aanleg van de nutsvoorzieningen (elektriciteit) is een aandachtspunt. Doorlooptijd voor nieuwe aanleg van het hoofdnet is momenteel 1 tot 1,5 jaar.
Informatie	G	

5.2 MFA Westwijzer

Het project MFA Westwijzer omvat het realiseren van vervangende nieuwbouw voor school, opvang, sport en wijkcentrum Wijchen West. De vervangende nieuwbouw wordt gerealiseerd op de zelfde plek waar MFA Westwijzer nu gehuisvest is, zowel het hoofdgebouw als de dependance. Tijdelijk zijn de leerlingen naar Kraaijenberg verhuist, zodat de huidige locatie gesloopt kan worden en het nieuwe gebouw kan worden gerealiseerd. In 2023 is, samen met de gebruikers en de gemeente een ruimtelijk, functioneel en technisch Programma van Eisen opgesteld. Op basis daarvan is een stichtingskostenraming opgesteld, zijn er financiele afspraken gemaakt met kinderopvang De Eerste Stap over de dekking/ investering voor het kinderopvangdeel. Begin 2024 is een ontwerpteam van architecten en adviseurs geselecteerd en de ontwerpfase doorlopen tot en met het een uitgewerkt bestek. Inmiddels is de aanbesteding afgerond met een gunstig resultaat binnen de geraamde budgetten. In de begroting is rekening gehouden met een investeringsbedrag van €13.750.000, waarvan circa € 3 miljoen bijgedragen wordt door Kans en Kleur en de Eerste Stap.

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 10.750	€ 977	€ 10.750	€ 0
Oplevering	juli-26		juli-26	

Op basis van het kwaliteitsniveau, zoals omschreven in het Programma van Eisen, is een bouwkostenraming gemaakt en vervolgens vertaald in een stichtingskostenraming. De stichtingskostenraming bestaat uit afzonderlijke kosten posten, zoals grondkosten, bouwkosten, bijkomende kosten, Losse inventaris, directiekosten, reserveringen en startkosten. Deze zijn ook weer onderverdeeld in subposten. Tijdens de ontwerp- en realisatiefase worden de kosten per post nauwlettend gevolgd, ter toetsing en financiële projectbeheersing. Aandachtspunt is het tijdschrijven (interne kosten), het nieuwe beleid dat alle interne kosten moeten worden doorbelast op het project is niet meegenomen bij het opstellen van het stichtingskostenbudget. Op basis van vastgestelde voorlopig ontwerp is een bouwkostenraming opgesteld, deze valt binnen het budget. In november is het definitief ontwerp vastgesteld, op basis van dit DO is een nieuwe raming gemaakt. Hierop is een second opinion uitgevoerd en beoordeeld als marktconform, zowel installatietechnisch als bouwkundig. Inmiddels is het technisch ontwerp vastgesteld. De omgevingsvergunning is verleend en de aanbesteding van uitvoerende partijen is afgerond met een gunstig resultaat binnen de begroting.

Risico's

Haalbaarheid	G	
Financiën	G	
Organisatie	G	
Tijd	G	
Informatie	G	
Kwaliteit	G	

5.3 Hart van Zuid

Algemeen

De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidzorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken. Voor deze fysieke opgave is apart op 26 september 2019 een aanvullend werkkrediet verleend om een verdiepingsslag te maken voor de gebiedsvisie met de shareholders Talis en eigenaar van Winkelcentrum Rialto. Voor deze verdiepingsslag is subsidie voor de procesbegeleiding ontvangen van de Provincie. Op 21 oktober 2021 heeft de raad de gebiedsvisie vastgesteld. Op 30 mei 2024 heeft de raad een aantal uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van het masterplan. Op 12 maart 2025 is het ontwerp voor het masterplan openbaar geworden ten behoeve van participatie. Op 25 september heeft de raad het masterplan vastgesteld. In deze projectrapportage beperken we ons tot de opgave voor het voorzieningenhart. De routekaart voor de gehele wijkontwikkeling is ingebed in de reguliere begroting van de gemeente.

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 1.322	€ 970	€ 1.322	€ 0
Oplevering	Q2 2025		Q4 2026	

Indien de raad in latere fase opdracht verleent voor de fysieke herstructurering in het voorzieningenhart zal er t.z.t. een grondexploitatie worden geopend waarin het voorbereidingskrediet wordt opgenomen.

Er worden samenwerkingsmogelijkheden onderzocht met externe partijen om gezamenlijk tot een kwalitatief optimale en financieel efficiënte transformatie te komen van het voorzieningengebied. Voor de Masterplanfase is een werkkrediet van € 450.000,- beschikbaar gesteld. Aanvullend is op 30 mei 2024 € 490.000 aanvullend krediet door de raad beschikbaar gesteld.

Risico's

Haalbaarheid	**G**	
Financiën	**G**	
Organisatie	**G**	
Tijd	**G**	
Informatie	**G**	
Kwaliteit	**G**	

5.4 Tussen kasteel en Wijchens Meer

Algemeen
Er is gestart met het bouwrijp maken van het gebied, de eerste rioolbuizen zijn in de Kasteellaan gelegd en de kabels en leidingen worden omgelegd. In december zal gestart worden met het aanbrengen van de bronnering en zal vervolgens gestart worden met de werkzaamheden voor de toekomstige parkeergarage.

(x € 1.000)	Begroot eindsaldo	Verwachting eindsaldo	Verschil
Financiën	€ 307	€ 307	€ 0
Oplevering	eind 2030		eind 2030

De geactualiseerde grex geeft een positief beeld ten opzichte van de vastgestelde Grex eind 2023. Dit is het gevolg van de ontvangen SBI subsidie van € 1.275.000,-. Daarnaast is de fasering van de kosten en de opbrengsten en de rente aangepast en zijn wat kleine aanpassingen gedaan.
Bij de jaarrekening 2024 is het project opnieuw doorgerekend, waarbij we aan het eind van het project op een klein positief eindresultaat verwachten uit te komen. Een gedetailleerde uitwerking van de opbouw van de kosten- en opbrengsten is opgenomen in de (vertrouwelijke) MPG, dit is een bijlage bij de jaarrekening 2024. In het 2e kwartaal van 2025 zijn alle ramingen van de budgetten van de Openbare Ruimte geactualiseerd.

Risico's

Haalbaarheid	**G**
Financiën	**G**
Organisatie	**G**
Tijd	**G**
Informatie	**G**

5.5 Verduurzaming Mozaïek

Algemeen
Bouwdeel D is in gebruik genomen door de (tijdelijke) huurders. De aannemer levert bouwdeel A op 3 november op. De verduurzaming van bouwdeel B en C is in uitvoering. In verband met de asbest in de kruipruimten onder bouwdeel A en B is een asbestbeheerplan opgesteld. Zo kan een eventuele lekkage onder condities worden opgelost. Deze kruipruimte wordt in 2026 gesaneerd als aparte opdracht. Voormalige basisschool Het Palet is als tijdelijke huisvesting in gebruik met sinds oktober nieuwe tijdelijke huurders uit Het Mozaïek.

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 7.754	€ 7.008	€ 7.754	€ 0
Oplevering	april-26		maart-26	

Op 20 juni 2024 besloot de raad, vanwege een hoog uitgevallen aanbestedingsresultaat en dus voorzienbare overschrijding, het krediet op te hogen met € 1.073.619. Het verhoogde investeringskrediet bedraagt nu € 9.451.933. Hiervan wordt € 1.273.569 uit subsidies gedekt, € 328.610 uit het onderhoudsfonds, € 96.000 via bestaande btw afspraak met de belastingdienst. De kapitaalslasten worden deels gedekt door vrijvallende huurbedragen aan de huidige GGD locatie.

Risico's

Haalbaarheid	**G**	
Financiën	**!**	We beschikken over een post Onvoorzien van € 295k. Deze is bedoeld voor onvoorziene en onvermijdelijke kosten tijdens de verbouwfase. Naast de asbestsanering, is de isolatie van de zuidwestgevel aan de Oosterwegzijde een forse onvoorziene tegenvaller.
Organisatie	**G**	
Tijd	**G**	
Informatie	**G**	
Kwaliteit	**G**	

5.6 Investeringsbudgetten

Krediet omschrijving (x € 1.000)	Begroot	Kosten t/m sep25	Saldo huidig	PEV	Verwacht project resultaat	Toelichting
Verbouw gemeentewerf	80	60	20	80	0	Loopt volgens planning
Straatverlichting	100	0	100	0	100	Er komt een nieuw verlichtingsplan.
Fietspad Ravensteinseweg, Drutensewg Maasdk	803	808	-5	808	-5	Project is na diverse vertragingen uitgevoerd.
Dynamisch parkeerrouteverwijs-systeem	375	341	34	375	0	Het plaatsen dient nog te gebeuren, stroomnetwerk (Liander). Verwachting vanuit Liander is afgegeven op 2027.
Fietspad Balgoij Batenburg	825	8	817	825	0	Wegens gebrek aan grondeigendom en terughoudendheid van grondverkoop bij eigenaren heeft dit project vertraging.
Uitvoeringsprogramma OVL 2024 dim en detectie	425	18	407	0	425	Doorzetten naar 2026; komt een nieuw verlichtingsplan, deze kredietruimte wordt daarvoor gebruikt.
Uitvoeringsprogramma OVL 2024 masten	480	47	433	0	480	Doorzetten naar 2026; komt een nieuw verlichtingsplan, deze kredietruimte wordt daarvoor gebruikt
Bouw parkeergarage	6.150	260	5.890	6.150	0	Loopt volgens planning
Uitbreiding hemelwaterberging	100	8	92	100	0	Noodzaak eventuele uitbreiding wordt (op verzoek Waterschap) meegenomen in SSW
Renovatie kasteel Wijchen (	61	27	34	27	34	Afsluiten eind 2025.
Uitvoering maatregelen Edisonstraat-	1.277	1.236	41	1.250	27	Project is uitgevoerd.
MUP mobilitieits snelheid buiten bebouwde kom	150	0	150	150	0	Project in voorbereiding
Uitvoeringsprogramma	528	4	524	4	524	Doorzetten naar 2026; komt een nieuw
Uitvoeringsprogramma 2025 wegen	2.119	332	1.787	2.119	0	Loopt volgens planning, deel van de uitvoering schuift door naar 2026.
Uitvoeringsprogramma 2025 OVL dim en detectie	225	0	225	0	225	Doorzetten naar 2026; komt een nieuw verlichtingsplan, deze kredietruimte wordt daarvoor gebruikt
Uitvoeringsprogramma 2025 OVL armaturen	900	0	900	0	900	Doorzetten naar 2026; komt een nieuw verlichtingsplan, deze kredietruimte wordt daarvoor gebruikt
Afkoppelprojecten 2025	150	0	150	150	0	Geen weg/rioolreconstructies uitgevoerd
Fietsstraat Leemweg	1.815	-474	2.289	1.815	0	Project in voorbereiding, volgens planning volgend jaar uitvoering
HUP vervanging paden	150	0	150	150	0	Door staalslakken vertraging, loopt nu onderzoek om te kijken wat mogelijkheden zijn.
Hof van Hagevoort - damwand	30	0	30	30	0	Onderzoeken lopen, oplevering resultaten 2026
Fietsbrug het Zadel	40	0	40	40	0	Opdracht gegeven, oplevering najaar 2025 of voorjaar 2026
Fietsstraat Leemweg aanbevelingen overig	80	0	80	80	0	Project in voorbereiding. Uitvoering start november 2025
Vangrail vervanging	120	0	120	120	0	Werk in uitvoering. Oplevering najaar 2025
AVW Atletiekbaan KG &	321	12	309	321	0	Afwachten ontwikkeling Havenweg.
v.v. UHC veld 3 en 4 NG	85	109	-25	109	-25	In het werk bleek de drainage niet meer te werken en vervangen te moeten worden. Tekort t.l.v. RSA sportvelden.
1e inr. Bonte Boomhut 1st tranche	48	0	48	48	0	De aanvraag hiervoor is nog niet ingediend.
Aanpassing Maaswaal	842	67	775	842	0	Loopt volgens planning.
Nieuwe basisschool	18	0	18	18	0	Vooralsnog geen aanvraag ingediend.
Tijdelijke Huisvesting basisschool Zuiderpad	325	384	-59	384	-59	BTW effect investering is niet meegenomen bij kredietraming.

5.7 Uitvoeringsprogramma openbare werken

Project nummer	OMSCHRIJVING (x € 1.000)	Begroot	Werkelijk t/m sep-25	Saldo	PEV	Saldo	Toelichting
	Uitvoeringsprogramma doorlopend uit 2024						
21192	Wijchen Esdoornstraat	126	11	115	126	0	Loopt nog en kan nog doorlopen tot 2027 i.v.m. verleggen Kabels en leidingen.
21193	Wijchen fietspad Het Zadel	100	114	-14	114	-14	
21184	Alverna Heumenseweg	40	66	-26	80	-40	
21187	Bergharen Schaarsestraat	27	0	27	27	0	Flora/fauna onderzoek loopt, daarna vervolgt het project.
21194	Wijchen Homberg 29e straat	55	0	55	55	0	Opdracht gegeven, wacht op leverantie materialen, uitvoering 2026.
21198	Wijchen Oosterweg	158	0	158	0	158	Afsluiten.
21202	Wijchen halfverharding	70	0	70	70	0	Leverantieproblemen, wacht op alternatief.
21106	Aalsburg 15e en 18e straat	126	191	-65	191	-65	
21172	Berkenhof	226	9	217	226	0	In voorbereiding.
21178	Spoorwegovergangen	100	249	-149	249	-149	Jup 2026 zorgt voor uitbreiding op budget. Project in uitvoering.
21179	Vormerseweg	45	45	0	45	0	
21180	Wijchensmeer deel 1 en 4	100	8	92	100	0	Loopt nog; gefaseerd uitvoeren i.v.m. flora/fauna.
21190	Wijchen centrum	60	31	29	31	29	Gereed.
	Uitvoeringsprogramma 2025						
21201	Wijchen Valendrieseweg	790	25	765	790	0	Discussie eerst beslechten m.b.t. behoud of verwijderen van de bomen.
21202	Wijchen halfverharding	40	0	40	40	0	Leverantieproblemen, wacht op alternatief.
21204	Hofsedam gehele wijk - herstel boomspiegels	100	28	72	80	20	Afronding 2026.
21205	Asfaltbestek 2025 - vervangen deklaag	841	179	662	841	0	
21206	Homberg 26e en 27 straat (ism Talis)	259	0	259	259	0	Voorbereiding gestart, loopt door in 2026.
21207	Damianusstraat en Eliasstraat Alverna	380	12	368	380	0	Wachten op aanbesteding, loopt door in 2026. Ontwerp is gereed.
21208	Homberg 16e, 18e en 20e straat (ism Talis)	357	0	357	357	0	Wachten op aanbesteding, loopt door in 2026. Ontwerp is gereed.
21212	Kraanvogel parkeerplaatsen	57	0	57	57	0	Loopt mee in project kraanvogel.
	TOTAAL	**4.058**	**970**	**3.088**	**4.118**	**-61**	

6. Begrotingswijziging

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. De financiële beheershandelingen moeten tot stand komen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de geraamde bedragen is er sprake van een onrechtmatigheid (begrotingsonrechtmatigheid). Dit omdat de overschrijding een inbreuk vormt op het budgetrecht van de gemeenteraad.
We constateren in deze rapportage een aantal afwijkingen op programma's, welke we met onderstaande begrotingswijziging repareren. Deze mutaties komen voort uit bestaand beleid. Nieuw beleid wordt alleen bij de Begroting en Perspectiefnota afgewogen.

In de samenvatting (hoofdstuk 2) hebben we de grote afwijkingen benoemd. Meer in detail vindt u de analyses binnen de programma's in hoofdstuk 3. Met onderstaande begrotingswijziging passen we de budgetten aan op basis van de jaareindeverwachting uit deze rapportage, waarbij we ook de mutaties met de reserves meenemen. Bij de jaarrekening gaan we vervolgens de afwijkingen ten opzichte van deze stand analyseren en rapporteren.

In onderstaande tabel betekenen negatieve getallen een nadelig effect op het begrotingsresultaat. Zo betekent een negatief getal onder baten, minder verwachte inkomsten. Een negatief getal onder lasten betekent meer uitgaven. Een negatief getal onder onttrekkingen, betekent minder inzet uit de reserve en een negatief getal onder dotatie, een hogere storting in de reserve ten laste van het resultaat.

Bedragen x €1.000

			Exploitatie		Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
0	**0.1**	Bestuur	9	-1.338			-1.329
	0.10	Mutaties reserves			-1.038		-1.038
	0.2	Burgerzaken	60	-192			-131
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-1.196	1.352	2	129	288
	0.4	Overhead	64	906	-137		833
	0.5	Treasury	-154	2			-153
	0.61	OZB woningen	31	0			31
	0.62	OZB niet-woningen	-27				-27
	0.64	Belastingen overig		1			1
	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	2.693				2.693
	0.8	Overige baten en lasten		7			7
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)		2			2
Totaal 0			**1.480**	**740**	**-1.173**	**129**	**1.177**
1	**1.1**	Crisisbeheersing en brandweer	-3	3			0
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-77	38			-40
Totaal 1			**-80**	**41**			**-40**
2	**2.1**	Verkeer en vervoer	184	72	-40		216
	2.2	Parkeren		50			50
	2.5	Openbaar vervoer		-1			-1
Totaal 2			**184**	**122**	**-40**		**265**

			Exploitatie		Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
3	**3.1**	Economische ontwikkeling		-3			-3
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur		0			0
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	17	-13			4
	3.4	Economische promotie	-13	17	-13		-9
Totaal 3			**3**	**1**	**-13**		**-8**
4	**4.1**	Openbaar basisonderwijs	5	14			20
	4.2	Onderwijshuisvesting	2	-54			-52
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	31	26			58
Totaal 4			**38**	**-13**			**25**
5	**5.1**	Sportbeleid en activering		7	-7		0
	5.2	Sportaccommodaties	71	2.444	-282	-2.280	-48
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		-20	28		8
	5.4	Musea	1	-10			-9
	5.5	Cultureel erfgoed	11	7		-19	0
	5.6	Media	224	-224			0
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	40	-15	-48	10	-13
Totaal 5			**347**	**2.190**	**-309**	**-2.289**	**-61**
6	**6.1**	Samenkracht en burgerparticipatie	-158	640	-450		33
	6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		2		-2	0
	6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		23	6	-29	0
	6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		7			7
	6.3	Inkomensregelingen	442	-797			-355
	6.4	WSW en beschut werk		-60			-60
	6.5	Arbeidsparticipatie	102	164			266
	6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-40	10			-30
	6711	Huishoudelijke hulp (WMO)		430			430
	6712	Begeleiding (WMO)		-45			-45
	6713	Dagbesteding (WMO)		23			23
	6751	Jeugdhulp ambulant lokaal		21		-1.623	-1.602
	6752	Jeugdhulp ambulant regionaal		645	396	-1.020	22
	6753	Jeugdhulp ambulant landelijk		-22	22		0
	6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal		-371	619	-248	0
	6791	PGB WMO		-15			-15
	6792	PGB Jeugd		-15	15		0
	6811	Beschermd wonen (WMO)	27	200		-227	0
	6821	Jeugdbescherming		189		-189	0

			Exploitatie		Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
	6822	Jeugdreclassering		-36	36		0
	6.91	Coördinatie en beleid WMO		204			204
	6.92	Coördinatie en beleid Jeugd		71			71
Totaal 6			**373**	**1.268**	**644**	**-3.338**	**-1.052**
7	**7.1**	Volksgezondheid	112	-17			95
	7.2	Riolering	-7	6	1		0
	7.3	Afval	-4	4			0
	7.4	Milieubeheer	108	87	-5	-249	-59
Totaal 7			**209**	**80**	**-4**	**-249**	**36**
8	**8.1**	Ruimte en leefomgeving	126	-17	-38		71
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.299	-2.874			-394
	8.3	Wonen en bouwen	-22	33	-1		11
Totaal 8			**2.403**	**-2.857**	**-39**		**-492**
Eindtotaal			**4.958**	**1.571**	**-933**	**-5.747**	**-150**

In bovenstaande tabel geven we de mutaties ten opzichte van de begroting in dotaties en onttrekkingen aan reserves weer. In onderstaande tabel specificeren we de mutaties in de dotaties en onttrekkingen naar de betreffende reserves.
Daarbij staat AR voor Algemene Reserve, BR voor Bestemmingsreserve, ER voor Egalisatiereserve en Afs.R voor Afschrijvingsreserve.

Bedragen x €1.000

Programma	**Omschrijving kostensoort**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Eindtotaal**
0	AR: Algemene Reserve	-1.038		-1.038
	AR: Rekeningresultaat	-1		-1
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-135	129	-5
Totaal 0		**-1.173**	**129**	**-1.044**
2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	36		36
	ER: Wegen en civiele kunstwerken	-76		-76
Totaal 2		**-40**		**-40**
3	BR: Eenmalige middelen	-13		-13
Totaal 3		**-13**		**-13**
5	BR: Beeldende kunst	-10	10	0
	ER: gemeentelijke monumenten		-19	-19
	ER: Groen	-34		-34
	ER: Gymmaterialen	-23		-23
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-261	-81	-342
	BR: calamiteiten maatschappelijke accommodaties	-7		-7
	BR: Cultuur Ontwikkelingsfonds	28		28

Programma	Omschrijving kostensoort	Onttrekking	Dotatie	Eindtotaal
	Afs.R Afschrijvingsreserve zwembad		-2.199	-2.199
	Afs.R: Sportzaal achterlo	-2		-2
Totaal 5		**-309**	**-2.289**	**-2.598**
6	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-450		-450
	ER: Uitvoering WMO beleidsplan		-2	-2
	ER: 2D`s WMO-JEUGD	1.094	-3.108	-2.014
	ER: Beschermd wonen		-227	-227
Totaal 6		**644**	**-3.338**	**-2.693**
7	BR: Eenmalige middelen	-5		-5
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1		1
	BR: Duurzaamheid		-249	-249
Totaal 7		**-4**	**-249**	**-253**
8	BR: Eenmalige middelen	-1		-1
	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	-38		-38
Totaal 8		**-39**		**-39**
Eindtotaal		**-933**	**-5.747**	**-6.679**

Als laatste passen we de investeringsbudgetten (paragraaf 5.6) aan waarop onontkoombare overschrijdingen ontstaan:

- Fietspad Ravensteinseweg, Drutensewg Maasdk: € 5k --> leidt tot minimale stijging kapitaallasten na oplevering (afschrijving fietspad in 68 jaar)
- V.V. UHC veld 3 en 4 NG: € 25k --> overschrijding wordt afgedekt uit de reserve RSA, geen structurele gevolgen.
- Tijdelijke Huisvesting basisschool Zuiderpad: € 59k --> dit leidt tot structureel € 7k hogere kapitaallasten. Dit nemen we mee in de Perspectiefnota 2026.